BITTEN & MADS CLAUSENS FOND

TIL GAVN FOR DANFOSS

ÅRSRAPPORT 2016

Indhold

Bitten & Mads Clausens Fond

Fondens primære formål er at styrke Danfoss A/S i ét og alt

Bitten & Mads Clausens Fonds primære formål er at styrke Danfoss A/S i ét og alt gennem Fondens besiddelse af aktier i selskabet. Gennem sit aktive ejerskab søger Fonden at skaffe virksomheden den bedst kvalificerede ledelse og tillige som majoritetsaktionær at være et værn om virksomheden.

Såfremt Fondens primære formål er tilgodeset, kan Fonden vælge at støtte Danfoss A/S indirekte ved initiativer indenfor tre uddelingsspor: Forskning og uddannelse, Nærområder og lokalsamfund samt Bæredygtighed. De seneste år har Fonden uddelt 20-40% af sit modtagne udbytte fra Danfoss A/S.

Fonden kan ikke ansøges, og Fondens bestyrelse udvælger selv de initiativer, den ønsker at støtte efter fastlagte politikker.

Fondens historiske perspektiv

1933 I 1933 stifter Mads Clausen "Dansk Køleautomatik- og Apparat-Fabrik". Produkterne fik påtrykt navnet "Danfoss", hvor første stavelse henviste til det danske, mens ordet "foss" antyder, at noget strømmer gennem ventilen i en norsk/skandinavisk stavemåde.

I virksomhedens første år blev der solgt 466 ventiler.

1946 I 1946 erkender Mads Clausen, at det oprindelige firmanavn ikke er så mundret, især over for udlændige. Derfor blev "Dansk Køleautomatik- og Apparat-Fabrik" omdøbt til "Danfoss". Danfoss havde på det tidspunkt 261 medarbejdere og en omsætning på 3,5 mio. kr.

1961 I 1961 havde Danfoss 5.000 medarbejdere og en omsætning på 328 mio. kr., og Mads Clausen beslutter at omdanne selskabet til et aktieselskab med navnet Danfoss A/S.

1966 Danfoss' stifter Mads Clausen går bort, 60 år gammel. Bitten Clausen bliver ny formand for Danfoss A/S frem til 1971.

1971 Bitten Clausen stifter "Bitten & Mads Clausens Fond" d. 23.12.1971 som led i et generationsskifte. Bitten Clausen indtræder som formand, og fastlægger personligt fundatsen, som bestemmer Fondens fremtidige virke. Følgende transaktioner fulgte af stiftelsen.

- Fonden overdrages 50% af aktiekapitalen i Danfoss A/S
- Fonden besidder A-aktier og dermed ca. 85% af stemmerne
- Fem børn (2. generation) overtager 50% af aktiekapitalen i Danfoss A/S.

1999 Bitten Clausen overdrager formandskabet i Fonden til sin søn, Peter Mads Clausen.

2016 Fondens stifter Bitten Clausen går bort, 103 år gammel.

Med arv i fortiden

Mads Clausen (1905-1966) skabte Danfoss, en af Danmarks største virksomheder. Hans høje tekniske niveau kombineret med stor flair for kundernes fremtidige behov gjorde ham i stand til at opbygge et globalt firma med udgangspunkt i sit fødehjem på Nordals.

Samtidig med det globale perspektiv bevarede Mads Clausen altid respekten for lokalområdet og de mennesker, der sammen med ham skabte Danfoss.

I 1971 etablerede stifterens hustru Bitten Clausen "Bitten & Mads Clausens Fond" for at styrke Danfoss, således at virksomheden kunne sikres en langsigtet økonomisk sund og konkurrencedygtig udvikling.

BMC Koncernen

BMC Koncernens hovedtal

61 Fabrikker i **20 lande** og Danfoss sælger sine produkter i mere end **100 lande**

39,2 mia. kr. omsætning 2016

25.297 Ansatte

2016 Overblik

Koncernen udvikler teknologier, der gør verden i stand til at få mere ud af mindre. Danfoss imødekommer det stigende behov for infrastruktur, fødevarer, energieffektivitet og klimavenlige løsninger via sine fire segmenter; "Danfoss Power Solutions", "Danfoss Cooling", "Danfoss Drives" og "Danfoss Heating".

Produkterne indenfor segmenterne anvendes til for eksempel køling, aircondition, opvarmning, motorkontrol og mobilt udstyr. Danfoss er også aktiv inden for vedvarende energi og infrastruktur til fjernvarme i byer. Det innovative ingeniørarbejde går helt tilbage til 1933, og i dag er Danfoss globalt førende med 25.000 medarbejdere og salg i mere end 100 lande.

Omsætning og EBIT margin

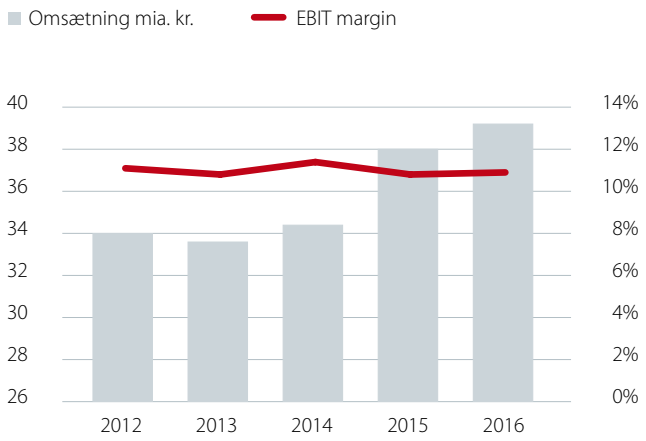

Omsætning pr. region

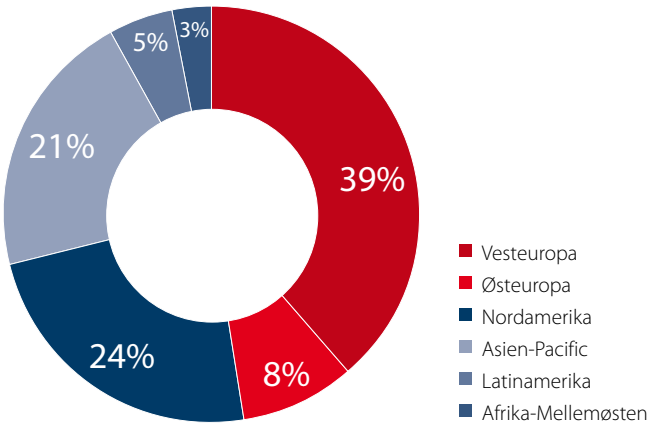

Omsætning fordelt på segmenter

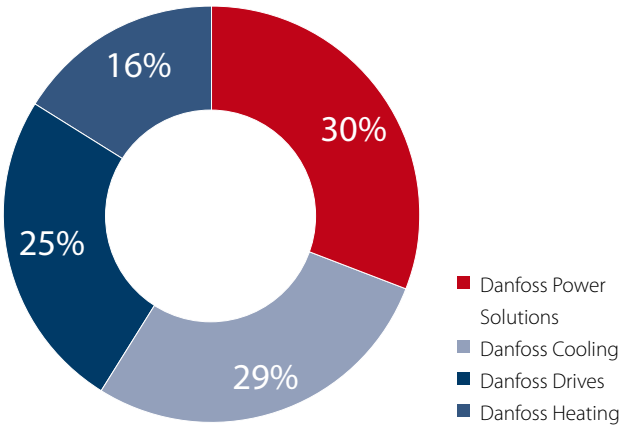

BMC Koncernens hoved- og nøgletal

mio. kr.	2012	2013	2014	2015	2016
RESULTATOPGØRELSE					
Nettoomsætning	34.024	33.628	34.375	38.031	39.249
Resultat af primær drift før af- og nedskrivninger, andre driftsindtægter og -omkostninger	5.418	5.537	6.061	6.098	6.221
Resultat af primær drift før af- og nedskrivninger (EBITDA)	5.707	5.284	5.464	5.958	6.063
Resultat før andre driftsindtægter og -omkostninger	3.676	3.853	4.331	4.176	4.360
Resultat af primær drift (EBIT)	3.690	3.590	3.907	4.025	4.241
Finansielle poster, netto	-438	-369	-433	-319	-315
Resultat før skat	3.247	3.221	3.474	3.706	3.926
Årets resultat	2.249	2.255	2.286	2.544	2.927
Årets nettouddelinger	72	40	131	38	40
BALANCE					
Langfristede aktiver i alt	17.196	16.389	26.205	26.647	28.799
Aktiver i alt	28.065	26.698	37.807	37.894	41.546
Egenkapital i alt	14.388	11.812	13.850	14.667	16.963
Nettorentebærende gæld	2.566	4.057	11.334	9.757	9.773
Nettoaktiver	16.682	15.569	22.441	21.622	23.809
PENGESTRØMSOPGØRELSE					
Pengestrøm fra driftsaktivitet	4.239	4.450	4.350	4.625	5.156
Pengestrøm fra investeringsaktivitet	-1.355	-1.213	-10.789	-1.389	-3.912
heraf køb og salg af immaterielle og materielle anlægsaktiver	-1.182	-1.161	-996	-1.233	-1.833
heraf køb og salg af dattervirksomheder og aktiviteter	-190	0	-7.377	-223	-1.859
heraf køb(-) og salg af værdipapirer, øvrige kapitalandele og udlån	17	0	-2.416	67	-220
Frit cash flow	2.884	3.237	-6.439	3.236	1.244
Frit cash flow før M&A	2.984	3.330	3.398	3.299	3.256
Pengestrøm fra finansieringsaktivitet	-2.686	-3.330	6.472	-3.672	-1.068
ANTAL MEDARBEJDERE					
Antal medarbejdere	23.128	22.465	24.121	23.424	25.297
UDBYTTE					
Danfoss A/S udbytte til BMC Koncernen	149	186	370	232	264
NØGLETAL					
Vækst målt i lokal valuta (%)	-3	2	5	5	6
EBITDA margin (%)	16,8	15,7	15,9	15,7	15,4
EBIT margin (%)	10,8	10,7	11,4	10,6	10,8
Egenkapitalens forrentning (%)	15,5	16,7	16,8	17,7	18,3
Soliditetsgrad (%)	51,3	44,2	36,6	38,7	40,8
Gæld/egenkapital (finansiel gearing) (%)	17,8	34,3	81,8	66,5	57,6
Nettorentebærende gæld/EBITDA	0,4	0,8	2,1	1,6	1,6

Ovennævnte nøgletal er, i de tilfælde hvor nøgletallene er defineret af Den Danske Finansanalytikerforenings "Anbefalinger & Nøgletal 2015", udarbejdet i overensstemmelse hermed.

Regnskabsberetning

Fondsoplysninger

Bitten & Mads Clausens Fond (Fonden) er en dansk erhvervsdrivende fond registreret hos Erhvervsstyrelsen under CVR. nr. 41 81 56 12. Fonden arbejder selvstændigt og uafhængigt af andre hensyn end de, der indgår i Fondens formålsbestemmelse.

Fonden blev stiftet i 1971 af Bitten Clausen, enke efter Mads Clausen. Stiftelsen var et led i et generationsskifte i Danfoss A/S, med den hensigt at støtte op i ét og alt om Danfoss. I forbindelse med stiftelsen overdrog Bitten Clausen 50% af aktiekapitalen i Danfoss A/S til Fonden.

Fundats / Formål
Fondens fundats blev udarbejdet af Bitten Clausen ved Fondens stiftelse i 1971. Vedtægterne beskriver Fondens formål, Fondens kapitalforhold, sammensætning og valg af bestyrelsen samt forvaltningen af Fondens midler.

Fondens hovedformål er at styrke Danfoss A/S, således at virksomheden sikres en økonomisk sund og konkurrencedygtig udvikling. Dette forvaltes via Fondens besiddelse af aktier i Danfoss A/S. Derudover bruger Fonden sin indflydelse som aktionær i forbindelse med valg af bestyrelsesmedlemmer i Danfoss A/S. Endelig arbejder Fonden for at bevare og styrke beskæftigelsen i Sønderjylland.

Såfremt Fondens hovedformål er opnået, kan Fonden vælge at støtte Danfoss A/S indirekte ved initiativer indenfor tre uddelingsspor: Forskning og uddannelse, Nærområder og lokalsamfund samt Bæredygtighed. Da Fonden ikke kan ansøges, udvælger Fondens bestyrelse selv de initiativer, den ønsker at støtte efter fastlagte principper.

Kapitalforhold
Fonden har en grundkapital på nom. 400 mio. A-aktier i Danfoss A/S. Herudover har Fonden en rådighedskapital bestående af B-aktier i Danfoss A/S samt en likvid rådighedskapital, der investeres i overensstemmelse med Fondens investeringsstrategi med henblik på at opnå det bedst mulige afkast.

Bestyrelsen fordeler hvert år det modtagne udbytte fra Danfoss A/S til de budgetterede aktivitetsspor, der planlægges i Fonden. På generalforsamlingen i Danfoss A/S den 28. april 2017 udloddedes et udbytte på 500 mio. kr. Heraf modtog Fonden 254 mio. kr.

Strategiske forhold

Fondens aktiviteter er organisatorisk fastlagt i tre overordnede strategiske spor, hvor ejerskabet af Danfoss A/S udgør det ene. Fonden har en væsentlig indflydelse i Danfoss A/S, idet Fonden besidder mere end 85% af stemmerettighederne. Gennem sit ejerskab deltager Fonden bl.a. ved udvælgelsen af bestyrelsesmedlemmer i Danfoss A/S. Dette forhold er også reguleret i Fondens fundats.

Det andet strategiske spor er Fondens frie rådighedskapital, der forvaltes af en nedsat Investeringskomité, der søger at

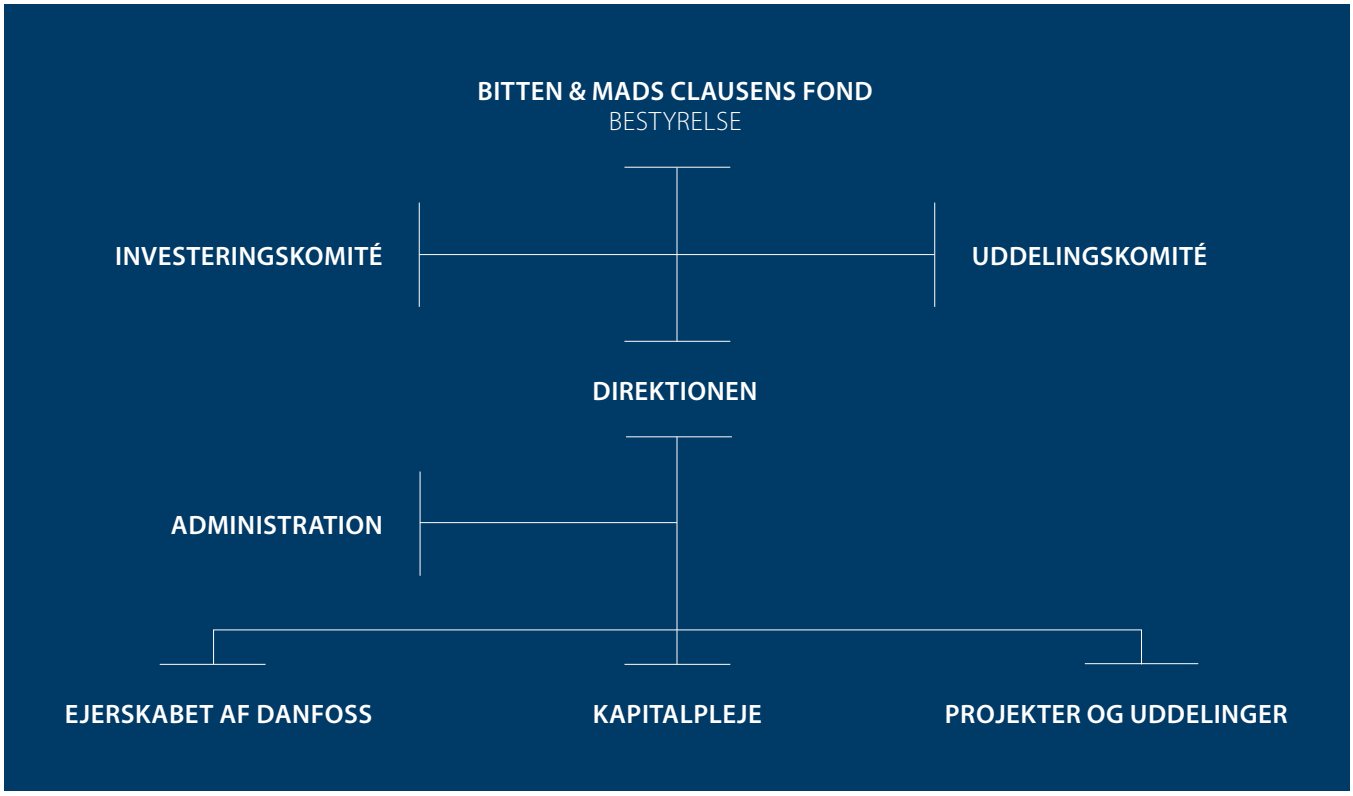

optimere Fondens investeringer i henhold til den Investeringsstrategi, som bestyrelsen har fastlagt. Derudover faciliterer dette spor et aktionærforum, hvor øvrige aktionærer i Danfoss A/S løbende holdes orienteret om forretningen. Fondens projekter og uddelinger er det tredje strategiske fokusområde, hvor Fonden varetager uddelingerne. I denne forbindelse fastlægger fondsbestyrelsen uddelingsstrategien ligesom fondsbestyrelsen – efter indstilling fra Uddelingskomitéen – beslutter og godkender de endelige uddelinger.

Koncernregnskab for Bitten & Mads Clausens Fond

Fonden aflægger Årsrapport efter IFRS som godkendt af EU og yderligere danske oplysningskrav til årsrapporter, da Fondens største datterselskab – Danfoss A/S – også aflægger Årsrapport efter IFRS.

Koncernens hoved- og nøgletal

I 2016 havde Bitten & Mads Clausens Fond Koncernen (BMC Koncernen) en nettoomsætning på 39.249 mio. kr. mod 38.031 mio. i 2015, svarende til en stigning på 3%.

Resultat før skat blev på 3.926 mio. kr. mod 3.706 mio. året før, mens årets resultat blev på 2.927 mio. kr. mod 2.544 mio. i 2015. Fonden uddelte 41 mio. kr. mod 44 mio. sidste år.

Ved udgangen af 2016 udgjorde den nettorentebærende gæld 9.773 mio. kr. svarende til 1,6 × de seneste fire kvartalers EBITDA.

Egenkapitalen var ved udgangen af 2016 på 16.963 mio. kr. mod 14.667 mio. ved udgangen af 2015. Egenkapitalen på 16.963 mio. kr. svarer til en soliditetsgrad på 40,8% for BMC Koncernen.

Revision

BMC Koncernens regnskab revideres af en statsautoriseret revisor, der vælges af fondsbestyrelsen efter indstilling fra formandskabet. Valget af revisor sker hvert år og finder sted på Fondens årsmøde i maj, hvor koncernregnskabet også bliver behandlet.

PricewaterhouseCoopers blev i 2016 genvalgt som BMC Koncernens revisor.

Forventninger til 2017

BMC Koncernen vil i 2017 fortsat have fokus på at sikre en profitabel vækst og konsolidering. I 2016 voksede Koncernen mere end den generelle vækst på de markeder og i de brancher, hvor Koncernen er til stede, og dette forventes at fortsætte i 2017.

BMC Koncernen forventer at accelerere investeringerne i digitalisering og samtidig opretholde en profitabilitet – målt som margin – på samme niveau som 2016. BMC Fondens uddelinger forventes i 2017 at ligge over uddelingerne i 2016 grundet forventet beslutning om uddeling til flere af Fondens større projekter. Fondens bestyrelse har således fastlagt en uddelingsramme på 120 mio. kr.

Bestyrelsens sammensætning

	NATIONALITET	UAFHÆNGIG	INVESTERINGSKOMITÉ	UDDELINGSKOMITÉ
Peter M. Clausen (formand)	DK	Nej	Ja	Ja
Marianne Philip (næstformand)	DK	Ja	-	Ja
Jens Martin Skibsted	DK	Nej	-	Ja
Mads Clausen	DK	Nej	-	-
Jens Peter Toft	DK	Ja	Ja	-
Svend Aage Hansen*	DK	-	-	-
Preben Storm*	DK	-	-	-
Jan Lorentzen*	DK	-	-	-
Vakant**	-	-	-	-

*) Medarbejdervalgt
**) På årsmødet 3. maj 2017 foreslåes Kåre Schultz som nyt bestyrelsesmedlem

Corporate Governance

Lov om Erhvervsdrivende fonde (nr. 712) samt lovpligtig redegørelse om god fondsledelse i henhold til årsregnskabslovens §77

I forlængelse af loven om erhvervsdrivende fonde har Komiteen for god fondsledelse udarbejdet et sæt 'Anbefalinger for god fondsledelse', som de erhvervsdrivende fonde skal forholde sig til og i årsrapporten forklare, hvis anbefalingerne ikke følges ('følg eller forklar'-princippet).

Fonden følger anbefalingerne fra Komitéen. For en gennemgang af Fondens overholdelse af de enkelte anbefalinger henvises til Fondens hjemmeside: **www.bmcfond.dk/media/1580/god-fondsledelse-2016.pdf**

Fondens koncernstruktur understøtter virksomhedernes ledelsesmæssige værdier med en klar fordeling af ledelsesansvar. Samspillet mellem Koncernens ledelsesorganer, ejere og andre interessenter er styret af denne struktur og de fastlagte principper. Fondens vedtægter, forretningsorden, værdier, lovgivningen samt et stærkt internt kontrolmiljø er også elementer, der indgår i BMC Koncernens corporate governance.

Mangfoldighed

Fonden tilstræber, at sammensætningen i det øverste ledelsesorgan afspejler mangfoldigheden i Koncernen i øvrigt, hvor det underrepræsenterede køn er kvinder. Der er pt. én kvinde i Fondens bestyrelse.

Fondens mål var, at Fonden på Årsmødet i 2017 havde øget antallet af kvinder i det øverste ledelsesorgan til to medlemmer ud af de i alt seks valgbare bestyrelsesmedlemmer. Dette mål har Fonden ikke opnået. Fonden vil fortsat tilstræbe, at det øverste ledelsesorgan forud for indstilling af en kandidat til valg på Årsmødet, i kandidatfeltet minimum har vurderet én kandidat, der repræsenterer mangfoldighed. Såfremt to kandidater er lige kvalificerede, vil bestyrelsen indstille den kandidat, der repræsenterer mangfoldighed til valg på Årsmødet. Fondens bestyrelse har fastsat et nyt mål for mangfoldighed, hvor bestyrelsen vil tilstræbe, at antallet af kvinder i det øverste ledelsesorgan er to medlemmer ud af de i alt seks valgbare bestyrelsesmedlemmer i 2020.

Nærmere oplysninger kan findes i BMC Koncernens bæredygtighedsrapport på **www.bmcfond.dk/media/1581/baeredygtighed-danfoss.pdf**

Ledelsesstruktur

Fonden har et tostrenget ledelsessystem med en bestyrelse og en direktion. Bestyrelsen godkender den overordnede retning for Fondens udvikling i form af strategier og målsætnin-

ger. Direktionen udvikler strategien og varetager den daglige ledelse af virksomheden samt eksekvering af strategien. Disse forhold reguleres i en direktionsinstruks, der opdateres årligt.

Bestyrelsen

Fondens bestyrelse består af tre A-medlemmer valgt blandt descendenter efter stifter Mads Clausen, tre uafhængige B-medlemmer og tre medarbejdervalgte medlemmer. Bestyrelsen holder møde tre til fem gange årligt. Derudover holder bestyrelsen ekstraordinære møder i det omfang, det måtte være nødvendigt. I 2016 er der afholdt tre bestyrelsesmøder og otte møder i Fondens komitéer.

Bestyrelsen evaluerer løbende sin kompetencesammensætning med henblik på at sikre, at den til stadighed reflekterer Fondens behov. Bestyrelsen får et samlet fast honorar, som dækker arbejdet i Fonden. Honoraret for 2016 er uændret og beløber sig til 2,3 mio. kr., hvor formandens årlige honorar udgør 500 tkr., næstformandens årlige honorar udgør 300 tkr. og de menige medlemmers årlige honorar udgør 200 tkr. Derudover modtager bestyrelsesmedlemmer, der deltager i Fondens komitéer, et årligt honorar på 40 tkr.

Direktionen aflønnes med et fast vederlag og en bonus, der er relateret til Fondens projektaktiviteter og ikke til regnskabsmæssige (monetære) resultater.

Fondens komitéer

Forretningsordenen bemyndiger bestyrelsen til at etablere komitéer, som varetager opgaver på baggrund af mandat og instrukser fra bestyrelsen. Komitéer under bestyrelsen skal bestå af formanden, direktøren og udvalgte bestyrelsesmedlemmer. Derudover er en komité berettiget til i fornødent omfang at rekvirere bistand fra eksterne rådgivere.

Fonden har nedsat en Investeringskomité og en Uddelingskomité.

Investeringskomité

Investeringskomitéen overvåger den frie del af Fondens rådighedskapital, der ligger udover aktier i Danfoss A/S, jævnfør også afsnit 2 om Fondens kapitalforvaltning i beretningen. Investeringskomitéen har holdt fire møder i 2016.

Uddelingskomité

Uddelingskomitéen skal behandle og prioritere projekter og støtte til almennyttige formål ifølge Fondens uddelingspolitik og fundats, jævnfør også afsnit 3 om Fondens uddelinger og projekter i beretningen. Uddelingskomitéen har holdt fire møder i 2016.

Fondens bestyrelse

Peter M. Clausen
Formand for bestyrelsen

Tiltrådt
1981, formand siden 1999

Født
1949

Bosiddende
Sønderborg, Danmark

Særlige kompetencer
Erfaring med udvikling og ledelse af virksomheder, med fokus på teknologi og energioptimering. Erfaring med drift af familieejet produktionsvirksomhed og med arbejde i bestyrelser.

Uddannelse
B.Sc. Sønderborg Teknikum

Bestyrelseshverv
- Fabrikant Mads Clausens Fond, formand
- Danfoss Uddannelsesfond, formand
- Clausen Controls A/S, formand
- Clausen Group ApS
- MiniBOOSTER Hydraulics A/S
- Itools ApS, formand
- AqSep A/S, formand
- PP Energy ApS
- Sønderborg Havneselskab A/S
- PP Techniq A/S
- SwipBox A/S

Øvrige ledelseshverv
- Mads Clausen Instituttet

Marianne Philip
Næstformand for bestyrelsen

Tiltrådt
2014

Født
1957

Bosiddende
København, Danmark

Særlige kompetencer
Erfaring med erhvervsjuridiske forhold, herunder selskabsretlige og fondsretlige og fondsretlige emner. Erfaring med arbejde bestyrelser

Stilling
- Advokat, Partner i Kromann Reumert siden 1987
- Formand for Komitéen for God Fondsledelse
- Adj. Professor, CBS

Uddannelse
- Cand. jur.
- LL.M, Duke University, USA
- Advokat med møderet for Højesteret

Bestyrelseshverv
- Gerda & Victor B Strands Fond (Toms Gruppens Fond), formand
- Scan Office A/S, formand
- Stiholt Holding A/S, formand
- Nordea Invest, formand
- HD Ejendomme A/S, næstformand
- Novo Nordisk Fonden
- Codan A/S
- Codan Forsikring A/S
- Brenntag Nordic A/S
- Duke University, Law
- Norli Pension Livsforsikring A/S
- Copenhagen Capacity Fonden

Øvrige ledelseshverv
- København Kommunes Erhvervsråd

Jens Martin Skibsted
Medlem af bestyrelsen

Tiltrådt
2012

Født
1970

Bosiddende
København, Danmark

Særlige kompetencer
Brand Building, Entrepreneurship, Design Management

Stilling
- Direktør, Skibsted Ideation ApS
- Kreativ Direktør, Biomega (EV Partnership)

Uddannelse
- Master, Cross Media Communication, Københavns Universitet
- PM pro. degree, Project Management, UC Berkeley
- Bachelor i filosofi, Københavns Universitet
- Instruktør assistent, Elektoniske medier, ESEC

Betyrelseshverv
- Biomega (EV partnership)
- Skibsted Ideation A/S, formand
- Designrådet, formand
- Dansk Design Center
- Design2Innovate, næstformand

Øvrige ledelseshverv
- World Economic Forum Global Future Counsil Cities & Urbanization

Jan Lorentzen
Medarbejderrepræsentant

Tiltrådt
2014

Født
1970

Bosiddende
Skovby, Danmark

Særlige kompetencer
Repræsentant for medarbejdere i Danfoss samt lokalsamfundet.

Stilling
Senior Shop Steward og Fællestillidsrepræsentant

Øvrige ledelseshverv
- Fællestillidsrepræsentant, Danfoss Power Solutions ApS
- Dansk Metal Sønderborg, næstformand
- Fællesklubben PS (klub 2000), formand
- MedarbejderFonden

Svend Aage Hansen
Medarbejderrepræsentant

Tiltrådt
2014

Født
1959

Bosiddende
Nordborg, Danmark

Særlige kompetencer
Repræsentant for medarbejdere i Danfoss samt lokalområdet.

Stilling
HR-Konsulent

Øvrige ledelseshverv
- Danfoss A/S Bestyrelsen, 2008 – 2014

Preben Storm
Medarbejderrepræsentant

Tiltrådt
2014

Født
1960

Bosiddende
Gråsten, Danmark

Stilling
Fællestillidsrepræsentant

Betyrelseshverv
- Bestyrelsesmedlem 3F Åbenrå/Tønder

Øvrige ledelseshverv
- Byrådsmedlem, Sønderborg Kommune
- Udvalgsformand, Sønderborg Kommune

Mads Clausen
Medlem af bestyrelsen

Tiltrådt
2015

Født
1984

Bosiddende
London, England

Særlige kompetencer
Erfaring indenfor teknologiudvikling, kommercialisering af ny teknologi, finansiering, M&A samt virksomhedsledelse

Stilling
Investor

Uddannelse
- Civilingeniør, Danmarks Tekniske Universitet, 2009
- MBA, London Business School, 2015

Jens Peter Toft
Medlem af bestyrelsen

Tiltrådt
2009

Født
1954

Bosiddende
København, Danmark

Stilling
Direktør, Selskabet af 11. december 2008 Aps, samt et datterselskab

Bestyrelseshverv
- MipSalusHolding ApS samt et datterselskab, formand
- M. Goldschmidt Holding A/S
- Civilingeniør N.T. Rasmussens Fond
- Dansk Vækstkapital II
- Investeringsforeningen Danske Invest, Danske Invest Select
- Profil Invest, Procapture samt kapitalforeningerne Danske Invest
- Institutional og AP Invest
- Enid Ingemanns Fond
- Fondet for Dansk Norsk Samarbejde
- Seks datterselskaber af M. Goldschmidt Holding A/S
- MipSalus Holding ApS
- Selskabet af 11. december 2008 ApS
- Solar A/S

Øvrige ledelseshverv
- GRO Capital

Fondens direktion

Per Have
Adm. direktør

Født
1957

Bosiddende
Sønderborg, Danmark

Bestyrelseserhverv
- P/S Borgen Shopping, formand
- Komplementarselskabet Borgen Sønderborg ApS, formand
- ProjectZero-Fonden, formand
- Sønderborg Havneselskab A/S, formand
- Schackenborg Fonden, næstformand
- FærchFonden, næstformand
- Linak Holding A/S
- Linak A/S
- Kata fonden
- De 5 Gaarde
- Udviklingsselskabet Nordals Ferieresort A/S

Øvrige ledelseshverv
- Repræsentantskabet for Realdania
- Syddansk Universitet
- Sønderborg Vækstråd
- Sydbank A/S

Læs mere om Danfoss på www.danfoss.com

Lovpligtig redegørelse i henhold til årsregnskabslovens § 99a

BMC Koncernens væsentligste dattervirksomhed, Danfoss A/S har siden 2002 været tilsluttet FN's Global Compact Initiativer. På linie hermed søger Fonden løbende at forholde sig proaktivt til standarder og lovgivning, der skal sikre en bæredygtig samfundsudvikling.

Fonden ønsker således igennem BMC Koncernens aktiviteter at tage aktivt del i en bæredygtig global udvikling, hvor social ansvarlighed og hensyn til miljø og klima går hånd i hånd med en sund forretningsmæssig udvikling. Derfor er det vigtigt for Fonden, at man ikke blot reagerer på de forhold, der påvirker virksomheden her og nu, men også inddrager trends, der vil påvirke forretningsmæssige udfordringer og muligheder i fremtiden.

Det er Fondens overordnede mål, at BMC Koncernens virksomheder i alle forhold betragtes som bæredygtige og ansvarlige og med "orden i eget hus". Begrebet bæredygtighed samler og balancerer overordnede hensyn til social, miljømæssig og finansiel ansvarlighed. Fonden har særligt fokus på sociale aspekter og påvirkninger, fordi Fonden via dens direkte lokale støtteaktiviteter og BMC koncernvirksomhederne med deres tilstedeværelse i mange lokalsamfund har stor lokal betydning og derfor skal arbejde for godt samfundsborgerskab.

I forbindelse med BMC Koncernens investeringer stiller Fonden blandt andet krav til, at de enkelte virksomheder lever op til lovgivning og etiske standarder m.v. indenfor menneskerettigheder, arbejdstagerrettigheder, miljø og antikorruption i de lande og lokalsamfund, hvor den enkelte virksomhed har aktiviteter.

Fonden har ikke selvstændige, formulerede politikker for samfundsansvar, men har på koncernbasis udarbejdet en supplerende beretning, der redegør for Fondens konsoliderede politikker, indsats og resultater baseret på Danfoss A/S redegørelse for samfundsansvar. Danfoss A/S redegørelse for samfundsansvar beskriver i al væsentlighed de aktiviteter og resultater, man har gennemført og opnået på koncernniveau i BMC Fonden.

Nærmere oplysninger herom kan findes i BMC Koncernes bæredygtighedsrapport på **www.bmcfond.dk/media/1581/baeredygtighed-danfoss.pdf**

Lovpligtig redegørelse i henhold til årsregnskabslovens § 99 stk. 1, beskrivelse af særlige risici

BMC Koncernen har ikke identificeret enkeltstående risici, der truer Koncernens overlevelse, men Koncernen kan blive påvirket af en række eksterne og interne risici. Hver risici er evalueret regelmæssigt via standardiserede guidelines.

Følgende forhold kan indebære risici for Koncernen og er yderligere uddybet i Årsrapporten for Danfoss A/S:

- Globale markedsforhold og mega-trends
- Fair og hensigtsmæssig adgang til markeder
- Konkurrencesituationen, specielt fra Kina og Indien
- Regionale konflikter
- Global økonomisk vækst
- Udvikling på hovedmarkederne USA, Tyskland, Kina, Rusland, Brasilien og Indien
- Danfoss væksttemaer; Infrastruktur, fødevarer, energi og klima
- Kunderelationer og omdømme
- Finansiel bæredygtighed, herunder Koncernens evne til at finansiere udvikling.

Beretning om BMC Koncernens aktiviteter

Udover Danfoss A/S ejer Fonden en række selskaber – jævnfør selskabsoversigten bagerst i årsrapporten. Aktiviteterne i Danfoss A/S udgør den væsentligste del af Fondens Koncernregnskab.

I det følgende gives en beretning om BMC Koncernens væsentligste forretningsmæssige aktiviteter opdelt efter følgende tre hovedgrupper:

1. Danfoss Koncernen
2. Fondens kapitalforvaltning
3. Fondens projekter og uddelinger

1. Danfoss Koncernen

Danfoss har i 2016 fortsat den positive udvikling og leveret resultater som forventet. En vækst på 6% i lokal valuta har medført en stigning i omsætningen til 39.247 mio. kr., og EBIT steg til 4.262 mio. kr. med en EBIT-margin på 10,9%. Der var fortsat et stærkt frit cash flow før tilkøb af virksomheder på 3.416 mio. kr.

Omsætning
Alt i alt har 2016 været præget af salgsfremgang. Den underliggende vækst i lokal valuta var på 6% (2015: 5%). Det resulterede i en stigning i nettoomsætningen på 1.216 mio. kr. til i alt 39.247 mio. kr. (2015: 38.031 mio.). I modsætning til 2015 var omsætningen målt i danske kroner påvirket af en negativ valutakurseffekt på 3%.

Alle forretningssegmenter har bidraget til væksten i lokal valuta. Vækst i lokal valuta omfatter både organisk vækst og vækst fra opkøb, idet begge er centrale elementer i forhold til at øge Danfoss' værdi på lang sigt. Den positive udvikling i omsætningen kan primært tilskrives Danfoss Cooling og Danfoss Heating samt tilfredsstillende vækst i Danfoss Power Solutions, når markedet tages i betragtning. Danfoss Drives har oplevet udfordrende markedsvilkår med udsving i resultater på tværs af regionerne, men har alligevel leveret en omsætning i lokal valuta, der var lidt højere end sidste år.

Væksten er primært drevet af målrettede initiativer, der skaber mersalg. Det strategiske skift i salgsaktiviteterne, som har fokus på specifikke, vertikale markeder med et stærkt vækstpotentiale, f.eks. supermarkeder, kontorbygninger, lufthavne samt en- og flerfamilieshuse, har løbende påvirket markedsandelen i en positiv retning.

Omsætning fra opkøb af Sondex Holding A/S og Propulys Inc. (White Drive Products), der blev gennemført i tredje kvartal 2016, har yderligere bidraget til at øge koncernens salg i fjerde kvartal 2016.

Indtjening
Resultat af primær drift (EBIT) er steget med 4% til 4.262 mio. kr. (2015: 4.097 mio.), hvilket primært kan tilskrives Danfoss Cooling og Danfoss Power Solutions. Dette resulterede i en EBIT-margin på 10,9% (2015: 10,8%).

Den positive udvikling i indtjeningen skyldes hovedsageligt de løbende effektivitetsforbedringer i indkøb og produktion. Forbedringen er delvist blevet udlignet af øgede udgifter til strategiske vækstinitiativer. Omkostninger til forskning og udvikling steg med 2% til 1.645 mio. kr. (2015: 1.607 mio.), hvilket svarer til 4,2% (2015: 4,2%) af omsætningen.

Resultatet før skat steg med 5% til 3.938 mio. kr. (2015: 3.741 mio.), mens resultatet efter skat er forbedret med 13% til 2.935 mio. kr. (2015: 2.597 mio.). Det øgede overskud kan primært tilskrives den højere indtjening og en lavere effektiv skattesats for 2016 på 25,5% (2015: 30,6%).

Indtjening

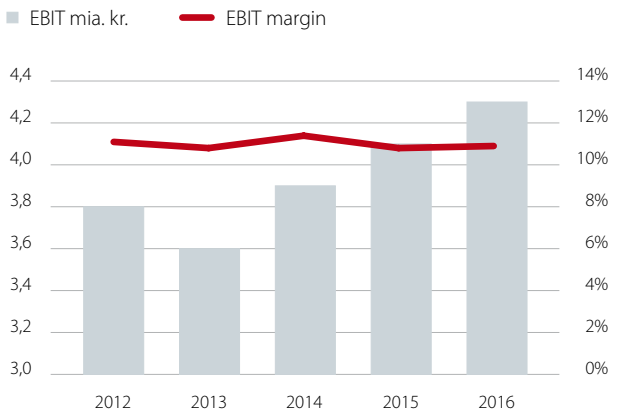

Medarbejdere

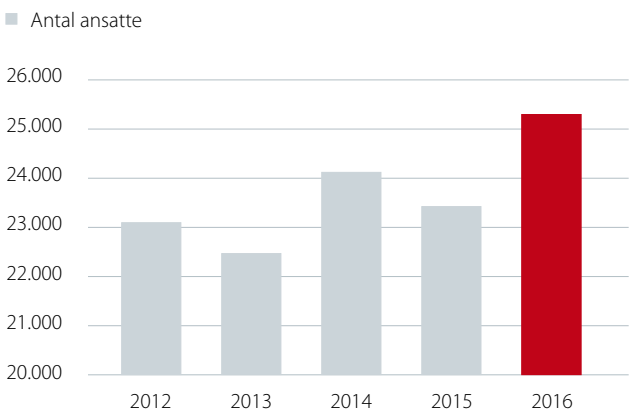

Markedsudvikling

Større opmærksomhed på mulighederne for energieffektivitet samt lovgivningsmæssige krav og et voksende behov for at udvikle mere bæredygtige og klimavenlige energisystemer er den grundlæggende drivkraft bag efterspørgslen på Danfoss' teknologier. Et stigende behov for sikker fødevareforsyning og moderne infrastruktur øger desuden efterspørgslen i nye vækstøkonomier.

Den globale økonomi har været præget af lav vækst i hele 2016. Den globale tendens med ændringer i de makroøkonomiske scenarier fortsatte, og store potentielle vækstmarkeder som Rusland og Brasilien, oplevede lavere vækst, mens væksten gradvist blev bedre på nogle af de mere modne markeder i Europa og USA. Desuden er nogle lande i Asien, Afrika og Mellemøsten i vækst.

Danfoss har i 2016 haft varierende forretningsbetingelser på tværs af markeder og regioner. Nogle sektorer og lande har været kendetegnet ved god vækst, for eksempel kølekæden og lande som Indien og Italien, mens andre har været påvirket af fortsat lave priser på forbrugsvarer. Aktivitets- og investeringsniveauerne har således været lave inden for byggeri, landbrug, skibsfart, offshore og i minesektoren, hvilket har ført til udfordrende betingelser på markederne for mobilhydraulik og VLT® frekvensomformere, hvor henholdsvis Danfoss Power Solutions og Danfoss Drives er aktive.

Brasilien, Rusland, Indien og Kina er fortsat vigtige elementer i Danfoss' strategiske salgsplatform. Tilsammen har disse vækstmarkeder bidraget med en vækst på 9% i lokal valuta (2015: 3%) og stod for 21% (2015: 21%) af koncernens rapporterede omsætning. Målet er fortsat at styrke indsatsen på disse markeder på en afbalanceret og kontrolleret måde.

Salget i Europa er steget sammenlignet med det foregående år, selvom der har været varierende markedsvilkår i regionens lande. Eftersom næsten halvdelen af koncernens salg kommer fra Europa, har væksten i denne region haft en positiv afsmitning på Danfoss Koncernens økonomiske resultater.

I Vesteuropa har der været en god fremgang i løbet af året, og her har landene i Sydeuropa, såsom Italien og Frankrig, været de væsentligste drivkræfter. Der har også været en positiv udvikling i landene i Nord- og Centraleuropa, f.eks. i Danmark og Schweiz, drevet af Danfoss Heating og Danfoss Drives.

I Østeuropa, herunder Rusland, realiserede Danfoss Koncernen en omsætning tæt på sidste års niveau. Flere lande i regionen, såsom Ungarn og Ukraine, har dog haft tocifrede vækstrater, hvorimod markedsvilkårene i Rusland fortsat var vanskelige. Den økonomiske situation i landet har bremset aktivitetsniveauet i lighed med det foregående år. Omsætningen i lokal valuta i Rusland endte alligevel tæt på det foregående års niveau.

I Nordamerika var omsætningen kun lidt højere end sidste år på grund af blandede resultater på tværs af segmenter og produkter. Danfoss Cooling har haft mulighed for at udnytte den underliggende positive udvikling i USA's økonomi, hvorimod Danfoss Power Solutions og Danfoss Drives har været påvirket af vanskelige markedsvilkår, f.eks. i landbrugs- og minesektoren.

Asien og Stillehavsområdet har haft en stor stigning i omsætningen, der primært skyldes gode salgsresultater i kølekæden og vækst i Kina. Indiens vækstmomentum er fortsat med en stærk, tocifret vækstrate i lokal valuta.

I Latinamerika endte omsætningen tæt på det foregående års niveau, hvilket primært kan tilskrives Danfoss Cooling. Blandede markedsvilkår og den svage økonomiske situation i Brasilien har bremset salget. Positive tendenser henimod slutningen af 2016 har imidlertid indikeret, at udviklingen er ved at vende.

I Afrika og Mellemøsten har der været en betydeligt stigende omsætning sammenlignet med det foregående år, hvilket primært kan tilskrives Danfoss Heating og et fortsat godt salg i kølekæden i Tyrkiet.

Kapitalstruktur
Danfoss Koncernen ønsker at fastholde en stærk balance, hvor geninvesteringer i forretningen og udbetaling af afkast til ejerne er optimalt afvejet.

Den 31. december 2016 var den nettorentebærende gæld på 9.548 mio. kr. (2015: 9.640 mio.), hvilket svarer til 1,6 gange EBITDA (2015: 1,6 gange). De opkøb, som er gennemført i tredje kvartal, er primært finansieret af cash flowet fra driftsaktiviteter. På nuværende tidspunkt har Danfoss en BBB-kreditvurdering fra Standard & Poor's med stabile udsigter.

Den langfristede rentebærende gæld med forfald efter mere end 12 måneder blev på 6.980 mio. kr. (2015: 9.280 mio.), hvilket svarer til 68% (2015: 92%) af den samlede rentebærende gæld. Ved slutningen af året disponerede Danfoss Koncernen over uudnyttede og langfristede kreditfaciliteter på 7,8 mia. kr. (2015: 8,2 mia.) foruden likvide midler og almindelige driftskreditter.

Aktiver og passiver
De samlede aktiver steg med 9% til 40.567 mio. kr. (2015: 37.219 mio.) som følge af de opkøb, der er gennemført i tredje kvartal 2016.

Den 31. december 2016 var egenkapitalen på 17.286 mio. kr. (2015: 15.424 mio.). Stigningen kan primært tilskrives det overførte resultat. Dette gav en egenkapitalandel, der beregnes som egenkapital i forhold til samlede aktiver, på 42,6% (2015: 41,4%) og en egenkapitalforrentning på 17,2% (2015: 17,6%).

Pengestrømsopgørelse
Udviklingen i cash flow i 2016 er drevet af solide pengestrømme fra alle dele af Danfoss Koncernen. Det har fortsat høj prioritet at fastholde et stærkt cash flow, og resultatet afspejler de løbende bestræbelser for at sikre rettidig betaling for Danfoss' produkter, løsninger og tjenesteydelser samt fokus på en stærk styring af arbejdskapitalen. Igen i år er disse bestræbelser afspejlet i et stærkt cash flow for året.

Cash flow før tilkøb af virksomheder blev således fastholdt på et højt niveau på 3.416 mio. kr. (2015: 3.397 mio.). Den højere pengestrøm fra driften kan forklares med den højere indtjening i kombination med en flad udvikling i arbejdskapi-

talen målt i forhold til omsætningen. Tilkøbene af virksomheder har påvirket det fri cash flow, der endte på 1.485 mio. kr. (2015: 3.048 mio.). Pengestrømme fra finansieringsaktiviteter endte på -1.302 mio. kr. (2015: -3.416 mio.). Forskellen skyldes primært store tilbagebetalinger af lån i 2015.

Innovation

Det prioriteres fortsat højt at investere betydeligt i innovation for at drive en langsigtet, bæredygtig vækst i Danfoss. Aktiviteterne inden for innovation har været koncentreret omkring digitalisering af produktprogrammet og udvikling af energieffektive løsninger, der skaber merværdi for forretningssegmenternes kunder. For eksempel er der i tredje kvartal 2016 offentliggjort et nyt partnerskab med den finske innovationsvirksomhed Leanheat. Partnerskabet med Leanheat giver adgang til softwareteknologier, der vil styrke Danfoss endnu mere inden for avanceret energioptimering til flerfamilieshuse og fjernvarme.

I løbet af 2016 indgav Danfoss 144 (2015: 166) nye patentansøgninger, og Danfoss Koncernen blev tildelt 351 (2015: 225) patenter. Ved udgangen af året havde Danfoss Koncernen i alt 1.408 (2015: 1.381) patenter.

Opkøb

Den 7. juli 2016 indgik Danfoss en aftale om at erhverve det fulde ejerskab af Sondex Holding A/S, Danmark. Virksomheden er førende inden for varmeteknologier og har en årlig omsætning på ca. 1 mia. kr. Transaktionen blev afsluttet den 31. august 2016, og virksomheden indgår i årsregnskabet fra den 1. september 2016.

Den 12. juli 2016 offentliggjorde Danfoss en aftale om erhvervelse af det USA-baserede Propulsys, Inc., der er moderselskab for koncernen White Drive Products. Koncernen er en førende producent af hydrauliske motorprodukter og har en årlig omsætning på ca. 650 mio. kr. Transaktionen blev afsluttet den 8. september 2016, og virksomheden indgår i årsregnskabet fra den 9. september 2016.

Medarbejdere

Ved årets afslutning havde Danfoss Koncernen 25.292 (2015: 23.420) medarbejdere. Stigningen skyldes primært de to tilkøb, hvor Sondex Holding A/S har bidraget med ca. 1.100 medarbejdere og White Drive Products med ca. 600 medarbejdere på verdensplan.

2. Fondens kapitalforvaltning

Investeringskomitéen har til opgave at etablere, formulere og vedligeholde en investeringsstrategi for Fondens kapitalforvaltning. Investeringsstrategien er gældende for den frie del af Fondens rådighedskapital, der ligger udover aktier i Danfoss A/S. Af investeringsstrategien fremgår det, at rådighedskapitalen kan investeres i 9 aktivklasser. Allokeringen er dynamisk og vil løbende blive vurderet af Investeringskomitéen, så allokeringen har den rette afvejning mellem risiko/afkast og løbetid.

Investeringsstrategien har en moderat risikoprofil og vil for alle aktivklasser have til formål at skabe et passende risikojusteret afkast. Det vigtige kortsigtede mål er at opbygge Fondens rådighedskapital via investeringer med en middel risikoprofil. Målt over en periode på 3-5 år skal de enkelte aktivklasser have genereret et afkast over benchmark. Såfremt afkastet er betydeligt lavere end benchmark vil Investeringskomitéen revurdere de enkelte aktivklassers investeringsstrategi og forelægge ændringsforslag til bestyrelsen for Fonden.

En del af Fondens frie rådighedskapital investeres via eksterne kapitalforvaltere. Hvert år afholder Investeringskomitéen en licitation, hvor udvalgte danske og udenlandske forvaltere inviteres til at byde på et mandat. Herudfra udvælges årets forvaltere. Kapitalforvalternes resultater benchmarkes løbende mod hinanden for at sikre, at Fonden opnår det bedst mulige afkast indenfor de investeringsrammer, som investeringsstrategien definerer.

En anden del af Fondens frie rådighedskapital er placeret i ejendomsinvesteringer. De væsentligste af disse investeringer er pt. Borgen Shopping P/S samt Alsik Estate P/S.

Borgen Shopping center i Sønderborg

Fonden har investeret i Borgen Shopping Center i Sønderborg.

Borgen Shopping er et ægte citycenter med adgang fra byens etablerede gågadenet via hovedindgangen på Kastanie Allé eller fra den kommercielt attraktive Jernbanegade. Indenfor byder Borgen på 50 butikker og et stort Kvickly varehus.

Borgen fører alle de bedste mærker inden for mode, bolig, smag, sport, livsstil og børn, og i centrets store udvalg af spisesteder og caféer har kunderne rig mulighed for at slappe af undervejs.

Som en yderligere fremtidssikring af centret besluttede ejerkredsen i 2016 at investere yderligere 49 mio. kr. til opførelsen af en ny moderne biograf som en del af centeret.

Biografen åbner i 2018 og bliver Sønderjyllands mest moderne biograf med de bedste og nyeste fremvisningsteknikker.

Kunder	2,7 mio. kunder i 2016
Markedsområde	Opland på 136.000 personer
Åbning	Oktober 2013
Butikscenter areal	23.500 m² herunder butikker, baglokaler samt fællesarealer (gange, toiletter mv). Bruttoareal 55.000 m²
Antal specialbutikker	Ca. 50, hvoraf de største er H&M, Bahne, Nielsens, Sport24, Inspiration, Sportmaster, Bestseller og Imerco
Parkering	23.000 m² i alt, herunder 550 p-pladser til biler og 100 cykelparkeringspladser.
Ejer	P/S Borgen (A. Enggaard, PFA, Bitten & Mads Clausens Fond, Linak, Braaten+Pedersen)
Manager	Braaten+Pedersen ApS, Allerødvej 30, 3450 Allerød

Alsik Resort & Spa projektet i Sønderborg

Byggeriet af Alsik er aktuelt den største enkeltstående aktivitet for Fonden. Første spadestik til det 4-stjernede hotel, konference og spa blev taget den 13. november 2015, og i løbet af 2016 har byggeriet for alvor taget fart. Et komprimeret overblik over byggeriet og centrale bygherrebeslutninger præsenteres på side 24 og 25.

Driften af Alsik

I januar indgik driftsselskabet en driftaftale med RIMC Denmark Hotel & Resort ApS for driften af Alsik i en periode på 20 år. Dermed bliver RIMC ansvarlig for driften af både hotel, restauranter, konference samt Spa & Wellness.

RIMC er en international hotel udvikler og operatør med drift af 54 hoteller, hovedsageligt i Tyskland, Østrig og Schweiz. Sammen med andre investorer udvikler RIMC for tiden tre andre hotelprojekter på størrelse med Alsik bl.a. et ved lufthavnen i Hamburg.

Under projekteringen har RIMC løbende deltaget i udviklingen af byggeriet og interiør, køkkener mm. for at sikre et optimalt design og koncept.

Et væsentligt element i Alsik er Spa & Wellness, som med 4.300 m^2 og 50 forskellige attraktioner og behandlinger vil være et attraktivt element, der skal sikre oplevelser for både feriegæster, forretningsgæster samt for Sønderborgs borgere. Ved projekteringen af Spa & Wellness faciliteterne er den verdensomspændende spaudvikler "Raison d'Etre" tilknyttet.

Alsik	Antal	Personer
Antal værelser	190	382
Restaurant/bar	3/1	400
Konference	10	400 (250)
View platform	1	80
Event floor	1	100

Alsik	Brutto (m^2)
Top etager	1.300
Hotel	11.000
Konference	2.500
Restaurant, lobby	2.200
Spa & Wellness	4.300
Kælder	3.500
Total	**24.800**

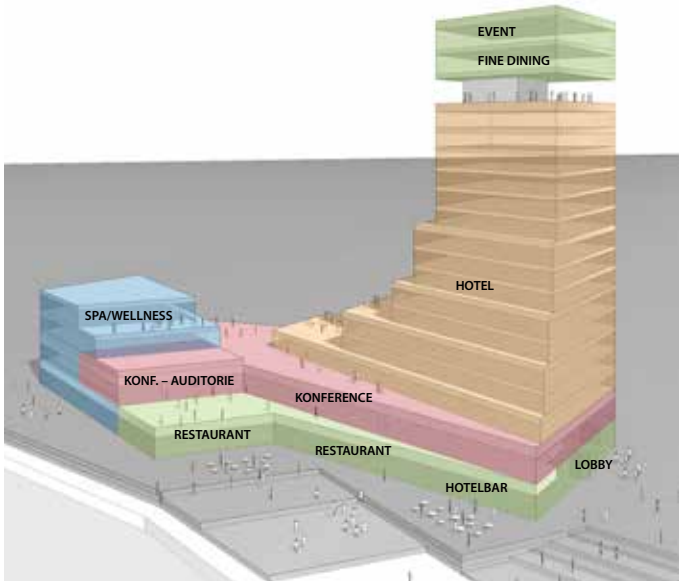

Følg Alsik på Instagram
Byggeriet af Alsik har fået sin egen profil på Instagram, og kan nu følges på alsik_conference

Alsik – overblik over byggeriet

Juni 2015
Det offentliggøres, at PFA og Fonden vil investere 600 mio. kr. i et nyt hotel på Havnen i Sønderborg.

November 2015
Hotellets navn bliver ALSIK og offentliggøres i forbindelse med "første spadestik".

Februar 2016
Piloteringsarbejdet under Alsik påbegyndes. I første runde rammes 1.200 betonpæle i kælderudgravningen for at kunne bære vægten af det ca. 70 meter høje hotel-tårn.

Juni 2015 **Oktober** **November** **Januar 2016** **Februar** **Maj**

Oktober 2015
Totalentrepriseaftalen med A. Enggaard underskrives.

Januar 2016
Havnekajen mod Alssund forankres med jordankre, der skal holde på kajkant og byggegrube i takt med at udgravningerne intensiveres og når ned i niveau med grundvandet.

Maj 2016
Processen med at finde et logo til Alsik påbegyndes.

Juni 2016
I forbindelse med støbning af den store bundplade under hotellet afholdes et milepælsarrangement. Støbningen sker i ét sammenhængende forløb over 26 timer. Til støbningen anvendes ca. 4.000 tons beton, som køres til byggegrunden af 220 betonbiler i fast pendulfart.

September 2016
Indvielse af en udstilling over alle byggerierne på Byens Havn. Udstillingen vises i en husbåd, der ligger for kaj lige ud for byggeriet af det nærliggende multikulturhus. På udstillingen fortælles også historien om Alsik, og en film visualiserer det færdige byggeri ude og inde.

November 2016
Elevatorkernen støbes i 2. sals højde, og herefter går det stærkt med byggeriet.

Juni **September** **Oktober** **November** **December**

Juni 2016
Den store tårnkran opstilles på byggepladsen med en højde, der svarer til hotellets 14. etage. Senere skal kranen forhøjes yderligere for at kunne følge med helt til toppen af 18. etage.

Oktober 2016
Glideformen, der bruges til at støbe elevatorkernen i hotellet, frigøres fra kælder- og stueplan, og støbningen af elevatorkernen på 1. etage påbegyndes. Der indsættes 2-holdsskift, så der dagligt er aktivitet på byggepladsen fra klokken 6 til 22.

December 2016
En model i fuld størrelse for standardværelse nr. 410 i Alsik står færdig. Modellen er bygget i en lagerhal, og er fuldt monteret med bad/toilet, fungerende belysning og endeligt interiør og dekoration. På baggrund af modellen vil der ske til- og fravalg af delelementer, og den håndværksmæssige kvalitet afstemmes med A. Enggaard forud for færdiggørelsen af 190 hotelværelser i selve Alsik.

3. Fondens projekter og uddelinger

Fonden kan ikke ansøges om uddelinger. Fondens bestyrelse udvælger selv de initiativer, den ønsker at støtte efter fastlagte politikker.

Uddelingskomitéen behandler og prioriterer projekter og støtte til almennyttige formål ifølge Fondens uddelingspolitik og fundats. Kommitéen holder minimum fire årlige møder.

Fondens uddelinger og projekter finansieres gennem indtægter, som primært består af udbytte fra Danfoss A/S. Hvert år uddeler bestyrelsen ca. 20-40% af det modtagne udbytte fra Danfoss A/S.

Ved uddelinger følger Fonden sin vedtagne uddelingspolitik, der indeholder tre overordnede spor. Alle tre spor er tæt relateret til Danfoss' forretningsfokus og geografiske lokationer, da dette er Fondens primære formål ifølge fundatsen.

De tre overordnede uddelingsspor er følgende:

A. Nærområder og lokalsamfund
Støtte til forbedring af lokale samfund, nærområder og regional udvikling omkring udvalgte Danfoss lokationer, med henblik på at skabe et attraktivt dynamisk nærmiljø for Danfoss' medarbejdere og deres familier, samt at styrke Danfoss' omdømme, således at Danfoss kan tiltrække og fastholde kvalificerede medarbejdere.

B. Forskning og uddannelse
Støtte til danske og globale projekter, som kan være medvirkende til at drive teknologisk forskning og udvikling, med relevans for Danfoss.

C. Bæredygtighed
Støtte til projekter indenfor vedvarende energi og energieffektivitet, der gavner Danfoss' vision om at fremme bæredygtighed og løsninger.

Fondens uddelingspolitik præciserer derudover, at Fondens uddelinger dels kan gives som donationer og dels som støtte til et projekt. Hvis støtten gives til et projekt, kan Fonden vælge at indgå i projektarbejdet med henblik på at undersøge/udvikle ideer og tilføre relevante kompetencer udover det økonomiske bidrag.

I 2016 har Fonden foretaget uddelinger for 41 mio. kr. mod 44 mio. i 2015. Derudover har Fonden tilbagekaldt uddelinger for 1 mio. kr.

På Fondens årsmøde beslutter bestyrelsen, ved godkendelse af årsrapporten, en uddelingsramme for det kommende år. Beslutningen om uddelinger sker efterfølgende. Uddelingsniveauet for 2017 forventes at ligge på 120 mio. kr. med hovedvægt på spor A i Fondens uddelingspolitik.

3.1 Fondens projekter

I flere af projekterne nævnt nedenfor har Fonden, udover økonomisk bistand, valgt at tilføre ressourcer og ledelseskompetence for at understøtte projekternes eksekvering.

Fabrikant Mads Clausens Fond

Fabrikant Mads Clausens Fond (FMC Fonden) blev oprettet i 1960 af Danfoss' grundlægger og har til formål at yde støtte til almenvelgørende projekter i ind- og udland. Støtten bliver først og fremmest uddelt i lokalområderne omkring Danfoss' afdelinger i Sønderjylland. Dertil kommer en række udvalgte lokalområder i udlandet. FMC Fonden yder blandt andet støtte til uddannelse, helse, idræt og kultur. En årlig bevilling går til driften og vedligeholdelsen af Havnbjerg Mølle ved Nordborg. Møllen, som er åben for publikum, blev restaureret af fabrikant Mads Clausen i slutningen af 1960'erne og senere overtaget af fonden. Møllen er de senere år blevet gennemgribende renoveret og har fået nye vinger i 2016.

FMC Fonden har i 2016 uddelt 7,4 mio. kr. til 281 modtagere. Blandt disse var en lang række klubber, foreninger og institutioner i Danfoss' nærområder, herunder skoler og universiteter, hospitaler, idrætsklubber, ældreorganisationer og handicapinstitutioner samt museer, kor og orkestre.

Der er i årets løb uddelt flere større bevillinger på 100.000 kr. og derover. De gik blandt andet til projekter inden for undervisning, udstyr til idrætsforeninger samt til forskellige kulturelle projekter.

Sønderjyllands Kunstskole modtog et større beløb til anskaffelsen af forskelligt udstyr i forbindelse med en kommende flytning til et nyt multikulturhus, som er ved at blive bygget i Sønderborg. Kulturhuset er en del af Frank Gehrys masterplan for Sønderborgs havnefront og vil ud over kunstskolen blandt andet også komme til at rumme byens bibliotek.
En anden større bevilling gik til Slots- og Kulturstyrelsen til reetableringen af den tidligere køkkenhave ved Gråsten Slot. Slottet danner hvert år ramme om den danske kongefamilies sommerferie i Sønderjylland. Slotshaven er et attraktivt turistmål, og den nye køkkenhave med tilhørende besøgscenter og café forventes at øge besøgstallet. Ensted Idrætsanlæg i Aabenraa kommune modtog en større donation til en handicapvenlig udvidelse af idrætshallen. Hallen bruges flittigt af den lokale handicap-idrætsforening til blandt andet el-hockey og kørestols-basket.

I udlandet støttede FMC Fonden blandt andet flere af det danske mindretals institutioner i Sydslesvig. I USA modtog en lokal miljøorganisation støtte til etableringen af et naturområde i nærheden af Danfoss' fabrik i Ames, Iowa, og i Indien gik en større bevilling til støtte til ofrene for voldsomme oversvømmelser i området omkring Danfoss' nye campus i Chennai.

Udvikling af pladserne på Sønderborg Havn

Fonden støtter et projekt i Sønderborg Havneselskab A/S, der skal udvikle pladserne i masterplanen. Projektområdet ligger mellem Alssund og Nr. Havnegade og indgår som en del af Sønderborg Nordhavn. Fokuspunkterne er 'Bitten & Mads Clausens Plads', Kunsthal Pladsen og havnepromenaden.

Projektet er tegnet af landskabsarkitektfirmaet SLA, der har fundet inspirationen i den smukke natur på og omkring Als. Her opleves åbne vidder, hvor marker og strande nærmest går i ét, men også bratte overgange hvor land og vand adskilles af en stejl skrænt eller gennem en skov.

Arealerne omkring Alsik ligger ved hotellets sydvestlige front i tilknytning til den offentlige tilgængelige havnepromenade. Dette område er yderst attraktivt til udeservering og ophold for hotellets bar- og restaurantgæster, grundet sollysindfaldet og den enestående udsigt over havnen. Havnepromenadens udformning og terrassernes tilgængelighed og orientering, inviterer ligeledes forbipasserende til at tage et uformelt ophold på kanterne, betragte udsigten eller besøge restaurationerne.

'Bitten & Mads Clausens Plads' er et åbent, urbant og frodigt byrum. Pladsens primære formål er at skabe en indbydende passage ned til vandet samt være ankomstareal til hotellet og en mulig kunsthal. Ved at lade pladsen 'flyde' ned til promenadeniveau, sikres at vandet bliver synliggjort, straks man ankommer til pladsen. Beplantningen på 'Bitten & Mads Clausens Plads' består af enkelte fritstående træer i plantebede, med lavere græsser og beplantninger. Plantningerne er med deres udformning og orientering med til at guide folk ned til havnepromenadens aktivitet.

Kunsthal Pladsen skal både kunne anvendes til events, men også fungere når der er få eller ingen mennesker på pladsen. De to pladser mellem Alsik og Multikulturhuset er tænkt som ét samlet byrum med plads til både større events som fx koncerter, men også mindre havnefester, sportsarrangementer etc. Pladsen består af en græsplæne der dels skaber rammerne for en indre pladsdannelse ud mod Nr. Havnegade og et frodigt landskab ned mod promenaden

Pladserne vil blive støbt i pladsstøbt (insitu-støbt) beton, der dermed udgør den faste, gennemgående belægning ved ankomstarealerne, på 'Bitten & Mads Clausens Plads' og på den sydlige del af havnepromenaden. Betonbelægningen refererer til det nærliggende havnemiljø.

Et andet gennemgående element på alle arealer mod vandet er siddekanten. Siddekanten går igen ved hotellets terrasser, langs promenaden og på 'Bitten & Mads Clausens Plads. Kanten laves i insitu-støbt beton med glat overflade. Kanten er siddemulighed til det spontane ophold samt afgrænsning af de større plantebede.

Projektet påbegyndes i 2017 og forventes at være færdigt i løbet af 2018.

smart en city

ProjectZero Fonden

ProjectZero-visionen fokuserer på at omstille Sønderborg-området til et CO_2-neutralt vækstområde og skabe grundlag for vækst og grønne job relateret til omstillingen. Energieffektivisering forventes frem mod 2029 at bidrage med 43%; resten af CO_2-reduktionen skal komme fra omstilling til vedvarende energikilder. CO_2-reduktionen er i 2020 målsat til 50% og i 2029 skal Sønderborg-området være CO_2-neutralt.

Den årlige CO_2-reduktionsmåling viste for 2015, at Sønderborg-områdets energirelaterede CO_2-reduktion var reduceret med 35% i forhold til baseline 2007. Såvel den lokale som den nationale omstilling bidrager til at reducere Sønderborg-områdets CO_2-udledning.

I 2016 har der været særlig fokus på at videreudvikle platforme for borgerinvolvering omfattende boligejere, boligforeninger og udlejningsboliger. Ligeledes er der fokus på omstilling af fjernvarmens brændsler til vedvarende energikilder, LED kampagner, styrket boligforeningssamarbejde og -indsatser samt styrket butiksinvolvering.

Sønderborg blev i sommeren 2016 Danmarks første UNESCO Sustainable Learning City, med mulighed for at koble ambitionen om CO_2-neutralitet i 2029 og kommunens ambitioner om bæredygtighed med FN´s 17 verdensmål for bæredygtig udvikling. Sammen med de allerede udviklede House of Science læringsplatforme, er der med UNESCO-samarbejdet nu skabt en platform for at udvikle sammenhængende by-læringsmålsætninger og indsatser.

I forbindelse med EU SmartEnCity projektet har ProjectZero påtaget sig lederrollen i udvikling af et særligt SmartEnCity bynetværk for Europas ambitiøse mindre og mellemstore byer. Netværket vil promovere CO_2-neutral by-omstilling, baseret på integrerede energiløsninger og borgerinvolvering – ud fra devisen "You don´t have to be a Capital City to make a major difference". Projektet har Sønderborg Forsyning (SONFOR) som dansk projektleder; udover boligforeningerne SAB, B42 og Søbo, deltager også Aalborg Universitet samt lokale og nationale rådgivere m.v. i projektet.

ProjectZero sekretariatet fokuserer på at accelerere Sønderborgs omstilling i samarbejde med strategiske partnere. Sekretariatet driver den fælles planlægning af Sønderborgs omstilling og udvikler forretningsbaserede programplatforme i samarbejde og monitorerer effektskabelsen. Den relaterede vækst og forretningsskabelse er forankret i Sønderborg Vækstråd, som i 2016 har fokuseret på erhvervsturisme-udvikling og nye Bright Green Business koncepter.

Fonden Universe Science Park

Universe Science Park er Sønderjyllands største oplevelsespark. Attraktionen tiltrækker hvert år besøgende fra hele landet med sit tilbud af attraktioner, shows, udstillinger og events, der alle er tematiseret omkring naturvidenskab, teknik og iværksætteri.

Formålet med Universe Science Park er at begejstre børn og unge for naturvidenskab, teknologi og iværksætteri i en tidlig alder, så flere unge får lyst til at beskæftige sig med disse områder i fremtiden.

Midlet er mindeværdige oplevelser, leg og undervisning, som fascinerer, involverer og underholder, og derved skaber positive associationer til naturvidenskab og teknologi samt iscenesætter gæsternes egne evner og talenter til at være kreativ og igangsættende.

Oplevelsesparkens tilbud henvender sig primært til børnefamilier, med børn i alderen 5-15 år, samt til skoler og institutioner, som besøger Universe Science Park i tilknytning eller som supplement til deres naturfaglige undervisning.

Universe Science Park har i 2016 (åbningssæsonen fra 19. marts til 23. oktober 2016) været besøgt af 93.064 gæster. Besøgstallet er stigende fra 87.920 gæster i 2015.

Besøgende i Universe Science Park

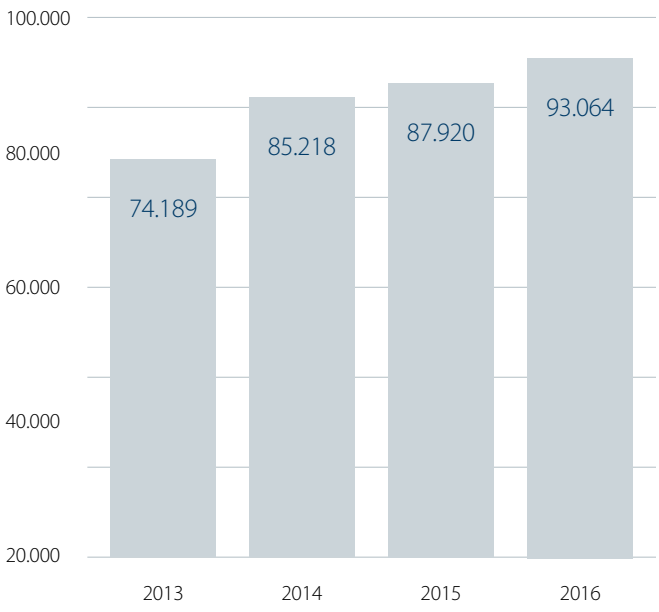

Kilde Universe Science Park, officielle besøgstal

Nye oplevelser i 2016
Parkens særudstilling i 2016 var "en verden i luften". Temaet omhandlede den teknologi, som muliggør den menneskelige flyvning. De væsentligste aktiviteter var "Dronebanen" og "Fly-simulatoren". "Dronebanen" tilbød alle gæster at afprøve sine færdigheder som dronepilot og "Fly-simulatoren" tilbød en oplevelse i cockpittet på et jager-fly.

Ny naturfagsundervisning i samarbejde med Sønderborg Kommune
I samarbejde med Sønderborg Kommunes naturfaglige indsatsområde "House of Science" har Universe Science Park udviklet og gennemført en række naturfaglige undervisningsforløb for kommunens 4.-6. klassetrin, som indeholder et besøg i oplevelsesparkens naturfaglige undervisningsfacilitet (FUF).

Vækst og udvikling i Sønderjylland via turisme
Universe Science Park har i 2016 deltaget i foreningen Topattraktioner, som samler 20 af Danmarks bedste og mest besøgte turistattraktioner. Parken har i 2016 deltaget i kampagner om at markedsføre Syddanmark i udlandet via FOMARS.

Universe Science Park deltager som en aktiv turistaktør i arbejdet med at fremme og udvikle turismen i Sønderjylland. Således støtter Parken op om arbejdet i Destination Sønderjylland og deltager i flere samarbejds- og markedsføringsaktiviteter med henblik på at styrke attraktiviteten af og kendskabet til Sønderjylland som en spændende turistdestination.

Universe Science Park deltager desuden i det lokale samarbejde om at styrke turisme, handel og kultur i Sønderborg kommune, som en aktiv aktør i turistforeningen samt via deltagelse i og samarbejde med lokale kræfter, der arbejder for etablering af et nyt ferieresort på Nordals.

Attraktionens betydning for samfundet
Som en attraktiv besøgsattraktion har Universe Science Park en stor betydning for økonomisk vækst og aktivitet i lokalsamfundet.

Universe Science Park tiltrækker hvert år mange turister til området. Turisterne medfører en økonomisk turismeomsætning i lokalområdet. Universe Science Park har i 2016 tiltrukket 42.877 endagsturister, som tilfører en omsætning på bl.a. detailvarer, serviceydelser og overnatning i området på 29,6 mio. kr. Denne turismeomsætning svarer til 38 fuldtidsomregnede helårsstillinger i tillæg til de 58 fuldtidsomregnede helårsstillinger, som Parken selv har skabt i 2016.

Engineering Tomorrow Award

I 2016 blev prisen "Engineering Tomorrow Award" for første gang uddelt. Prisen er indstiftet af Bitten & Mads Clausens Fond og hædrer ekstraordinære bedrifter af studerende inden for de industriområder, som Danfoss agerer i.

Vinderen af awarden i 2016 var to studerende, der havde udviklet en softwareløsning til bedre styring af energiforbruget i bygninger. Projektet viste, hvad der kan opnås ved at tænke på energisystemer i en sammenhæng og gøre systemerne smartere ved at bruge data. Dermed opfylder projektet den begejstring for teknologi og evne til at tænke nyt, som Danfoss og Bitten & Mads Clausens Fond ønsker at fremhæve og hylde.

Vindergruppen modtog et rejselegat på 50.000 kr. til at dygtiggøre sig yderligere.

Se mere om projektet

https://www.youtube.com/watch?v=jvviJQcDkXM

LEAPS

Forkortelsen LEAPS står for Læring og Engagement gennem Autentiske Projekter med fokus på Science. Projektet udvikler modelskoler, der skaber begejstring for naturfag gennem en projektbaseret læringsform

Kata Fonden

Kata Fonden stiller ekspertise gratis til rådighed for skoler i et samarbejde med andre danske fonde, altid med et betydeligt innovativt element og med henblik på at sprede erfaringerne bredt.

Bitten & Mads Clausens Fond støtter sammen med Novo Nordisk Fonden, Villum Fonden, Lundbeckfonden og Fremstillingsindustrien, Kata Fondens arbejde med at udvikle 4 modelskoler, der skal arbejde efter en helt ny projektbaseret læringsform. Projektet er netop lanceret under navnet LEAPS. Forkortelsen LEAPS står for Læring og Engagement gennem Autentiske Projekter med fokus på Science.

Skolerne i LEAPS projektet sørger for, at al undervisning er indlejret i autentiske projekter, og at eleverne engageres i deres egen læring gennem inddragende evaluering og feedback. Science- eller naturfagene indgår i projekterne på lige fod med skolens øvrige fag. Alle projekter munder ud i fremvisning af elevprodukter for et autentisk publikum. Eleverne lærer med hoved, hånd og hjerte, at deres engagerede indsats og samarbejde fører til resultater, de kan være stolte af. Lærerne arbejder tæt sammen om projekternes tværfaglige indhold, og hele skolens kultur er orienteret mod læring, mental vækst og kompetenceudvikling.

Danmark har brug for veluddannede unge, men alt for mange skoleelever mister gejsten i grundskolen. De mangler motivation og lyst til en erhvervsuddannelse eller gymnasiet. Især de tekniske uddannelser har alt for lav søgning. Det vil LEAPS projektet gøre op med.

Der er over de sidste år gennemført omfattende forberedelser af dette store initiativ. Der er gennemført intensiv træning af lærere og ledelse på den første skole, Sønderskovskolen i Sønderborg, med henblik på at forberede introduktionen af den nye læringsform. De første erfaringer viser at et stærkt samarbejde mellem skole, kommune og Kata Fonden – som katalysator – er nøglen til at frigøre potentialet i den nye læringsform til gavn for børnene.

Udviklingsselskabet Nordals Ferieresort

I 2016 stiftede Fonden sammen med Sønderborg Kommune og Linak, Udviklingsselskabet Nordals Ferieresort. Selskabet skal i løbet af en tre-årig periode udvikle en masterplan og forretningsplan for et attraktivt ferieresort, og efterfølgende sælge projektet til en eller flere slutinvestorer, der ønsker at etablere og drive ferieresortet.

Det samlede areal for ferie resortet er 160-180 ha. beliggende mellem Universe Science Park og Himmark Strand ved kysten ud til Lillebælt.

Baggrunden for stiftelsen af selskabet stammer fra Nordborg Visionsgruppe, der siden 2012 har arbejdet aktivt med planerne om at etablere et ferieresort på Nordals. I 2015 blev projektet udpeget som ét af 10 forsøgsprojekter, der har fået dispensation til at etablere hotel, ferieboliger og marina med faciliteter indenfor strandbeskyttelseslinjen.

Oplæg til indhold

1. Overnatningsmuligheder på hotel, sommerhus, feriebolig eller campingplads
2. Water-park
3. Indendørs aktivitetscenter
4. Attraktive kystinstallationer
5. Ungdomsaktivitets center
6. Mini-Zoo
7. Universe Science Park

Spejdernes Lejr 2017

Når Spejdernes Lejr 2017 sættes i gang på Kær Vestermark den 22. juli, vil Sønderborg tage imod med et nyt scene-område med plads til lejrens 40.000 spejdere og de 100.000 gæster, der ventes i løbet af ugen. Spejdernes Lejr bliver dermed premiere for landets største sceneområde med plads til 100.000 tilskuere. Det ligger blot en gåtur fra byen langs byens havneområde, der er under omdannelse efter en masterplan af Frank Gehry med bl.a. nyt multikulturhus og konferencehotel. Scenepladsen og adgangsvejene er allerede anlagt, og inden lejren etableres fast strømtilslutning og powerlocks, der gør det nemt at opstille scene og udstyr. Takket være bidraget fra Bitten & Mads Clausens Fond har Sønderborg dermed mulighed for at tiltrække de helt store kunstnere og koncerter i fremtiden.

Kær Vestermark er i 2016 blevet fredet. Inden for disse rammer og ud fra borgernes ønsker i en helhedsplan for området udvikles det til et grønt fritidsområde, hvor alle kan komme tæt på den unikke natur. Med støtte fra Bitten & Mads Clausens Fond er der anlagt et stisystem, der forbedrer områdets tilgængelighed og gør det nemt at vandre eller cykle på Kær Vestermark. Nogle af de eksisterende stier, såsom Kyststien, renoveres inden lejren, mens de fleste nye først anlægges efter spejderne igen er draget hjem.

3.2 Fondens uddelinger i 2016

I 2016 har Fonden foretaget uddelinger for 41 mio. kr. mod 44 mio. i 2015. Derudover har Fonden tilbagekaldt uddelinger for 1 mio. kr.

I 2016 er der uddelt til følgende projekter og donationer:

- Fabrikant Mads Clausens Fond har modtaget 10,0 mio. kr. til uddeling til almenvelgørende formål.
- DTU Institut for management Engineering – UNEP, DTU Parthership har modtaget 9,0 mio. kr. til projektet: "SE4ALL – Sustainable Energy for All". Tiltaget er positioneret under FN's bæredygtighedsprogram og er organiseret i FN regi i samarbejde med DTU.
- Slots- og Kulturstyrelsen har modtaget 7,7 mio. kr. til Projektet "Den kongelige køkkenhave ved Gråsten Slot.
- Sønderborg Kommune har modtaget 6,6 mio. kr. til at anlægge stisystemer samt et sceneområde i forbindelse med afholdelse af Spejdernes Lejr 2017. De to anlæg sikrer, at Kær Vestermark bliver et aktiv for byen, også efter spejderlejrens afvikling.
- Idrætsfonden Nord-Als Idrætscenter har modtaget 2,5 mio. kr. i tilskud til renovering af Nord-Als Idrætscenter.
- Mads Clausen Instituttet har modtaget 1,0 mio. kr. til indretning af et Innovations Laboratorium, der skal give brugerne mulighed for at undersøge og udbygge innovationspotentialet via fire faser.
- Green Water Research Projekt på SDU har modtaget 1,0 mio. kr. til et forundersøgelses projekt for MCIs Green Water Research Project (udnyttelse af termisk energi i havvand til fjernvarme/fjernkøl). Forundersøgelsen skal identificere den optimale projekt placering samt integrering i fjernvarme/fjernkøle infrastruktur.
- Schackenborg Fonden har modtaget 750 tkr. i tilskud til at gennemføre helt nødvendige vedligeholdelsesarbejder til bevaring af slottet.
- Schackenborg Fonden har modtaget 350 tkr. i tilskud til at udvikle og gennemføre arrangementer på Schackenborg Slot i 2016.
- Sønderborg Kommune har modtaget 500 tkr. i tilskud til at gennemføre et strategiarbejde for Sønderborg Lufthavn.
- UdviklingsRåd Sønderjylland (URS) har modtaget 300 tkr. i tilskud til 2016 aktiviteter.
- Sønderborg Vækstråd har modtaget 300 tkr. til at etablere en øget indsats overfor iværksætteri i kommunen.
- Descendenter efter Bitten & Mads Clausen har modtaget 408 tkr. til uddannelsesstøtte.
- En Danfoss medarbejder har via politikken for støtte til medarbejdere og deres familier ved ekstraordinære omstændigheder modtaget 40 tkr.
- To studerende ved Syddansk Universitet har modtaget årets "Engineering Tomorrow Award" på 50 tkr.

Ledelsespåtegning

Bestyrelsen og direktionen har dags dato behandlet og godkendt årsrapporten for regnskabsåret 1. januar - 31. december 2016 for Bitten & Mads Clausens Fond.

Årsrapporten aflægges efter International Financial Reporting Standards som godkendt af EU og yderligere oplysningskrav i Årsregnskabsloven.

Det er vores opfattelse, at koncernregnskabet og årsregnskabet giver et retvisende billede af Koncernens og Moderfondens aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 31. december 2016 samt af resultatet af Koncernens og Moderfondens aktiviteter og pengestrømme for regnskabsåret 1. januar - 31. december 2016.

Ledelsesberetningen indeholder efter vor opfattelse en retvisende redegørelse for udviklingen i Koncernens og Moderfondens aktiviteter og økonomiske forhold, årets resultater og Moderfondens finansielle stilling som helhed for de virksomheder, der er omfattet af koncernregnskabet.

Årsrapporten indstilles til godkendelse.

Nordborg, den 3. maj 2017

DIREKTION

Per Have

BESTYRELSE

Peter M. Clausen
Formand

Marianne Philip
Næstformand

Mads Clausen

Jens Martin Skibsted

Jens Peter Toft

Jan Lorentzen

Preben Storm

Svend Aage Hansen

Den uafhængige revisors revisionspåtegning

Til bestyrelsen i Bitten & Mads Clausens Fond

Konklusion
Det er vores opfattelse, at koncernregnskabet og årsregnskabet giver et retvisende billede af Koncernens og Moderfondens aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 31. december 2016 samt af resultatet af Koncernens og Moderfondens aktiviteter og pengestrømme for regnskabsåret 1. januar – 31. december 2016 i overensstemmelse med International Financial Reporting Standards som godkendt af EU og yderligere krav i årsregnskabsloven.

Vi har revideret koncernregnskabet og årsregnskabet for Bitten & Mads Clausen Fond for regnskabsåret 1. januar - 31. december 2016, der omfatter resultatopgørelse, balance, egenkapitalopgørelse og noter, herunder anvendt regnskabspraksis, for såvel Koncernen som Moderfonden, samt totalindkomstopgørelse og pengestrømsopgørelse for Koncernen ("regnskabet").

Grundlag for konklusion
Vi har udført vores revision i overensstemmelse med internationale standarder om revision og de yderligere krav, der er gældende i Danmark. Vores ansvar ifølge disse standarder og krav er nærmere beskrevet i revisionspåtegningens afsnit Revisors ansvar for revisionen af regnskabet. Vi er uafhængige af Koncernen i overensstemmelse med internationale etiske regler for revisorer (IESBA's Etiske regler) og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, ligesom vi har opfyldt vores øvrige etiske forpligtelser i henhold til disse regler og krav. Det er vores opfattelse, at det opnåede revisionsbevis er tilstrækkeligt og egnet som grundlag for vores konklusion.

Udtalelse om ledelsesberetningen
Ledelsen er ansvarlig for ledelsesberetningen.

Vores konklusion om regnskabet omfatter ikke ledelsesberetningen, og vi udtrykker ingen form for konklusion med sikkerhed om ledelsesberetningen.

I tilknytning til vores revision af regnskabet er det vores ansvar at læse ledelsesberetningen og i den forbindelse overveje, om ledelsesberetningen er væsentligt inkonsistent med regnskabet eller vores viden opnået ved revisionen eller på anden måde synes at indeholde væsentlig fejlinformation.

Vores ansvar er derudover at overveje, om ledelsesberetningen indeholder krævede oplysninger i henhold til årsregnskabsloven.

Baseret på det udførte arbejde er det vores opfattelse, at ledelsesberetningen er i overensstemmelse med koncernregnskabet og årsregnskabet og er udarbejdet i overensstemmelse med årsregnskabslovens krav. Vi har ikke fundet væsentlig fejlinformation i ledelsesberetningen.

Ledelsens ansvar for regnskabet
Ledelsen har ansvaret for udarbejdelsen af et koncernregnskab, der giver et retvisende billede i overensstemmelse med International Financial Reporting Standards som godkendt af EU og yderligere krav i årsregnskabsloven og for udarbejdelsen af et årsregnskab, der giver et retvisende billede i overensstemmelse med årsregnskabsloven. Ledelsen har endvidere ansvaret for den interne kontrol, som ledelsen anser for nødvendig for at udarbejde et regnskab uden væsentlig fejlinformation, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl.

Ved udarbejdelsen af regnskabet er ledelsen ansvarlig for at vurdere Koncernens og Moderfondens evne til at fortsætte driften; at oplyse om forhold vedrørende fortsat drift, hvor dette er relevant; samt at udarbejde regnskabet på grundlag af regnskabsprincippet om fortsat drift, medmindre ledelsen enten har til hensigt at likvidere Koncernen eller Moderfonden, indstille driften eller ikke har andet realistisk alternativ end at gøre dette.

Revisors ansvar for revisionen af regnskabet
Vores mål er at opnå høj grad af sikkerhed for, om regnskabet som helhed er uden væsentlig fejlinformation, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl, og at afgive en revisionspåtegning med en konklusion. Høj grad af sikkerhed er

et højt niveau af sikkerhed, men er ikke en garanti for, at en revision, der udføres i overensstemmelse med internationale standarder om revision og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, altid vil afdække væsentlig fejlinformation, når sådan findes. Fejlinformationer kan opstå som følge af besvigelser eller fejl og kan betragtes som væsentlige, hvis det med rimelighed kan forventes, at de enkeltvis eller samlet har indflydelse på de økonomiske beslutninger, som brugerne træffer på grundlag af regnskabet.

Som led i en revision, der udføres i overensstemmelse med internationale standarder om revision og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, foretager vi faglige vurderinger og opretholder professionel skepsis under revisionen. Herudover:

- Identificerer og vurderer vi risikoen for væsentlig fejlinformation i regnskabet, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl, udformer og udfører revisionshandlinger som reaktion på disse risici samt opnår revisionsbevis, der er tilstrækkeligt og egnet til at danne grundlag for vores konklusion. Risikoen for ikke at opdage væsentlig fejlinformation forårsaget af besvigelser er højere end ved væsentlig fejlinformation forårsaget af fejl, idet besvigelser kan omfatte sammensværgelser, dokumentfalsk, bevidste udeladelser, vildledning eller tilsidesættelse af intern kontrol.
- Opnår vi forståelse af den interne kontrol med relevans for revisionen for at kunne udforme revisionshandlinger, der er passende efter omstændighederne, men ikke for at kunne udtrykke en konklusion om effektiviteten af Koncernens og Moderfondens interne kontrol.
- Tager vi stilling til, om den regnskabspraksis, som er anvendt af ledelsen, er passende, samt om de regnskabsmæssige skøn og tilknyttede oplysninger, som ledelsen har udarbejdet, er rimelige.
- Konkluderer vi, om ledelsens udarbejdelse af regnskabet på grundlag af regnskabsprincippet om fortsat drift er passende, samt om der på grundlag af det opnåede revisionsbevis er væsentlig usikkerhed forbundet med begivenheder eller forhold, der kan skabe betydelig tvivl om Koncernens og Moderfondens evne til at fortsætte driften. Hvis vi konkluderer, at der er en væsentlig usikkerhed, skal vi i vores revisionspåtegning gøre opmærksom på oplysninger herom i regnskabet eller, hvis sådanne oplysninger ikke er tilstrækkelige, modificere vores konklusion. Vores konklusioner er baseret på det revisionsbevis, der er opnået frem til datoen for vores revisionspåtegning. Fremtidige begivenheder eller forhold kan dog medføre, at Koncernen og Moderfonden ikke længere kan fortsætte driften.
- Tager vi stilling til den samlede præsentation, struktur og indhold af regnskabet, herunder noteoplysningerne, samt om regnskabet afspejler de underliggende transaktioner og begivenheder på en sådan måde, at der gives et retvisende billede heraf.
- Opnår vi tilstrækkeligt og egnet revisionsbevis for de finansielle oplysninger for virksomhederne eller forretningsaktiviteterne i Koncernen til brug for at udtrykke en konklusion om koncernregnskabet. Vi er ansvarlige for at lede, føre tilsyn med og udføre koncernrevisionen. Vi er eneansvarlige for vores revisionskonklusion.

Vi kommunikerer med den øverste ledelse om blandt andet det planlagte omfang og den tidsmæssige placering af revisionen samt betydelige revisionsmæssige observationer, herunder eventuelle betydelige mangler i intern kontrol, som vi identificerer under revisionen.

Nordborg, den 3. maj 2017

PricewaterhouseCoopers
Statsautoriseret Revisionspartnerselskab
CVR-nr. 33 77 12 31

Mogens Nørgaard Mogensen
statsautoriseret revisor

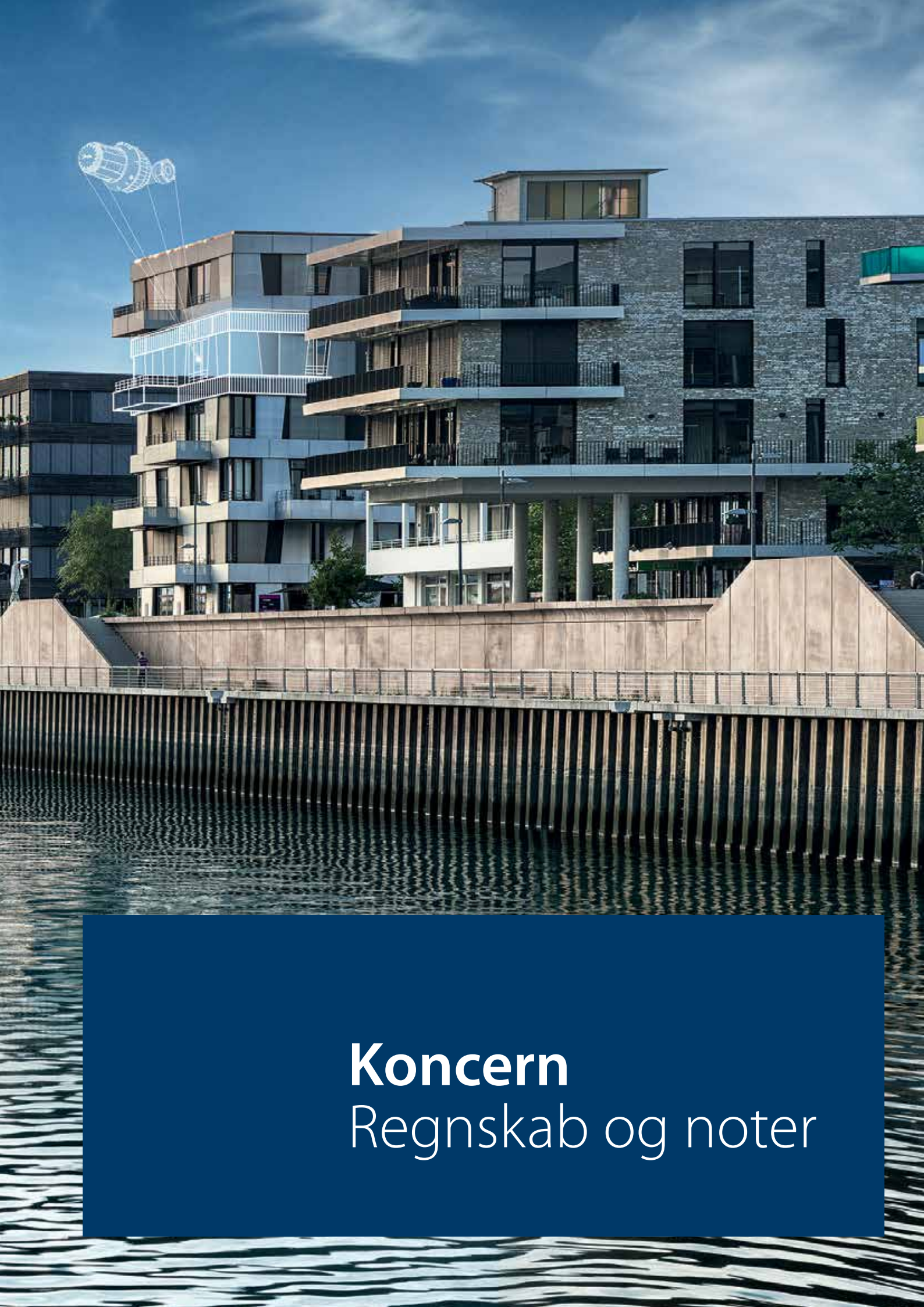

Koncern
Regnskab og noter

RESULTATOPGØRELSE

1. januar til 31. december

mio. kr.	Note	2015	2016
Nettoomsætning	1	38.031	39.249
Produktionsomkostninger	2	-24.700	-25.407
BRUTTORESULTAT		**13.331**	**13.842**
Forsknings- og udviklingsomkostninger	2	-1.607	-1.645
Distributionsomkostninger	2	-5.764	-6.068
Administrationsomkostninger	2	-1.784	-1.769
RESULTAT FØR ANDRE DRIFTSINDTÆGTER OG DRIFTSOMKOSTNINGER		**4.176**	**4.360**
Andre driftsindtægter og omkostninger	2	-206	-158
Andel af resultat efter skat i associerede/joint ventures	3	55	39
RESULTAT AF PRIMÆR DRIFT (EBIT)	1	**4.025**	**4.241**
Finansielle indtægter	4	124	54
Finansielle omkostninger	5	-443	-369
RESULTAT FØR SKAT	1	**3.706**	**3.926**
Skat af årets resultat	6	-1.162	-999
ÅRETS RESULTAT		**2.544**	**2.927**
Koncernens resultat fordeles således:			
Bitten & Mads Clausens Fond		1.161	1.350
Minoritetsinteresser		1.383	1.577
		2.544	**2.927**

TOTALINDKOMSTOPGØRELSE

1. januar til 31. december

mio. kr.	Note	2015	2016
ÄRETS RESULTAT		**2.544**	**2.927**
ANDEN TOTALINDKOMST			
Aktuarmæssig gevinst/tab(-) på pensions- og sundhedsforpligtelser	15	14	-25
Skat af aktuarmæssig gevinst/tab(-) på pensions- og sundhedsforpligtelser	14	-5	-3
		9	**-28**
Valutakursreguleringer ved omregning af udenlandske enheder til kr. mv.		612	-111
Årets værdiregulering af langfristede finansielle anlægsaktiver		20	-23
Værdiregulering af sikringsinstrumenter:			
Værdiregulering vedr. sikring af nettoinvesteringer i dattervirksomheder		16	16
Værdiregulering vedrørende sikring af fremtidige pengestrømme		341	-19
Værdiregulering overført til bruttoresultat i resultatopgørelsen		-271	27
Skat af værdiregulering af sikringsinstrumenter		-20	-4
		698	**-114**
ANDEN TOTALINDKOMST EFTER SKAT		**707**	**-142**
TOTALINDKOMST I ALT		**3.251**	**2.785**
Fordeles således:			
Bitten & Mads Clausens Fond		1.503	1.260
Minoritetsinteresser		1.748	1.525
		3.251	**2.785**

BALANCE

pr. 31. december

mio. kr. **AKTIVER**	Note	2015	2016
LANGFRISTEDE AKTIVER			
IMMATERIELLE ANLÆGSAKTIVER	7	**16.042**	**17.191**
MATERIELLE ANLÆGSAKTIVER	8	**6.909**	**7.929**
Kapitalandele	3	2.692	2.720
Pensionsaktiver	15	107	108
Langfristede tilgodehavender		37	37
Udskudte skatteaktiver	14	860	814
ANDRE LANGFRISTEDE AKTIVER		**3.696**	**3.679**
LANGFRISTEDE AKTIVER I ALT		**26.647**	**28.799**
KORTFRISTEDE AKTIVER			
VAREBEHOLDNINGER	9	**4.170**	**4.707**
Tilgodehavender	10	5.323	6.031
Selskabsskat	17	531	340
Afledte finansielle instrumenter (positiv dagsværdi)	16	12	3
Andre tilgodehavender		701	877
TILGODEHAVENDER		**6.567**	**7.251**
VÆRDIPAPIRER		**110**	**205**
LIKVIDE BEHOLDNINGER	16	**400**	**584**
KORTFRISTEDE AKTIVER I ALT		**11.247**	**12.747**
AKTIVER I ALT		**37.894**	**41.546**

BALANCE

pr. 31. december

mio. kr. **PASSIVER**	Note	2015	2016
EGENKAPITAL			
Bitten & Mads Clausens Fondens andel af egenkapitalen	11	6.732	8.012
Minoritetsinteresser		7.935	8.951
EGENKAPITAL I ALT		**14.667**	**16.963**
FORPLIGTELSER			
Hensatte forpligtelser	12	380	416
Udskudt skat	14	1.959	2.017
Pensions- og sundhedsforpligtelser	15	1.216	1.188
Lån	16	9.280	7.261
Afledte finansielle instrumenter (negativ dagsværdi)	16	28	2
Anden gæld		1.180	931
LANGFRISTEDE FORPLIGTELSER		**14.043**	**11.815**
Hensatte forpligtelser	12	617	670
Forpligtelser vedr. aktieprogrammer	13	42	37
Lån	16	1.005	3.297
Leverandørgæld		3.864	4.625
Gæld til associerede/joint ventures		22	25
Selskabsskat	17	318	333
Afledte finansielle instrumenter (negativ dagsværdi)	16	224	113
Anden gæld		3.092	3.668
KORTFRISTEDE FORPLIGTELSER I ALT		**9.184**	**12.768**
FORPLIGTELSER I ALT		**23.227**	**24.583**
PASSIVER I ALT		**37.894**	**41.546**

PENGESTRØMSOPGØRELSE

1. januar til 31. december

mio. kr.	Note	2015	2016
Resultat før skat		3.706	3.926
Regulering vedrørende ikke-kontante driftsposter	18	1.932	1.589
Ændring i driftskapital	19	298	704
PENGESTRØM FRA PRIMÆR DRIFT		**5.936**	**6.219**
Modtagne renter		24	67
Betalte renter		-290	-293
Modtaget udbytte		16	22
PENGESTRØM FRA DRIFT FØR BETALTE SELSKABSSKATTER		**5.686**	**6.015**
Betalt selskabsskat	17	-1.061	-859
PENGESTRØM FRA DRIFTSAKTIVITET		**4.625**	**5.156**
Køb af immaterielle anlægsaktiver		-204	-237
Køb af materielle anlægsaktiver		-1.153	-1.680
Salg af materielle anlægsaktiver		124	84
Køb af dattervirksomheder og aktiviteter	20	-234	-1.862
Frasalg af dattervirksomheder og aktiviteter	20	11	3
Køb (-)/salg af værdipapirer mv.	21	67	-220
PENGESTRØM FRA INVESTERINGSAKTIVITET		**-1.389**	**-3.912**
FRIT CASH FLOW		**3.236**	**1.244**
Afdrag (-)/optagelse af rentebærende gæld mv.		-1.217	-508
Tilgang/afgang af minoritetsinteresser		-1.879	-88
Udbetalte uddelinger		-66	-46
Udbetalt udbytte til minoritetsaktionærer		-510	-426
PENGESTRØM FRA FINANSIERINGSAKTIVITET		**-3.672**	**-1.068**
ÅRETS PENGESTRØM		**-436**	**176**
Likvide beholdninger, primo		863	400
Valutakursregulering på likvide beholdninger		-27	8
LIKVIDE BEHOLDNINGER, ULTIMO		**400**	**584**

OPGØRELSE AF FRIT CASH FLOW KORRIGERET FOR KØB OG SALG AF AKTIVITETER (M&A)

Frit cash flow		3.236	1.244
Køb af dattervirksomheder og aktiviteter	20	234	1.862
Frasalg af dattervirksomheder og aktiviteter	20	-11	-3
Køb og salg af værdipapirer mv.	21	-160	153
FRIT CASH FLOW FØR M&A		**3.299**	**3.256**

Pengestrømsopgørelsen kan ikke udledes alene af det offentliggjorte materiale.

SPECIFIKATION AF EGENKAPITAL

mio. kr.	GRUNDKAPITAL	Reserve for sikringstransaktioner	Valutakursreguleringer	Øvrige reserver	ANDRE RESERVER	UDDELINGSRAMME	FONDENS ANDEL AF EGENKAPITALEN	MINORITETSINTERESSER	EGENKAPITAL I ALT
EGENKAPITAL 1. JANUAR 2015	**141**	-50	45	6.446	**6.441**	**50**	**6.632**	**7.218**	**13.850**
Årets resultat				1.161	**1.161**		**1.161**	**1.383**	**2.544**
Valutakursregulering ved omregning af udenlandske enheder			284		**284**		**284**	**328**	**612**
Årets værdiregulering af langfristede finansielle anlægsaktiver				20	**20**		**20**		**20**
Værdiregulering af sikringsinstrumenter		36	8		**44**		**44**	**42**	**86**
Aktuarmæssig gevinst/tab(-) på pensions- og sundhedsforpligtelser				7	**7**		**7**	**7**	**14**
Skat af anden totalindkomst		-8	-2	-3	**-13**		**-13**	**-12**	**-25**
Anden totalindkomst i alt		28	290	24	**342**		**342**	**365**	**707**
Totalindkomst i alt for perioden		28	290	1.185	**1.503**		**1.503**	**1.748**	**3.251**
Udloddet udbytte								**-510**	**-510**
Årets uddelinger						**-44**	**-44**		**-44**
Årets tilbageførte uddelinger						**6**	**6**		**6**
Overført til uddelingsrammen				-38	**-38**	**38**			
Køb af minoritetsinteresser				-1.359	**-1.359**		**-1.359**	**-505**	**-1.864**
egenkapitalinstrumenter				-6	**-6**		**-6**	**-5**	**-11**
Afgang ved salg af dattervirksomhed								**-11**	**-11**
Transaktioner med ejere mv. i alt				-1.403	**-1.403**		**-1.403**	**-1.031**	**-2.434**
EGENKAPITAL 31. DECEMBER 2015	**141**	-22	335	6.228	**6.541**	**50**	**6.732**	**7.935**	**14.667**
Årets resultat				1.350	**1.350**		**1.350**	**1.577**	**2.927**
Valutakursregulering ved omregning af udenlandske enheder			-63		**-63**		**-63**	**-48**	**-111**
Årets værdiregulering af langfristede finansielle anlægsaktiver				-23	**-23**		**-23**		**-23**
Værdiregulering af sikringsinstrumenter		5	8		**13**		**13**	**11**	**24**
Aktuarmæssig gevinst/tab(-) på pensions- og sundhedsforpligtelser				-13	**-13**		**-13**	**-12**	**-25**
Skat af anden totalindkomst			-2	-2	**-4**		**-4**	**-3**	**-7**
Anden totalindkomst i alt		5	-57	-38	**-90**		**-90**	**-52**	**-142**
Totalindkomst i alt for perioden		5	-57	1.312	**1.260**		**1.260**	**1.525**	**2.785**
Udloddet udbytte								**-425**	**-425**
Årets uddelinger						**-41**	**-41**		**-41**
Årets tilbageførte uddelinger						**1**	**1**		**1**
Overført til uddelingsrammen				-110	**-110**	**110**			
Køb af minoritetsinteresser				-21	**-21**		**-21**	**-80**	**-101**
Tilgang ved køb af dattervirksomheder								**87**	**87**
Kapitaludvidelse/køb af egenkapitalinstrumenter				81	**81**		**81**	**-91**	**-10**
Transaktioner med ejere mv. i alt				-50	**-50**	**70**	**20**	**-509**	**-489**
EGENKAPITAL 31. DECEMBER 2016	**141**	-17	278	7.490	**7.751**	**120**	**8.012**	**8.951**	**16.963**

Noter

Note 1 SEGMENTOPLYSNINGER

mio. kr.

HOVEDFORRETNINGSOMRÅDER MV.	2015						2016					
	Danfoss Power Solutions	Danfoss Cooling	Danfoss Drives	Danfoss Heating	Andre områder	**KONCERN**	Danfoss Power Solutions	Danfoss Cooling	Danfoss Drives	Danfoss Heating	Andre områder	**KONCERN**
RESULTATOPGØRELSE												
Nettoomsætning, ekstern	11.566	10.796	9.775	5.821	73	38.031	11.948	11.194	9.619	6.336	152	39.249
Afskrivninger og nedskrivninger	742	261	452	128	351	1.934	696	206	422	137	362	1.823
Andel af resultat efter skat i associerede/joint ventures		-6	73		-12	55		-23	51		11	39
Resultat af primær drift (EBIT)	1.579	1.533	963	740	-790	4.025	1.683	1.828	825	708	-803	4.241
Finansielle poster					-319	-319					-315	-315
Resultat før skat	1.579	1.533	963	740	-1.109	3.706	1.683	1.828	825	708	-1.118	3.926
BALANCE SHEET												
Aktiver i alt *)	8.334	5.952	13.070	3.667	6.871	37.894	8.536	6.317	12.930	6.007	7.756	41.546
Nettoinvesteringer eksklusiv M&A	334	140	161	90	507	1.232	373	272	223	155	811	1.834
Investering i kapitalandele i associerede/joint ventures		115	11		25	151		42	17		6	65
Forpligtelser i alt	2.591	1.042	1.230	490	17.874	23.227	1.430	1.296	1.318	683	19.856	24.583
ANDRE OPLYSNINGER												
Antal medarbejdere	5.792	5.890	4.811	3.948	2.979	23.424	6.404	6.025	4.653	5.146	3.069	25.297

*) Centrale funktioners aktiver og forpligtelser, likvide midler, rentebærende gæld samt skatteforpligtelser/-aktiver indgår i kolonnen "Andre områder".

Note 1 SEGMENTOPLYSNINGER (fortsat)

mio. kr.

GEOGRAFISKE SEGMENTER

	2015							
	Danmark	Vest Europa	Øst Europa	Asien-Pacific	Nord-amerika	Latin-amerika	Afrika - Mellem Østen	**I alt**
Nettoomsætning	1.293	13.358	3.405	7.714	9.278	1.886	1.097	38.031
Langfristede anlægsaktiver*)	3.428	13.629	765	1.953	5.751	110	151	25.787

	2016							
	Danmark	Vest Europa	Øst Europa	Asien-Pacific	Nord-amerika	Latin-amerika	Afrika - Mellem Østen	**I alt**
Nettoomsætning	1.422	13.793	3.366	8.246	9.349	1.850	1.223	39.249
Langfristede anlægsaktiver*)	5.407	13.417	800	1.886	6.209	120	140	27.985

*) Udskudte skatteaktiver indgår ikke.

Nettoomsætningens geografiske placering fastlægges ud fra de lande, hvor de eksterne kunder er hjemmehørende. Langfristede anlægsaktiver fastlægges geografisk ud fra de lande, hvor aktiverne befinder sig.

Note 1 SEGMENTOPLYSNINGER (fortsat)

mio. kr.

SPECIFIKATION AF ANDRE OMRÅDER - RESULTAT FØR SKAT

	2015	2016
Finansielle indtægter	124	54
Finansielle omkostninger	-443	-369
Centrale funktioner, ikke allokeret*)	-663	-814
Øvrige	-127	11
Resultat før skat	-1.109	-1.118

SPECIFIKATION AF ANDRE OMRÅDER - AKTIVER

	2015	2016
Likvider, værdipapirer, kortfristede og langfristede skatteaktiver	1.901	1.943
Andre tilgodehavender	379	651
Centrale funktioner, ikke allokerede materielle og immaterielle anlægsaktiver*)	3.956	4.437
Centrale funktioner, ikke allokeret*)	547	501
Øvrige	88	224
Aktiver i alt	6.871	7.756

SPECIFIKATION AF ANDRE OMRÅDER - FORPLIGTELSER

	2015	2016
Rentebærende gæld, kortfristede og langfristede skatteforpligtelser	12.562	12.907
Anden gæld	3.350	4.577
Ydelsesbaserede pensionsforpligtelser	455	1.188
Centrale funktioner, ikke allokeret*)	1.288	973
Øvrige	220	211
Forpligtelser i alt	17.874	19.856

*) Centrale funktioner, ikke allokeret, vedrører hovedsageligt administrative omkostninger og centrale funktioners aktiver og forpligtelser

Note 2 OMKOSTNINGER OG ANDRE DRIFTSINDTÆGTER MV.

mio. kr.

A. PERSONALEOMKOSTNINGER

	2015	2016
Gager og lønninger	8.717	9.103
Fratrædelsesgodtgørelser	115	107
Andre omkostninger til social sikring mv.	699	732
Bidragsbaserede pensioner	597	583
Ydelsesbaserede pensioner eksklusiv gevinst ved nedskæring og indfrielse *)	35	33
	10.163	10.558
Gennemsnitligt antal medarbejdere	23.598	24.039
Antal medarbejdere ultimo året	23.424	25.297

*) Omkostninger til ydelsesbaserede pensionsordninger og lignende forpligtelser er beskrevet i Note 15 Pensions- og sundhedsforpligtelser.

B. AFSKRIVNINGER OG NEDSKRIVNINGER

	2015	2016
Artsopdelt:		
Afskrivning immaterielle anlægsaktiver	694	658
Nedskrivning immaterielle anlægsaktiver	11	
	705	658
Afskrivning materielle anlægsaktiver	1.219	1.165
Nedskrivning materielle anlægsaktiver	14	
Tilbageførsel af tidligere års nedskrivning på materielle anlægsaktiver	-4	
	1.229	1.165
Afskrivninger og nedskrivninger	1.934	1.823
Funktionsopdelt:		
Produktionsomkostninger	452	403
Distributionsomkostninger	203	226
Administrationsomkostninger	39	29
Andre driftsomkostninger	11	
	705	658

Note 2 OMKOSTNINGER OG ANDRE DRIFTSINDTÆGTER MV. (fortsat)

mio. kr.

C. ANDRE DRIFTSINDTÆGTER OG OMKOSTNINGER

	2015	2016
Gevinst ved salg af aktiviteter	17	
Gevinst ved salg af immaterielle anlægsaktiver	1	-1
Gevinst ved salg af materielle anlægsaktiver	60	18
Tilbageførsel af tidligere års nedskrivning på materielle anlægsaktiver	4	
Tilbageførsel af restruktureringsomkostninger	7	6
Øvrige	32	44
Andre driftsindtægter	121	67
Tab ved salg af immaterielle anlægsaktiver	-3	-1
Tab ved salg af materielle anlægsaktiver	-37	-28
Nedskrivninger på immaterielle anlægsaktiver	-11	
Nedskrivninger på materielle anlægsaktiver	-14	
Restruktureringsomkostninger	-119	-113
Øvrige	-143	-83
Andre driftsomkostninger	-327	-225
Andre driftsindtægter og omkostninger	-206	-158

Restruktureringsomkostninger kan i begge år hovedsageligt henføres til fratrædelser i Frankrig, Danmark, Tyskland, Kina og USA.

D. HONORAR TIL GENERALFORSAMLINGSVALGT REVISION

	2015	2016
Revisionshonorar	21	21
Skatte- og momsrådgivning	11	13
Andre ydelser	4	3
I alt	36	37

Note 3 KAPITALANDELE

mio. kr.

	2015			2016		
	Kapitalandele i associerede/ joint ventures	Andre kapitalandele	I ALT	Kapitalandele i associerede/ joint ventures	Andre kapitalandele	I ALT
Anskaffelsessum 1. januar	2.626	202	2.828	2.713	271	2.984
Valutakursreguleringer mv.	13	-5	8	-18		-18
Tilgang	151	13	164	65	13	78
Overførsel i året	-72	72				
Afgang	-5	-11	-16	-60	-13	-73
Anskaffelsessum 31. december	2.713	271	2.984	2.700	271	2.971
Reguleringer 1. januar	-317	-56	-373	-187	-105	-292
Valutakursreguleringer mv.	2	2	4	3		3
Overførsel i året	72	-72				
Resultat/værdiregulering	56	21	77	39	-32	7
Udbytte	-5		-5	-14		-14
Afgang	5		5	45		45
Reguleringer 31. december	-187	-105	-292	-114	-137	-251
Regnskabsmæssig værdi 31. december	2.526	166	2.692	2.586	134	2.720

Hvor det er muligt måles "Andre kapitalandele" til dagsværdi, alternativt er de indregnet til kostpris fratrukket nedskrivninger.

Der er ultimo 2016 gennemført nedskrivningstests af den regnskabsmæssige værdi af "Kapitalandele i associerede/joint ventures", såfremt der har været indikationer på nedskrivningsbehov. Indikatorerne omfatter negativt resultat, hvis den regnskabsmæssige værdi overstiger egenkapitalen i selskabets eksterne årsregnskab eller hvis relevant, hvor den regnskabsmæssige værdi overstiger værdien jævnfør børskurs.
Ved nedskrivningstestene sammenholdes nutidsværdien af pengestrømme fra associerede/joint ventures med de regnskabsmæssige værdier af samme.
Principperne er uændrede i forhold til nedskrivningstest udført i 2015.

For yderligere oplysninger om associerede virksomheder og joint ventures se noterne Note 4 Finansielle indtægter, Note 5 Finansielle omkostninger, Note 16 Finansielle risici og instrumenter og Note 23 Nærtstående parter.

Note 3 KAPITALANDELE (fortsat)

mio. kr.

VÆSENTLIGE ASSOCIEREDE VIRKSOMHEDER OG JOINT VENTURES

De sammenfattede finansielle oplysninger for hver af Koncernens individuelt set væsentlige associerede virksomheder og joint ventures er korrigeret for forskelle i anvendt regnskabspraksis. De finansielle oplysninger udgør virksomhedernes totale beløb og ikke koncernens andel af beløbene. Idet SMA Solar Technology AG er et børsnoteret selskab er de oplyste beløb baseret på offentligt tilgængelig information.

	SMA Solar Technology AG	
	2015	**2016**
Hjemsted	Tyskland	Tyskland
Ejerandel	20%	20%
SAMMENFATTENDE INDKOMSTOPGØRELSE (FORELØBIGE TAL FOR ÅRET)		
Omsætning	7.459	6.999
EBIT før omkostninger til restruktureringer	239	484
SAMMENFATTENDE BALANCE (Q3 TAL)		
Langfristede aktiver	3.651	3.328
Kortfristede aktiver	5.005	5.636
Langfristede forpligtelser	2.222	2.166
Kortfristede forpligtelser	2.395	2.344
Egenkapital	4.038	4.454
Koncernens andel af egenkapitalen pr. 31. december	862	911
Koncernens andel af modtaget udbytte		5

Baseret på børskursen er dagsværdien af SMA Solar Technology AG opgjort til 6,5 mia. kr. pr. 31. december 2016 (2015: 13,4 mia.).

KAPITALANDELE I ANDRE ASSOCIEREDE VIRKSOMHEDER OG JOINT VENTURES

Ud over ovenstående oplyste interesser i associerede virksomheder og joint ventures ejer Koncernen ligeledes kapitalandele i en række associerede virksomheder og joint ventures, der for Koncernen ikke er væsentlige individuelt set.

	2015			**2016**		
Koncernens andel af:	Associeret	Joint Ventures	**TOTAL**	Associeret	Joint Ventures	**TOTAL**
Årets resultat af fortsættende aktiviteter	-14	-4	-18	2	-18	-16
Anden totalindkomst	5	1	6	-2		-2
Totalindkomst i alt	-9	-3	-12		-18	-18
Koncernens andel af egenkapitalen pr. 31. december	103	168	271	111	177	288

AFSTEMNING AF DEN REGNSKABSMÆSSIGE VÆRDI

Koncernens andel af egenkapital i væsentlige ass./joint ventures	862		862	911		911
Goodwill vedrørende væsentlige ass./joint ventures	1.393		1.393	1.387		1.387
Regnskabsmæssig værdi af kapitalandele i ikke-væsentlige ass./joint ventures	103	168	271	111	177	288
Regnskabsmæssig værdi pr. 31. december af ass./joint ventures	2.358	168	2.526	2.409	177	2.586

For yderligere oplysninger om associerede virksomheder og joint ventures henvises til "Koncernens selskabsoversigt".

Note 4 FINANSIELLE INDTÆGTER

mio. kr.

	2015	2016
Renteindtægter fra kreditinstitutter mv.	82	33
Kalkuleret forventet afkast på aktiver i ydelsesbaserede pensionsordninger	3	4
Gevinst på øvrige finansielle aktiver	39	17
	124	54
Renter på finansielle aktiver målt til amortiseret kostpris udgør	82	33

Note 5 FINANSIELLE OMKOSTNINGER

mio. kr.

	2015	2016
Renteomkostninger til kreditinstitutter mv.	-301	-302
Renteelement, diskonterede forpligtelser	-2	-2
Afkast vedrørende ydelsesbaserede pensionsordninger	-34	-33
Valutakurstab, netto	-90	-1
Dagsværdiregulering vedr. aktieoptioner og tegningsretter	-6	-12
Nedskrivning/tab på udlån	-5	
Tab på øvrige finansielle aktiver	-5	-19
	-443	-369
Renter på finansielle forpligtelser målt til amortiseret kostpris udgør	-303	-304

Note 6 SKAT AF ÅRETS RESULTAT

mio. kr.

	2015	2016
Aktuel skat	-960	-1.073
Regulering af udskudt skat	-180	26
Regulering vedrørende tidligere år	-22	48
	-1.162	-999
Skat af resultat kan forklares således:		
Beregnet skat af resultat før skat	23,5%	22,0%
Regulering af beregnet skat i udenlandske dattervirksomheder ift. 22% (2015: 23,5%)	3,5%	5,0%
Ikke-skattepligtige indtægter og fradragsberettigede omkostninger	-1,6%	-1,2%
Effekt af ændring i skatteprocent	-0,2%	
Andel af resultat efter skat i associerede/joint ventures	-0,6%	-0,2%
Regulering af skatteaktiver, netto	1,5%	-0,8%
Øvrige skatter	4,3%	1,9%
Reguleringer vedrørende tidligere år	0,9%	-1,3%
Effektiv skatteprocent	31,4%	25,4%

	2015	2016
Skat af årets resultat (resultatopgørelsen)	-1.162	-999
Skat af værdiregulering af sikringsinstrumenter (anden totalindkomst)	-20	-4
Skat af aktuarmæssig gevinst/tab(-) på pensions- og sundhedsordninger (anden totalindkomst)	-5	-3
Skat i alt	-1.187	-1.006

Note 7 IMMATERIELLE ANLÆGSAKTIVER

mio. kr.

	2015								
	Goodwill	Software	Varemærke	Teknologi	Kunde-forhold	Rettigheder mv.	Udviklings-aktiver	**Øvrige i alt**	**I ALT**
Anskaffelsessum 1. januar	11.054	1.271	1.060	4.310	2.544	445	582	10.212	21.266
Valutakursregulering i udenlandske virksomheder	370	43	65	213	130	9	21	481	851
Tilgang ved køb af dattervirksomheder	273			11	-4	4		11	284
Overført i året		14				-7		7	7
Tilgang		192				13		205	205
Afgang		-31		-1	-3	-112	-21	-168	-168
Afgang ved salg af dattervirksomheder	-2								-2
Anskaffelsessum 31. december	11.695	1.489	1.125	4.533	2.667	352	582	10.748	22.443
Af- og nedskrivninger 1. januar	1.101	950		1.570	1.068	415	434	4.437	5.538
Valutakursregulering i udenlandske virksomheder	67	46		115	76	8	16	261	328
Overført i året		1				-1			
Afskrivninger		100	17	297	204	10	66	694	694
Nedskrivninger		11						11	11
Afgang		-32		-1	-3	-113	-21	-170	-170
Af- og nedskrivninger 31. december	1.168	1.076	17	1.981	1.345	319	495	5.233	6.401
Regnskabsmæssig værdi 31. december	10.527	413	1.108	2.552	1.322	33	87	5.515	16.042

	2016								
	Goodwill	Software	Varemærke	Teknologi	Kunde-forhold	Rettigheder mv.	Udviklings-aktiver	**Øvrige i alt**	**I ALT**
Anskaffelsessum 1. januar	11.695	1.489	1.125	4.533	2.667	352	582	10.748	22.443
Valutakursregulering i udenlandske virksomheder	27	11	16	50	32		1	110	137
Tilgang ved køb af dattervirksomheder	1.092	1	20	216	188	7		432	1.524
Overført i året		-17				27	-10		
Tilgang		222				15		237	237
Afgang		-25				-74	-43	-142	-142
Anskaffelsessum 31. december	12.814	1.681	1.161	4.799	2.887	327	530	11.385	24.199
Afskrivninger 1. januar	1.168	1.076	17	1.981	1.345	319	495	5.233	6.401
Valutakursregulering i udenlandske virksomheder	15	11	1	35	25	-1	2	73	88
Overført i året		-6				6			
Afskrivninger		91	18	298	207	13	31	658	658
Afgang		-22				-74	-43	-139	-139
Af- og nedskrivninger 31. december	1.183	1.150	36	2.314	1.577	263	485	5.825	7.008
Regnskabsmæssig værdi 31. december	11.631	531	1.125	2.485	1.310	64	45	5.560	17.191

Til- og afgange ved køb og salg af dattervirksomheder er beskrevet yderligere i Note 20 Køb og salg af dattervirksomheder og aktiviteter.

NEDSKRIVNINGSTEST

Der er ultimo 2016 gennemført nedskrivningstests af den regnskabsmæssige værdi af goodwill og varemærker (aktiver med uendelig levetid). Nedskrivningstestene er foretaget på baggrund af forretningssegmenter, som repræsenterer det laveste niveau for pengestrømsfrembringende enheder (CGU'er), hvortil den regnskabsmæssige værdi af goodwill og varemærke kan henføres med en rimelig grad af nøjagtighed. Grundlaget for opgørelse af geninvindingsværdien er kapitalværdien af alle pengestrømsfrembringende enheder.

Opkøbte aktiviteter og virksomheder integreres hurtigst muligt i forretningssegmentet for at udnytte mulige synergier. En konsekvens heraf er, at det efter meget kort tid ikke længere er muligt at henføre den regnskabsmæssige værdi af goodwill til de opkøbte virksomheder og aktiviteter med en rimelig grad af nøjagtighed, hvorfor det ikke er muligt at foretage nedskrivningstest på de enkelte opkøb. Ved nedskrivningstesten sammenholdes nutidsværdien af forventede nettopengestrømme fra de pengestrømsfrembringende enheder med de regnskabsmæssige værdier af nettoaktiverne. De forventede pengestrømme er baseret på budgetter og prognoser for årene 2017 - 2026 udarbejdet og godkendt af ledelsen i de pengestrømsfrembringende enheder og af Koncernledelsen. Prognoserne er udarbejdet for en ti-årig periode, da beslutninger om opkøb træffes på baggrund af ti-årige prognoser. De væsentligste variabler er omsætning, EBIT, arbejdskapital og investeringer. Tilbagediskonteringssatser fastsættes under hensyntagen til den markedsbaserede "cost of equity" og "cost of debt".

Note 7 IMMATERIELLE ANLÆGSAKTIVER (fortsat)

mio. kr.

Nedenfor er angivet de væsentligste goodwill allokeringer samt de væsentligste forudsætninger for de gennemførte nedskrivningstests:

	2015				
	Danfoss Power Solutions	Danfoss Drives	Danfoss Cooling	Danfoss Heating	Øvrige
Goodwill 31. december	1.021	5.757	2.001	1.734	14
Varemærke med uendelig levetid 31. december	1.006				
Forventet vækst i nettopengestrømmene i terminalperioden i %	2%	2%	2%	2%	2%
Tilbagediskonteringssats før skat i %	14%	13%	13%	11%	13%

	2016				
	Danfoss Power Solutions	Danfoss Drives	Danfoss Cooling	Danfoss Heating	Øvrige
Goodwill 31. december	1.175	5.725	2.049	2.668	14
Varemærke med uendelig levetid 31. december	1.021				
Forventet vækst i nettopengestrømmene i terminalperioden i %	2%	2%	2%	2%	2%
Tilbagediskonteringssats før skat i %	13%	12%	13%	10%	11%

Den gennemsnitlige vækstrate frem til 2026 er baseret på realiserede resultater og ledelsens forventninger til udviklingen i markedet mv., og er estimeret til at ligge mellem 2-5% for forretningssegmenterne, hvilket er lig eller over den generelle udvikling i markedet. Stigningen i nettoomsætning skyldes vedvarende høje investeringer i innovation og markedsudvikling. Den forventede gennemsnitlige EBIT margin der er anvendt i impairmenttestene anses for at være rimelige sammenholdt med realiserede resultater og planlagte initiativer i forretningssegmenterne.

EBIT margin i terminalperioden forventes at være uændret, ligesom arbejdskapitalen i % af omsætningen forventes uændret. Investeringerne antages at være lig med de regnskabsmæssige afskrivninger. Disse forudsætninger er uændrede i forhold til nedskrivningstest gennemført i 2015.
Vækstraten i terminalperioden af forventede nettopengestrømme fra 2027 og fremefter er skønnet til at være 2% og vurderes at være lig eller under udviklingen i de markeder Koncernen opererer i.

Ledelsen har vurderet, at sandsynlige ændringer i de grundlæggende forudsætninger ikke vil medføre, at den regnskabsmæssige værdi vil overstige genindvingsværdien. Konklusionen er uændret i forhold til 2015.

Danfoss Power Solutions
Den goodwill, der kan henføres til Danfoss Power Solutions segmentet, stammer fra Koncernens køb af yderligere 38,2% af aktiekapitalen i Sauer-Danfoss Inc. (USA) i 2008 samt Propulsys Inc. (White Drive Products Group) (USA) i 2016. Den regnskabsmæssige værdi af Varemærker, Teknologi og Kundeforhold vedrørende køb af dattervirksomheder og aktiviteter beløber sig ultimo 2016 til 2,8 mia. kr. eller omkring 56% af Koncernens totale regnskabsmæssige værdi. Den regnskabsmæssige værdi af Teknologi og Kundeforhold afskrives indtil henholdsvis 2026 og 2028.

Danfoss Drives
Den goodwill, der kan henføres til Danfoss Drives segmentet, stammer hovedsageligt fra købet af Vacon (Finland) i december 2014. Den regnskabsmæssige værdi af Teknologi og Kundeforhold vedrørende køb af dattervirksomheder og aktiviteter beløber sig ultimo 2016 til 1,6 mia. kr. eller omkring 32% af Koncernens totale regnskabsmæssige værdi. Den regnskabsmæssige værdi af Teknologi og Kundeforhold afskrives indtil henholdsvis 2026 og 2029.

Danfoss Cooling
Den goodwill, der kan henføres til Danfoss Cooling segmentet, er hovedsageligt erhvervet i forbindelse med købet af Scroll Technologies, USA, i 2006 og Danfoss Turbocor Compressors, USA i 2012. Den regnskabsmæssige værdi af Teknologi og Kundeforhold vedrørende køb af dattervirksomheder og aktiviteter beløber sig ultimo 2016 til 191 mio. kr. eller omkring 4% af Koncernens totale regnskabsmæssige værdi. Den regnskabsmæssige værdi af Teknologi og Kundeforhold afskrives indtil henholdsvis 2032 og 2019.

Danfoss Heating Solutions
Den goodwill, der kan henføres til Danfoss Heating segmentet, stammer hovedsageligt fra købet af Devi Koncernen (Danmark) i 2003, købet af Thermia Warme AB (Sverige) i 2005 og købet af Sondex Holding A/S (Danmark) i 2016. Den regnskabsmæssige værdi af Teknologi og Kundeforhold vedrørende køb af dattervirksomheder og aktiviteter beløber sig ultimo 2016 til 379 mio. kr. eller omkring 8% af Koncernens totale regnskabsmæssige værdi. Den regnskabsmæssige værdi af Teknologi og Kundeforhold afskrives indtil 2028.

Øvrige immaterielle anlægsaktiver
Ved udgangen af 2016 udgjorde softwareaktiver under opførelse 308 mio. kr. og udviklingsaktiver under opførelse 0 mio. kr.. Kapitaliseret software under opførelse er i det væsentlige oparbejdet internt.

Koncernen har i 2016 gennemført en værdiforringelsestest af de regnskabsmæssige værdier af indregnede udviklingsaktiver og softwareaktiver under opførelse. Herunder er projektudviklingsforløbet i form af afholdte omkostninger og opnåede milepæle mv. vurderet i forhold til de godkendte projekt- og forretningsplaner. Nævnte vurderinger har resulteret i en nedskrivning på igangværende software på 0 mio. kr. (2015: 11 mio.).

Note 8 MATERIELLE ANLÆGSAKTIVER

mio. kr.

	2015				
	Grunde og bygninger	Produktions-anlæg og maskiner	Driftsmateriel og inventar	Aktiver under opførelse	**I ALT**
Anskaffelsessum 1. januar	5.460	8.550	1.723	680	16.413
Valutakursregulering i udenlandske virksomheder	114	110	-40	49	233
Tilgang ved køb af dattervirksomheder		2			2
Overført	186	378	40	-611	-7
Tilgang	301	315	75	575	1.266
Afgang	-158	-20	-44	-1	-223
Afgang ved salg af dattervirksomheder			-3		-3
Anskaffelsessum 31. december	5.903	9.335	1.751	692	17.681
Af- og nedskrivninger 1. januar	2.474	6.167	1.053		9.694
Valutakursregulering i udenlandske virksomheder	9	31	-62		-22
Overført	5	12	-17		
Afskrivninger	214	849	156		1.219
Nedskrivninger	10				10
Afgang	-86	-3	-40		-129
Afgang ved salg af dattervirksomheder			-1		-1
Af- og nedskrivninger 31. december	2.626	7.056	1.090		10.772
Regnskabsmæssig værdi 31. december	3.277	2.279	661	692	6.909

	2016				
	Grunde og bygninger	Produktions-anlæg og maskiner	Driftsmateriel og inventar	Aktiver under opførelse	**I ALT**
Anskaffelsessum 1. januar	5.903	9.335	1.751	692	17.681
Valutakursregulering i udenlandske virksomheder	13	-70	18	1	-38
Tilgang ved køb af dattervirksomheder	303	226	14	9	552
Overført	151	418	61	-630	
Tilgang	242	350	73	1.035	1.700
Afgang	-85	-39	-84		-208
Anskaffelsessum 31. december	6.527	10.220	1.833	1.107	19.687
Af- og nedskrivninger 1. januar	2.626	7.056	1.090		10.772
Valutakursregulering i udenlandske virksomheder	3	-83	12		-68
Afskrivninger	220	766	179		1.165
Afgang	-13	-20	-78		-111
Af- og nedskrivninger 31. december	2.836	7.719	1.203		11.758
Regnskabsmæssig værdi 31. december	3.691	2.501	630	1.107	7.929

Den regnskabsmæssige værdi 31. december for finansielt leasede aktiver udgør samlet130 mio. kr. (2015: 141 mio.).

Til- og afgange ved køb og salg af dattervirksomheder er beskrevet yderligere i Note 20 Køb og salg af dattervirksomheder og aktiviteter.

Koncernens indgåede finansielle leasingaftaler vedrører hovedsageligt grunde og bygninger samt it-udstyr. Ved udløbet af leasingaftalerne har Koncernen mulighed for at erhverve de leasede bygninger og udstyr til favorable priser. De leasede aktiver står som sikkerhed for leasingforpligtelsen.

Note 9 VAREBEHOLDNINGER

mio. kr.

	2015	2016
Råvarer og hjælpematerialer	1.639	1.897
Varer under fremstilling	437	492
Fremstillede færdigvarer og handelsvarer	2.094	2.318
Varebeholdninger	4.170	4.707
Ukuransnedskrivninger	421	444
Regnskabsmæssig værdi af varebeholdninger indregnet til nettorealisationsværdi	319	401
Årets omkostningsførte reguleringer af varebeholdninger til nettorealisationsværdi indeholdt i produktionsomkostninger	81	36
Årets vareforbrug, indregnet i produktionsomkostninger	18.737	19.364

Note 10 TILGODEHAVENDER

mio. kr.

	2015	2016
Tilgodehavender før nedskrivninger	5.463	6.163
Nedskrivninger	-181	-191
Tilgodehavender	5.282	5.972
Tilgodehavender hos associerede/joint ventures	41	59
Tilgodehavender i alt	5.323	6.031
Heraf tilgodehavender, der forfalder efter 1 år	7	10
Nedskrivninger 1. januar	-156	-181
Valutakursreguleringer mv.	-15	-4
Tilgang ved køb af dattervirksomheder		-6
Ændring i nedskrivninger	-22	-17
Realiseret tab	12	17
Nedskrivninger 31. december	-181	-191

Note 11 GRUNDKAPITAL OG RÅDIGHEDSKAPITAL

Fondens **grundkapital** udgør nominelt 400 mio. kr. i A-aktier i Danfoss A/S . Kostprisen for disse udgør 141 mio. kr.

I henhold til Fondens vedtægter skal grundkapitalen til stedse være urørlig, således at ovenstående aktier i Danfoss A/S aldrig må afhændes, eller på nogen måde pantsættes, ligesom stemmeretten herfor til enhver tid uindskrænket skal forblive i Fonden.

Formålet med Fonden er at virke konsoliderende for Danfoss A/S både med hensyn til ledelsesforholdene og kapitalforholdene til gavn for virksomheden og alle de, der har tilknytning hertil.

Fondens **rådighedskapital** kan anbringes i børsnoterede obligationer, bankgaranterede pantebreve, gældsbeviser eller højt forrentede indlånskonti i pengeinstitutter. Såfremt bestyrelsen skønner det hensigtsmæssigt, kan Fonden endvidere investere i aktier eller anparter.

Fonden er ved sin bestyrelse berettiget til at erhverve yderligere Danfoss A/S aktier, ligesom rådighedskapitalen kan placeres i selskaber med begrænset ansvar, der har relation til Sønderjylland og andre steder, hvor Danfoss A/S har aktiviteter, f.eks. ved at støtte Koncernens image, brands eller rekruttering, uanset at der ikke er udsigt til et direkte afkast.

Note 12 HENSATTE FORPLIGTELSER

mio. kr.

Garantiforpligtelser omfatter forventede omkostninger, der opstår i den ydede garantiperiode på Koncernens produkter. Pr. 31. december er der indregnet tilgodehavender vedrørende garantiforpligtelser på 37 mio. kr.. (2015: 37 mio.).

Koncernens hensatte forpligtelser til omstrukturering består primært af forventede omkostninger til fratrædelsesgodtgørelser. Betingede købsvederlag består af "earn out" aftaler i forbindelse med køb af virksomheder. Koncernens øvrige hensatte forpligtelser omfatter primært visse lønmodtageromkostninger, herunder jubilæumsgratialer.

Hensatte forpligtelser er tilbagediskonteret til nutidsværdi, hvor dette er væsentligt.

	2016				
	Garanti	Omstruk-turering	Betingede købsvederlag	Øvrige	**I ALT**
Hensatte forpligtelser 1. januar	438	8	100	451	997
Valutakursregulering mv.	4			2	6
Tilgang ved køb af dattervirksomheder	20				20
Anvendt	-222	-7	-16	-213	-458
Tilbageførsel af ubenyttede hensættelser	-89	-1		-21	-111
Hensat	244	2	250	134	630
Renteelement				2	2
Hensatte forpligtelser 31. december	395	2	334	355	1.086

	2016				
Forventet forfald af ovennævnte forpligtelser:	Garanti	Omstruk-turering	Betingede købsvederlag	Øvrige	**I ALT**
Under 1 år	287	2	266	115	670
Mellem 1-5 år	107		68	92	267
Over 5 år	1			148	149
Hensatte forpligtelser 31. december	395	2	334	355	1.086

Note 13 AKTIEPROGRAMMER

I Koncernen indgår aktieprogrammer etableret i Danfoss A/S. Programmerne beskrives nedenfor.

De beregnede dagsværdier, der anvendes ved opgørelsen af værdien på balancetidspunkterne og ved opgørelsen af værdien på tildelingstidspunktet, er baseret på Black-Scholes modellen. Forudsætningerne for opgørelsen af udestående optioner og tegningsretter er:

	2015	2016
Aktiekurs	4.267	4.904
Forventet volatilitet	22,0%	25,0%
Forventet udbytte	1,0%	1,2%
Risikofri rente	0,0-0,2%	0,0-0,2%
Exercise kurser og løbetider for programmer	Se nedenfor	

Grundlaget for beregning af ovenstående kurser, der foretages af en uafhængig tredjepart, har haft udgangspunkt i en række sammenlignelige børsnoterede selskaber i ind- og udland. Den anvendte kurs for 2016 på 4.904 blev offentliggjort på generalforsamlingen for Danfoss A/S i 2016 og vil blive fastsat næste gang på generalforsamlingen i 2017.

AKTIEPROGRAMMER ETABLERET I 2004 OG EFTERFØLGENDE PROGRAMMER

Danfoss A/S etablerede i 2004 og 2007 aktieprogrammer for bestyrelsen samt et tegningsretsprogram for direktionen og flere ledende medarbejdere. Deltagelse i programmerne var for direktionen og ledende medarbejdere betinget af køb af aktier. Hovedbetingelsen for at opnå ret til tildeling af optioner og tegningsretter var, at RONA for det pågældende regnskabsår oversteg et vist minimumsmål. De tildelte optioner og tegningsretter giver ret til at erhverve hhv. tegne B-aktier (á 100 kr.) tidligst 3 år efter tildelingstidspunktet til bestemte fastsatte exercise kurser. Programmerne bliver behandlet som kontantafregnede aktieprogrammer, da Danfoss A/S har en forpligtelse til at tilbagekøbe aktier i aktieprogrammerne. Som en konsekvens heraf foretages der hensættelse til denne forpligtelse i balancen.

Oplysninger om relevante programmer:

	Tildelt (år)	Tildelt (stk.)	Dagsværdi på tidspunkt for tildeling (kr. pr. stk.)	Udnyttes tidligst	Udnyttes senest
Optioner/tegningsretter der kan tegnes til kurs 1.522	2006	84.895	762	maj 2009	maj 2016
Optioner/tegningsretter der kan tegnes til kurs 1.932	2007	97.121	983	maj 2010	maj 2017

Beholdninger samt tildeling og afgang af optioner og tegningsretter i forbindelse med 2004 og efterfølgende programmer er specificeret nedenfor:

	Bestyrelse (stk.)	Direktion (stk.)	Ledende medarbejdere (stk.)	Øvrige (stk.)	Dagsværdi (kr. pr. stk.)	Dagsværdi (mio. kr.)
Tildelte optioner/tegningsretter 1. januar:						
Optioner/tegningsretter der kan tegnes til kurs 1.522				3.080	2.704	8
Optioner/tegningsretter der kan tegnes til kurs 1.932				14.914	2.259	34
				17.994		42
Ændringer i aktiekurs/dagsværdi:						
Optioner/tegningsretter der kan tegnes til kurs 1.522					675	2
Optioner/tegningsretter der kan tegnes til kurs 1.932					656	10
						12
Afgang(-) som følge af tegning af aktier:						
Optioner/tegningsretter tegnet til kurs 1.522				-3.080	3.381	-10
Optioner/tegningsretter tegnet til kurs 1.932				-2.100	2.972	-7
				-5.180		-17
Optioner/tegningsretter der kan tegnes til kurs 1.932				12.814	2.915	37
				12.814		37

Den samlede hensættelse pr. 31. december 2016 for 2004 og efterfølgende aktieprogrammer er opgjort til 37 mio. kr. (2015: 42 mio.) og er indregnet under kortfristede forpligtelser.

Ændringerne i aktiekursen/dagsværdien af programmerne er i indkomstopgørelsen medtaget under finansielle omkostninger med i alt 12 mio. kr. (2015: 6 mio.)

Note 14 UDSKUDT SKAT

mio. kr.

ÆNDRING I UDSKUDT SKAT

	2015	2016
Netto udskudt skat 1. januar *)	-812	-1.099
Valutakursregulering i udenlandske virksomheder	-29	-23
Tilgang ved fusion og køb af dattervirksomheder	-64	-121
Regulering vedrørende tidligere år	-8	17
Udskudt skat indregnet i resultatopgørelsen	-180	26
Udskudt skat indregnet i anden totalindkomst	-6	-3
Netto udskudt skat 31. december *)	-1.099	-1.203

*) Forpligtelser (-)

SPECIFIKATION AF UDSKUDT SKAT

	2015	2016
	Udskudt skatte-aktiv	Udskudt skatte-aktiv
Immaterielle anlægsaktiver	58	55
Materielle og finansielle anlægsaktiver	153	71
Kortfristede aktiver	393	369
Gæld, hensættelser mv.	700	852
Fremførselsberettigede skattemæssige underskud	402	310
Ej aktiverede skatteaktiver vedrørende skattemæssige underskud	-310	-217
	1.396	1.440
Modregning inden for samme juridiske skatteenheder og jurisdiktioner	-536	-626
Udskudte skatteaktiver	860	814

	Udskudt skatte-forpligtelse	Udskudt skatte-forpligtelse
Immaterielle anlægsaktiver	1.663	1.581
Materielle og finansielle anlægsaktiver	240	368
Kortfristede aktiver	88	100
Gæld, hensættelser mv.	431	529
Udskudt skat vedrørende dansk sambeskatning	73	65
	2.495	2.643
Modregning inden for samme juridiske skatteenheder og jurisdiktioner	-536	-626
Udskudte skatteforpligtelser	1.959	2.017

Af det indregnede skatteaktiv vedrørende fremførselsberettigede underskud på netto 93 mio. kr. (2015: 92 mio.) stammer en væsentlig del fra virksomheder som har haft skattemæssige underskud i de seneste tre regnskabsår. Dette skatteaktiv forventes udnyttet indenfor 3 år primært ved højere fremtidige skattepligtige indkomster i de respektive virksomheder.

Skatteværdien af ikke-aktiverede fremførselsberettigede skattemæssige underskud udgør 217 mio. kr. (2015: 310 mio.). Dette beløb er ikke aktiveret, idet det ikke forventes udnyttet. Ej aktiverede skatteaktiver vedrørende fremførselsberettigede underskud med en restlevetid på 3 år eller mindre udgør 14% af det samlede indregnede beløb (2015: 15%), hvorimod andelen af fremførselsberettigede underskud med en restlevetid på 10 år eller mere udgør 83% (2015: 75%).

Af udskudte skatteforpligtelser på 2.017 mio. kr. (2015: 1.959 mio.), kan 65 mio. kr. (2015: 73 mio.) henføres til skat vedrørende tidligere års sambeskatning af udenlandske dattervirksomheder. Koncernen har udskudte skatteforpligtelser vedrørende midlertidige forskelle i udenlandske dattervirksomheder og associerede/joint ventures på 542 mio. kr. (2015: 431 mio.). Forpligtelserne er ikke indregnet, idet Koncernen kontrollerer, hvorvidt de udløses. Det er sandsynligt, at forpligtelserne ikke vil blive udløst indenfor en overskuelig fremtid.

Note 15 PENSIONS- OG SUNDHEDSFORPLIGTELSER

Den væsentligste del af Koncernens pensionsordninger er afdækket af pensionsselskaber og forsikringsselskaber (bidragsbaserede). En række udenlandske pensions- og sundhedsordninger er dog ydelsesbaserede med forpligtelser, der kun er delvist eller ikke afdækkede.

Det er Koncernens overordnede politik, at pensions- og sundhedsordninger så vidt muligt er bidragsbaserede. I nogle lande, såsom USA, England og Tyskland, er der dog en udpræget tradition for ydelsesbaserede ordninger.
Den geografiske fordeling af ydelsesbaserede ordninger fremgår af nedenstående:

	2015		2016	
	Brutto forpligtelser	Netto forpligtelser	Brutto forpligtelser	Netto forpligtelser
Tyskland	22%	53%	22%	59%
USA	40%	41%	40%	38%
England	35%	-3%	35%	-6%
Øvrige	3%	9%	3%	9%
I alt	100%	100%	100%	100%

Pensionsydelserne er baseret på medarbejdernes anciennitet i ordningerne og løn på pensioneringstidspunktet. Ordningerne stiller forskellige krav om fordeling af aktiver i forhold til risiko. Størstedelen af forpligtelserne vedrører enten fratrådte og pensionerede medarbejdere eller er forbundet med et garanteret minimums afkastkrav. Nogle af de ydelsesbaserede ordninger i England og USA er dog stadig afhængige af den endelig løn for en lukket og begrænset gruppe på mindre end 300 aktive medarbejdere. Med udgangspunkt i en integreret risikostyring og ved at ændre arten af de eksisterende programmer arbejder Koncernen på at minimere risikoen forbundet med ydelsesbaserede ordninger.

Alle væsentlige ydelsesbaserede ordninger er opgjort af uafhængige aktuarer.

KONCERNENS FORPLIGTELSER VEDRØRENDE YDELSESBASEREDE PENSIONS- OG SUNDHEDSORDNINGER

mio. kr.

	2015	2016
Nutidsværdi af hensatte forpligtelser	3.813	3.954
Dagsværdi af ordningernes aktiver	-2.704	-2.874
	1.109	1.080
Nettoaktiver vedrørende ydelsesbaserede pensionsordninger	107	108
Hensatte pensions- og sundhedsforpligtelser	1.216	1.188

UDVIKLING I NUTIDSVÆRDIEN AF YDELSESBASEREDE FORPLIGTELSER

	2015	2016
Hensatte forpligtelser 1. januar	3.732	3.813
Valutakursreguleringer mv.	263	-167
Omkostninger	35	33
Kalkuleret rente på ordningernes forpligtelser	127	126
Aktuarmæssige gevinster(-)/tab fra ændringer i demografiske forudsætninger	-6	-39
Aktuarmæssige gevinster(-)/tab fra ændringer i finansielle forudsætninger	-104	338
Betalinger fra pensionsordningsdeltagere	6	10
Udbetalte ydelser fra Koncernen	-41	-37
Udbetalte ydelser fra aktiver tilknyttet ordningerne	-142	-123
Overført fra anden lang gæld	-57	
Hensatte forpligtelser 31. december	3.813	3.954

UDVIKLINGEN I DAGSVÆRDI AF AKTIVER TILKNYTTET ORDNINGERNE

	2015	2016
Aktiver 1. januar	2.537	2.704
Valutakursreguleringer mv.	208	-182
Kalkuleret rente af ordningernes aktiver	96	97
Betalinger fra pensionsordningsdeltagere	6	10
Årets afkast af ordningernes aktiver ekskl. kalkuleret rente	-96	274
Indbetalt af Koncernen	120	94
Udbetalte ydelser	-142	-123
Justeringer	-25	
Aktiver 31. december	2.704	2.874

Nogle få lande kan kræve at forpligtelsen er afdækket, dog er dette ikke tilfældet for størstedelen af landene. De uafdækkede ydelsesbaserede ordninger befinder sig primært i visse af de tyske dattervirksomheder samt sundhedsordningerne i USA. De uafdækkede ordninger beløber sig til ca. 548 mio. kr. (2015: 565 mio.)

Note 15 PENSIONS- OG SUNDHEDSFORPLIGTELSER (fortsat)

mio. kr.

OMKOSTNINGER VEDRØRENDE YDELSESBASEREDE PENSIONS- OG SUNDHEDSFORPLIGTELSER

	2015	2016
Omkostninger i året	35	33
Kalkuleret rente på forpligtelser	127	126
Kalkuleret forventet afkast på aktiver	-96	-97
Omkostningsført i resultatopgørelsen	66	62
Produktionsomkostninger	17	17
Distributionsomkostninger	5	4
Administrationsomkostninger	13	12
Renter vedrørende pensions- og sundhedsforpligtelser medtaget under finansielle poster	31	29
	66	62

FORVENTET FORFALD AF PENSIONSFORPLIGTELSEN

	2015	2016
Under 1 år	164	163
Mellem 1-5 år	708	690
Over 5 år	2.941	3.101
	3.813	3.954

AKTIVER TILKNYTTET ORDNINGERNE SAMMENSÆTTER SIG SÅLEDES:

	2015		2016	
Aktier og lignende værdipapirer	996	37%	1.066	37%
Noterede virksomhedsobligationer	950	35%	972	34%
Obligationer	605	22%	630	22%
Andet	153	6%	206	7%
	2.704	100%	2.874	100%

Der er risici forbundet med de ordninger, hvor pensionsmidlerne er investeret i finansielle instrumenter. 37% (2015: 37%) af midlerne er investeret i aktier og lignende værdipapirer, hvor der historisk har været en risiko for værdiudsving.

VÆSENTLIGE FORUDSÆTNINGER VED BEREGNINGER AF PENSIONS- OG SUNDHEDSFORPLIGTELSER SAMT TILHØRENDE OMKOSTNINGER

	2015	2015	2016	2016
	Interval	Vægtet gennemsnit	Interval	Vægtet gennemsnit
Diskonteringsrente	2,0-4,3%	3,6%	1,4-4,1%	3,0%
Forventet stigning i lønniveau	1,8-4,2%	3,5%	1,8-4,5%	3,5%

Levetiden er baseret på den til rådighed relevante statistik i de lande, som er inkluderet i beregningen.
Forventet afkast på pensionsordningerne er baseret på beregninger fra eksterne aktuarer og fastlagt på grundlag af aktivernes sammensætning og generelle forventninger til den økonomiske udvikling.
Koncernen forventer at indbetale 131 mio. kr. til de ydelsesbaserede ordninger i 2017. I 2016 blev der indbetalt 142 mio. kr..

FØLSOMHEDSANALYSER

	2015	2016
Rapporteret pensionsforpligtelse	3.813	3.954
Stigning i diskonteringsrenten på 0,5 % point påvirker pensionsforpligtelsen med	-273	-288
Fald i diskonteringsrenten på 0,5 % point påvirker pensionsforpligtelsen med	+283	+306
Stigning i lønstigningstakten på 0,5 % point påvirker pensionsforpligtelsen med	+21	+22
Fald i lønstigningstakten på 0,5 % point påvirker pensionsforpligtelsen med	-19	-21
Stigning i gennemsnitlig levetid på 1 år påvirker pensionsforpligtelsen med	+111	+119
Fald i gennemsnitlig levetid på 1 år påvirker pensionsforpligtelsen med	-111	-118

Note 16 FINANSIELLE RISICI OG INSTRUMENTER

mio. kr.

FINANSIELLE RISIKOFAKTORER

Koncernens lønsomhed og pengestrømme er udsat for finansielle markedsrisici bl.a. som følge af Koncernens internationale forretningsprofil. Disse risici omfatter valutakurs-, råvare-, kredit-, rente- og likviditetsrisiko. Koncernens risikostyring har fokus på risikoafdækning og risikominimering, specielt med fokus på at sikre Koncernens pengestrømme og lønsomhed i lokal valuta inden for en 15 måneders horisont.

Det er Koncernens politik ikke at foretage aktiv spekulation i finansielle markeder. Koncernens finansielle styring retter sig således alene mod styring og reduktion af de finansielle risici, der er en direkte følge af Koncernens drift, investeringer og finansiering.

Vedrørende beskrivelse af anvendt regnskabspraksis og metoder, herunder anvendte indregningskriterier og målingsgrundlag, henvises til omtale under Note 25 Regnskabsgrundlag og beskrivelse af anvendt regnskabspraksis.

VALUTARISIKO

Valutarisikoen består af tre elementer:

1. *Transaktionsrisikoen:* Omfatter både balance risiko, det vil sige risikoen forbundet med tilgodehavender og skyldige poster i udenlandsk valuta, og risikoen forbundet med fremtidige pengestrømme i udenlandsk valuta. Begge typer af risici har direkte indflydelse på pengestrømme og indtjening og har derfor hovedfokus i Koncernens valutakurssikrings strategi. Valutakurssikrings politikken skal omfatte alle væsentlige balance risici samt risikoen forbundet med 15 måneders løbende forventede pengestrømme i fremmed valuta bortset fra tilfælde hvor naturlig afdækning foregår eller hvor afdækning ikke er praktisk muligt.

2. *Translationsrisikoen (omregningsrisikoen):* Koncernen er primært påvirket af EUR, USD og USD-korrelerede valuta. Translationsrisikoen bliver primært håndteret ved at bevare en passende balance mellem egenkapital og gæld i lokal valuta i de enkelte legale selskaber i Koncernen. For at afdække den resterende risiko på egenkapitalen håndteres translationsrisikoen i enkelte tilfælde ved at trække på Koncernens kreditfaciliteter i relevant udenlandsk valuta. Koncernen afdækker normalt ikke translationsrisici, bortset fra ovennævnte.

3. *Økonomisk/strukturel risiko (strategisk risiko):* Økonomisk/strukturel valutarisiko kan ikke effektivt afdækkes via finansielle instrumenter og er derfor ikke en del af Koncernens operationelle finansielle risikostyringsstrategi.

	2015				**2016**			
NOMINEL POSITION	EUR DKK	USD DKK	GBP DKK	**I alt**	EUR DKK	USD DKK	GBP DKK	**I alt**
Tilgodehavender og gæld	-586	-55	-15	-656	-347	-254	-5	-606
Likvider og lån	-4.910	2.241	-193	-2.862	-4.417	1.517	-81	-2.981
Afledte fin. instrumenter til afdækning af dagsværdi	597	-2.317	219	-1.501	142	-1.356	83	-1.131
Afledte fin. instrumenter til afdækning af fremtidige pengestrømme	-3.433	-864	-330	-4.627	-3.233	-254	-295	-3.782
FØLSOMHED								
Sandsynlig forøgelse af valutakurs	1%	10%	10%		1%	10%	10%	
Hypotetisk indvirkning på årets resultat	-2	-13	1	-14	1	-9		-8
Hypotetisk indvirkning på egenkapitalen	-83	-99	-32	-214	-78	-35	-30	-143

En tilsvarende negativ ændring i valutakurserne ville have en tilsvarende modsatrettet påvirkning på årets resultat og egenkapital.
De angivne følsomheder er opgjort baseret på de indregnede finansielle aktiver og forpligtelser pr. 31. december.

RÅVARERISIKO

Udviklingen i de globale råvarepriser kan påvirke Koncernens indtjening og pengestrømme. Det er Koncernens overordnede politik at sikre, at signifikante råvarerisici reduceres via en kombination af faste prisaftaler med leverandører, aktiv pristilpasning og i visse tilfælde ved finansielle instrumenter.
Råvareforbruget afdækkes minimum 6 måneder og maksimum 18 måneder frem i tiden, hvis disse vurderes at være væsentlige.
Koncernen har ikke foretaget finansiel afdækning af råvarerisikoen i hverken 2016 eller 2015.

Note 16 FINANSIELLE RISICI OG INSTRUMENTER (fortsat)

mio. kr.

KREDITRISIKO

Koncernens kreditrisici stammer hovedsageligt fra tilgodehavender fra salg samt indeståender i pengeinstitutter (også kaldet modpartsrisiko). Det er Koncernens politik at minimere risikoen for tab som følge af kreditrisiko. Modpartsrisikoen overfor banker eller andre finansielle partnere søges imødegået ved så vidt muligt kun at benytte solide regionale eller globale finansielle partnere, som har en kreditvurdering på minimum "A-" i henhold til Standard & Poors' credit rating-terminologi.
Den regnskabsmæssige værdi på 584 mio. kr. (2015: 400 mio.) udgør den maksimale risiko relateret til likvide midler.

Tilgodehavender fra salg er fordelt på mange kunder og geografiske områder. Tilgodehavendernes geografiske fordeling svarer i al væsentlighed til nettoomsætningens fordeling jf. Note 1 Segmentoplysninger. Der foretages en systematisk kreditvurdering af kunder i de enkelte virksomheder, og en eventuel nedskrivning til imødegåelse af tab på tilgodehavender foretages på baggrund af denne vurdering. Vurderingen danner ligeledes grundlag for de betalingsbetingelser, der tilbydes den enkelte kunde. Koncernen har historisk set kun i begrænset omfang haft tab på tilgodehavender.

Aldersfordelingen af tilgodehavender fra salg pr. 31 december:

	2015	2016
Forfalden op til 30 dage	193	238
Forfalden mellem 30 og 90 dage	81	98
Forfalden mere end 90 dage		17
Hverken værdiforringede eller forfaldne på balancedagen	5.049	5.678
Regnskabsmæssig værdi	5.323	6.031

Den regnskabsmæssige værdi af tilgodehavender fra salg skønnes at svare til både dagsværdien og den maksimale kreditrisiko.

RENTERISIKO

Koncernens renterisiko kan primært henføres til rentebærende gældsposter, den likvide beholdning og pensionsforpligtelser. Koncernen betjener sig af både fastforrentede lån, lån med variabel rente samt afledte renteprodukter. Ifølge Koncernens politik skal renterisikoen altid være maksimum lig 0,1% af Koncernens årlige omsætning i tilfælde af en ændring af rentekurven på 1% point ved måling af Koncernens pengestrømme**.**

En rimelig sandsynlig stigning i renteniveaet i forhold til balancedagens renteniveau på 1% point ville alt andet lige have haft følgende hypotetiske virkning på årets resultat og egenkapital ultimo:

	2015		2016	
	Resultat opgø-relsen	Egen-kapital	Resultat opgø-relsen	Egen-kapital
Variabelt forrentede likvider og gæld	-20	-20	-22	-22
Sikringsinstrumenter (rente swaps)	1	50		57
	-19	30	-22	35

Et fald i renteniveauet i forhold til balancedagens renteniveau på 1% point ville have en modsatrettet effekt på resultat og egenkapital.

De angivne følsomheder er opgjort baseret på de indregnede finansielle aktiver og forpligtelser pr. 31. december. Der er ikke korrigeret for afdrag, låneoptagelser og lignende. Alle sikringsforhold af variabelt forrentede lån vurderes at være 100% effektive.

mio. kr.

LIKVIDITETSRISIKO

Det er Koncernens finansieringspolitik som minimum at være kvalificeret til en "BBB credit rating" i henhold til Standard & Poor's målestandard, at have en likviditetsreserve på minimum 3 mia. kr. i form af uopsigelige kredifaciliteter og tilgængelige likvider samt en diversificeret forfaldsprofil af uopsigelige kreditfaciliteter med en gennemsnitlig forfaldsprofil på minimum 3 år.

Ved udgangen af 2016 var Danfoss Koncernens credit-rating fra Standard & Poor "BBB/A2 with a stable outlook" og Koncernens likviditetsberedskab, i form af uopsigelige langfristede kreditfaciliteter, er opgjort til 8,0 mia. kr. (2015: 8,4 mia.). Hertil kommer likvide midler i datterselskaber og betydelige beløb i kortfristede kreditfaciliteter. Koncernen skønner, at likviditetsberedskabet er tilstrækkeligt i forhold til aktuelle planer samt markedssituationen generelt. Ved udgangen af 2016 lå den gennemsnitlige afdragsprofil på uopsigelige kreditfaciliteter væsentligt over 3 år. Der findes ingen finansielle covenants (klausuler) i Koncernens lånekontrakter.

Den væsentligste del af Koncernens likvide beholdninger på 584 mio. kr. (2015: 400 mio.) er placeret på kortfristede anfordringskonti, hvor renten er under 1% p.a.

KONCERNENS GÆLDSFORPLIGTELSER FORFALDER SOM FØLGER

	2015					**2016**				
			Løbetid					Løbetid		
	Regnskabsmæssig værdi	Kontraktlige pengestrømme	0-1 år	1-5 år*)	Over 5 år	Regnskabsmæssig værdi	Kontraktlige pengestrømme	0-1 år	1-5 år*)	Over 5 år
Bankgæld og virksomhedsobligationer	8.757	9.340	903	3.597	4.840	9.659	10.170	3.365	1.946	4.859
Lån for hvilke der er stillet sikkerhed	1.358	1.737	199	113	1.425	769	805	37	61	707
Medarbejderobligationer	34	34	18		16					
Finansiel leasinggæld	136	162	21	49	92	130	152	22	47	83
Leverandørgæld	3.864	3.864	3.864			4.625	4.625	4.625		
Gæld associerede og joint ventures	22	22	22			25	25	25		
Afledte finansielle forpligtelser	252	286	235	51		115	162	124	38	
	14.423	15.445	5.262	3.810	6.373	15.323	15.939	8.198	2.092	5.649

*) Lånene forfalder til indfrielse jævnt over perioden.

Forfaldsanalysen er baseret på alle udiskonterede pengestrømme inklusive estimerede rentebetalinger. Rentebetalinger er estimeret på de nuværende markedsforhold. De udiskonterede pengestrømme fra afledte finansielle instrumenter præsenteres brutto, medmindre parterne har en kontraktlig ret/forpligtelse til at afregne netto. Forpligtelser i henhold operationelle leasingforpligtelser og køb af materielle aktiver er ikke medtaget men fremgår af Note 22 Eventualforpligtelser samt sikkerhedsstillelser.

	2015	**2016**
Langfristede forpligtelser	9.308	7.263
Kortfristede forpligtelser	5.115	8.060
	14.423	15.323

Note 16 FINANSIELLE RISICI OG INSTRUMENTER (fortsat)

mio. kr.

KATEGORIER AF FINANSIELLE INSTRUMENTER

	2015		2016	
	Regn-skabs-mæssig værdi	Dags-værdi	Regn-skabs-mæssig værdi	Dags-værdi
Andre kapitalandele	166	166	134	134
Finansielle aktiver indregnet til dagsværdi via indkomstopgørelsen	166	166	134	134
Afledte fin. instrumenter indgået til sikring af dagsværdien af indregnede aktiver og forpligtelser	12	12	1	1
Afledte fin. instrumenter indgået til sikring af fremtidige pengestrømme			2	2
Finansielle aktiver anvendt som sikringsinstrumenter	12	12	3	3
Tilgodehavender fra salg	5.323	5.323	6.031	6.031
Andre tilgodehavender	701	701	877	877
Likvide beholdninger	400	400	584	584
Udlån og tilgodehavender	6.424	6.424	7.492	7.492
Værdipapirer	110	110	205	205
Finansielle aktiver, der måles til dagsværdi via resultatopgørelsen	110	110	205	205
Rentebærende gæld	10.285	10.335	10.558	10.792
Leverandørgæld og anden gæld	8.158	8.158	9.249	9.249
Finansielle forpligtelser, der måles til amortiseret kostpris	18.443	18.493	19.807	20.041
Afledte fin. instrumenter indgået til sikring af dagsværdien af indregnede aktiver og forpligtelser	180	180	36	36
Afledte fin. instrumenter indgået til sikring af fremtidige pengestrømme	70	70	79	79
Finansielle forpligtelser anvendt som sikringsinstrumenter	250	250	115	115
Afledte finansielle instrumenter til økonomisk sikring	1	1		
Finansielle forpligtelser, der måles til dagsværdi via resultatopgørelsen	1	1		

Afledte finansielle instrumenter værdiansættes efter almindeligt anerkendte værdiansættelsesteknikker baseret på relevante observerbare swap- og valutakurser. Markedsværdien af den rentebærende gæld er opgjort som nutidsværdien af forventede fremtidige afdrags- og rentebetalinger. Som diskonteringsrente er anvendt Koncernens aktuelle lånerente for tilsvarende løbetider. Kortfristet variabelt forrentet gæld til banker er værdiansat til parikurs. Tilgodehavender fra salg og leverandørgæld med en kort kredittid vurderes at have en dagsværdi, som er lig med den regnskabsmæssige værdi.
De anvendte metoder er uændrede sammenholdt med 2015.

DAGSVÆRDIHIERARKI FOR FINANSIELLE INSTRUMENTER, DER MÅLES TIL DAGSVÆRDI I BALANCEN

	2015				2016			
	Note-rede priser Niveau 1	Obser-verbare input Niveau 2	Ikke obser-verbare input Niveau 3	I alt	Note-rede priser Niveau 1	Obser-verbare input Niveau 2	Ikke obser-verbare input Niveau 3	I alt
FINANSIELLE AKTIVER:								
Værdipapirer	110			110	205			205
Andre kapitalandele			166	166			134	134
Afledte finansielle instrumenter indgået til sikring af dagsværdien af indregnede aktiver og forpligtelser		12		12		1		1
Afledte finansielle instrumenter til sikring af fremtidige pengestrømme						2		2
Finansielle aktiver i alt	110	12	166	288	205	3	134	342
FINANSIELLE FORPLIGTELSER:								
Afledte finansielle instrumenter indgået til sikring af dagsværdien af indregnede aktiver og forpligtelser		180		180		36		36
Afledte finansielle instrumenter til sikring af fremtidige pengestrømme		70		70		79		79
Afledte finansielle instrumenter til økonomisk sikring		1		1				
Betingede købsvederlag			100	100			334	334
Rentebærende gæld		10.335		10.335		10.792		10.792
Finansielle forpligtelser i alt		10.586	100	10.686		10.907	334	11.241

Note 16 FINANSIELLE RISICI OG INSTRUMENTER (fortsat)

mio. kr.

FINANSIELLE INSTRUMENTER, DER MÅLES TIL DAGSVÆRDI BASERET PÅ NIVEAU 3

	2015	2016
	Andre kapitalandele Niveau 3	
Regnskabsmæssig værdi 1. januar	146	166
Valutakursreguleringer	-3	
Tilgang ved køb af dattervirksomheder		
Gevinst/tab (-) i resultatopgørelsen	3	-9
Urealiseret værdiregulering af værdipapirer indregnet direkte i egenkapitalen	20	-23
Køb	11	13
Salg	-11	-13
Regnskabsmæssig værdi 31. december	166	134
Gevinst/tab (-) i resultatopgørelsen for aktiver der besiddes 31. december	3	-9

Gevinst/tab (-) i resultatopgørelsen er indregnet under finansielle indtægter eller finansielle omkostninger.

AFLEDTE FINANSIELLE INSTRUMENTER PR. 31 DECEMBER FOR KONCERNEN

	2015						2016					
	Kontraktsummer til aftalekurser	Gevinst/tab (-) ved regulering til markedsværdi	Heraf resultatført	Forfald < 1 år	1 år < forfald < 5 år	Forfald > 5 år	Kontraktsummer til aftalekurser	Gevinst/tab (-) ved regulering til markedsværdi	Heraf resultatført	Forfald < 1 år	1 år < forfald < 5 år	Forfald > 5 år
USD	-3.137	-198	-175	-22	-1		-1.632	-42	-32	-10		
EUR	-3.249	1	16	-14	-1		-3.293	1	1			
Andre valutaer	-307	2	-8	8	2		322	-52	-5	-49	2	
Terminsforretninger		-195	-167	-28				-93	-36	-59	2	
Afledte renteprodukter	2.244	-43	-1	-14	-28		2.616	-3		-3	-2	2
Øvrige								2	2			
Afledte fin. instrumenter ultimo		-238	-168	-42	-28			-94	-34	-62		2

Ultimo 2016 var de samlede udskudte gevinster/tab(-) på finansielle instrumenter til afdækning af udenlandsk valuta indregnet i egenkapitalen på -57 mio. kr. (2015: -28 mio.). Ultimo 2016 var de samlede udskudte gevinster/tab(-) på finansielle instrumenter til afdækning af variabel rente indregnet i egenkapitalen på -7 mio. kr. (2015: -42 mio.).

Valutaterminsforretninger anvendes til afdækning af fremtidig omsætning i fremmed valuta. Renteprodukter anvendes til at omlægge variabel forrentede gældsforpligtelser til en fast rente.

Som følge af resultaterne af de foretagne effektivitetstests er der i 2016 omkostningsført 2 mio. kr. i resultatopgørelsen (2015: 1 mio.).

Note 17 SKYLDIG SELSKABSSKAT

mio. kr.

	2015	2016
Skyldig/tilgodehavende(-) selskabsskat 1. januar	-148	-213
Valutakursregulering mv.	3	-5
Tilgang ved fusion dattervirksomhed		24
Betalt selskabsskat i året	-1.061	-859
Regulering vedrørende tidligere år	14	-31
Skat af årets skattepligtige indkomst i resultatopgørelsen	960	1.073
Skat af årets skattepligtige indkomst i anden totalindkomst	19	4
Skyldig/tilgodehavende(-) selskabsskat 31. december	-213	-7
Selskabsskatten er indregnet således i balancen:		
Aktiver	531	340
Forpligtelser	318	333
	-213	-7

Note 18 REGULERING FOR IKKE-KONTANTE DRIFTSPOSTER

mio. kr.

	2015	2016
Af- og nedskrivninger	1.934	1.823
Gevinst(-)/tab ved salg af anlægsaktiver og aktiviteter	-37	13
Andel af resultat efter skat i associerede/joint ventures	-55	-39
Finansielle indtægter	-124	-54
Finansielle omkostninger	443	369
Øvrige, herunder hensættelser	-229	-523
	1.932	1.589

Note 19 ÆNDRING I DRIFTSKAPITAL

mio. kr.

	2015	2016
Ændring i varebeholdninger	5	-15
Ændring i tilgodehavender	72	-412
Ændring i leverandører og anden gæld	221	1.131
	298	704

Note 20 KØB OG SALG AF DATTERVIRKSOMHEDER OG AKTIVITETER

mio. kr.

2015

Selskab/Aktivitet		Land	Konsoli-deret fra/til	Købt/solgt ejerandel	Årlig omsætning*)	Antal med-arbejdere	Anskaf-felsessum
DAF Enerji	Køb	Tyrkiet	December	60%	56	55	**
Advitronic Engineering B.V.	Køb	Holland	Oktober	100%	9	8	**
Vacon Drives sales activity New Zealand (køb af aktiver)	Køb	New Zealand	Februar	100%	6	3	**
ProEkspert	Salg	Estland	Januar	75%	43	123	**

2016

Selskab/Aktivitet		Land	Konsoli-deret fra/til	Købt/solgt ejerandel	Årlig omsætning*)	Antal med-arbejdere	Anskaf-felsessum
Propulsys Inc.	Køb	USA	September	100%	701	623	**
Sondex Holding A/S	Køb	Danmark	September	100%	961	1.090	**
Videnspark Alsion A/S	Køb	Danmark	Juli	50%	9	1	**

*) Nettoomsætning i regnskabsåret før købet eller salget
** Som følge af kontraktlige forpligtelser er anskaffelsessummen ikke oplyst

Allokering af 2015 købesummen i forbindelse med købet af henholdsvis DAF Enerji og Advitronic Energineering BV blev afsluttet i 2016. Der var ingen væsentlige ændringer i forhold til den oprindelige indregning.

Opkøb i 2016 omfatter Sondex Holding A/S og Propulsys Inc.
Koncernen købte den 31. august 2016 Sondex Holding A/S. Selskabet er blandt de førende på markedet indenfor gasket varmeveksler og vil blive en del af et nyoprettet forretningsområde, Heating Heat Exchangers, der er en del af Danfoss Heating segmentet. Sondex Holding A/S har salgsaktiviteter over hele verden, hvorimod produktionen primært foregår i Danmark, Polen og Rumænien. Størstedelen af købesummen er betalt mens den resterende del er baseret på en earn-out aftale med et EBIT mål. Den resterende del af købesummen forventes betalt i løbet af 2017.

Koncernen købte den 8. september 2016 Propulsys Inc. Selskabet vil i kombination med den nuværende Motor forretning i Power Solution segmentet være førende på markedet indenfor orbital hydrauliske motorer. Propulsys Inc. har primært salgsaktiviteter i USA, Kina og Tyskland mens produktionen foregår i USA og Kina.

Afholdte transaktionsomkostninger, herunder due diligence omkostninger, på 18 mio. kr. er indregnet i resultatopgørelsen for 2016.
Sondex Holding A/S og Propulsys Inc. indgår i den konsoliderede totalindkomstopgørelse med en nettoomsætning på 580 mio. kr. for perioden siden overtagelsen i 2016. De to overtagne selskaber bidrager med et resultat før skat på -10 mio. kr. for tilsvarende periode. Resultat før skat er påvirket med samlet 55 mio. kr. grundet renteomkostninger, omkostninger fra tilbageførsel af opskrivning af varelageret til dagsværdi foretaget i forbindelse med købesumsallokeringen samt afskrivning på immaterielle aktiver.

Nettoomsætning og årets resultat før skat for Koncernen for 2016, opgjort proforma som om Sondex, Propulsys og Videnspark Alsion blev overtaget 1. januar 2016, udgør henholdsvis 40.268 mio. kr. og 3.959 mio. kr. I proformatallene for resultat før skat indgår beregnede renter på anskaffelsen, yderligere omkostninger i forbindelse med købesumsallokeringen samt afskrivninger, med et samlet beløb på 37 mio. kr.

Goodwill er i den foreløbige beregning af købesumsallokeringen opgjort til samlet 1.075 mio. kr. Goodwill, der er opstået ved købene kan henføres til værdien af medarbejderstab, knowhow og forventede synergier fra sammenlægningen af driften i Koncernen og de opkøbte virksomheder. Den indregnede goodwill forventes ikke at være skattemæssigt afskrivningsberettiget. Den regnskabsmæssige behandling af erhvervelsen vil i overensstemmelse med IFRS 3 blive afsluttet indenfor et år. Der forventes ingen væsentlige ændringer i købesumsallokeringen.

Den ændrede værdiansættelse foretaget i 2015 og 2016 relateret til allokering af anskaffelsessummer er ikke inkluderet i nedenstående opgørelse.
Nedenstående oversigt er en specifikation af købsvederlag og dagsværdi af indregnede overtagne aktiver og forpligtelser på overtagelsestidspunktet.

	2015	**2016**	**2015**	**2016**
	Erhvervelser	Erhvervelser	Afhændelser	Afhændelser
Immaterielle anlægsaktiver, bortset fra goodwill	-64	-459		
Materielle anlægaktiver	-2	-554	2	
Andre langfristede aktiver, herunder udskudt skat		-14		
Varebeholdninger	-11	-465		
Tilgodehavender *)	-22	-411	10	
Likvide beholdninger	-9	-198	20	
Rentebærende gæld	4	367		
Hensættelser, herunder udskudt skat	20	154		
Leverandør- og anden gæld	19	244	-8	
Overtagne nettoaktiver	-65	-1.336	24	
Goodwill/avance ved salg	-143	-1.075	19	
Nettoaktiver inklusiv goodwill/avance ved salg	-208	-2.411	43	
Likvide midler	9	198	-20	
Anskaffelsessum(-)/afståelsessum	-199	-2.213	23	
Dagsværdi af tidligere ejerandel		14		
Ændring i kortfristet anden gæld/tilgodehavender/hensættelser	-35	249	-6	3
Minoritetsinteresser		87	-6	
Anskaffelsessum(-)/afståelsessum	-234	-1.862	11	3

*) tilgodehavender ved erhvervelser inkluderer hensættelse til tab på debitorer med 6 mio. kr (2015: 0 mio.)

Note 21 KØB(-)/SALG AF VÆRDIPAPIRER MV.

mio. kr.

	2015	2016
Salg af værdipapirer og øvrige kapitalandele	323	39
Køb af værdipapirer og øvrige kapitalandele	-163	-192
Optagelse/nedbringelse af udlån	-93	-67
	67	-220

Køb af værdipapirer og øvrige kapitalandele i 2016 vedrører bl.a. kapitalindskud i joint ventures BD Kompressor Holding GmbH & Co.KG og LineStream Technologies Inc. I 2015 købte Koncernen aktier i LineStream Technologies Inc. og BD Kompressor Holding GmbH & Co.KG.. For yderligere information henvises til Note 3 Kapitalandele.

Note 22 EVENTUALFORPLIGTELSER SAMT SIKKERHEDSSTILLELSER

mio. kr.

SIKKERHEDSSTILLELSER

	2015	2016
Regnskabsmæssig værdi af grunde, bygninger og driftsmateriel, der er stillet til sikkerhed for gæld	924	1.066
Leasingaktiver der ligger til sikkerhed for leasinggæld	44	41
Gæld til kreditinstitutter mv. for hvilke der er stillet sikkerhed	1.522	927

I forbindelse med salg af virksomheder er der givet sædvanlige garantier og indeståender, der ikke skønnes at have betydning for Koncernens finansielle stilling, udover hvad der er indregnet og oplyst i årsrapporten.

EVENTUALFORPLIGTELSER

I begyndelsen af 2009 indledte Europa Kommissionens Generaldirektorat for Konkurrence og en række andre konkurrencemyndigheder undersøgelser mod blandt andre Danfoss Household Compressors i forbindelse med mistanke om overtrædelse af konkurrenceretlige regler. Disse undersøgelser er alle blevet afsluttet.
Der verserer fortsat civile søgsmål mod Danfoss i Israel og Nordamerika, hvis udfald ikke kendes.

Herudover er Koncernen part i enkelte tvister, søgsmål og retssager, herunder skattesager.
Det er ledelsens opfattelse, at udfaldet af disse retssager ikke vil have væsentlig indvirkning på Koncernens finansielle stilling, udover hvad der er indregnet og oplyst om i årsrapporten.

OPERATIONELLE LEASINGFORPLIGTELSER (LEASINGOMKOSTNINGER)

Leasingydelser under operationelle leasingkontrakter forfalder til betaling:	2015	2016
Bygninger:		
Inden for 1 år	226	226
Mellem 1-5 år	522	459
Efter 5 år	223	217
Driftsmateriel mv.:		
Inden for 1 år	134	123
Mellem 1-5 år	137	120
Efter 5 år	1	1

Koncernen har omkostningsført 444 mio. kr. i operationelle leasingydelser i 2016 (2015: 488 mio.), primært vedrørende bygninger og driftsmateriel.
Der har ikke været væsentlige betingede leasingydelser i 2016 og 2015.

OPERATIONELLE LEASINGRETTIGHEDER (LEASINGINDTÆGTER)

Leasingydelser under operationelle leasingkontrakter forfalder til indbetaling:	2015	2016
Inden for 1 år	6	8
Mellem 1-5 år	14	15
Efter 5 år	1	

Koncernen har indtægtsført 25 mio. kr. i operationelle leasingydelser i 2016 (2015: 27 mio.), primært vedrørende bygninger.

KONTRAKTLIGE FORPLIGTELSER

	2015	2016
Serviceydelser	405	565
Varelager	758	659
Anlægsaktiver	144	252
Heraf forpligtelser vedrørende 2016	1.092	1.199

Koncernen har forpligtet sig til at foretage en samlet kapitalinvestering overfor flere selskaber. Pr. 31. december 2016 udgør den resterende forpligtelse hermed 47 mio. kr. (2015: 38 mio.). Moderfonden har afgivet kaution for et datterselskabs bankgæld, i alt 151 mio. kr. (2015: 159 mio.)

Note 23 NÆRTSTÅENDE PARTER

Nærtstående parter for Bitten & Mads Clausens Fond omfatter direktion og bestyrelse samt bestyrelse, direktion og ledende medarbejdere i datter-, associerede og joint venture virksomheder. Hertil kommer aktionærer med betydelige aktiebesiddelser i Danfoss A/S.
Nærtstående parter omfatter endvidere virksomheder, hvor førnævnte personkreds har væsentlige interesser.

ØVRIGE AKTIONÆRER I DATTERVIRKSOMHEDER

Bitten & Mads Clausens Fond ejer 50,71% af aktierne, kontrollerer 86,10% af stemmerettighederne og har bestemmende indflydelse i Danfoss A/S.

Der har i regnskabsåret været et begrænset antal transaktioner i form af serviceydelser og finansielle mellemværender med Danfoss Koncernen, Fondens øvrige dattervirksomheder samt enkelte medlemmer af Clausen familien. De solgte serviceydelser er afregnet på markedsmæssige vilkår eller omkostningsdækkende basis. Det samlede vederlag til Danfoss Koncernen overstiger ikke 25 mio. kr. (2015: 25 mio.). Bitten & Mads Clausens Fond har i regnskabsåret solgt aktier i Danfoss A/S tilbage til selskabet til en værdi af 250 mio. kr. (2015: 300 mio.)

Koncernen har lejet en ejendom i Italien af Jørgen M. Clausen, lejeaftalen løber til og med 2017. Lejen udgjorde i 2016 2 mio. kr. (2015: 2 mio.).
Herudover har virksomheder, hvori Jørgen M. Clausen har betydelige ejerinteresser, solgt varer og tjenesteydelser for under 5 mio. kr. (2015: 5 mio.) til Koncernen. Alle transaktioner er foregået på markedsmæssige vilkår.

BESTYRELSE OG DIREKTION

Direktion og bestyrelse har i året modtaget gager og honorarer for i alt 14 mio. kr. (2015: 13 mio.), hvoraf 14 mio. kr. er udbetalt via Bitten & Mads Clausens Fond (2015: 12 mio.)
Der er i perioden ikke foretaget transaktioner med bestyrelse eller direktion ud over transaktioner som følge af ansættelsesforholdene.
Herudover har virksomheder, hvori Peter M. Clausen, Mads Clausen og Jens Martin Skibsted har betydelige ejerinteresser, solgt varer og tjenesteydelser for under 5 mio. kr. (2015: 5 mio.) til Koncernen. Alle transaktioner er foregået på markedsmæssige vilkår.

mio. kr.

TRANSAKTIONER MED JOINT VENTURES OG ASSOCIEREDE VIRKSOMHEDER

	2015	2016
Salg af varer og serviceydelser	273	316
Køb af varer og tjenesteydelser	117	103

Udover ovenstående er transaktioner med joint ventures og associerede virksomheder beskrevet i noterne Note 3 Kapitalandele, Note 4 Finansielle indtægter, Note 5 Finansielle omkostninger og Note 16 Finansielle risici og instrumenter.

Note 24 EFTERFØLGENDE BEGIVENHEDER

Der er efter balancedagen ikke konstateret væsentlige begivenheder, der vil påvirke Koncernens økonomiske stilling, udover hvad der er indregnet og oplyst i årsrapporten.

Niels B. Christiansen fratræder som CEO i Danfoss Koncernen 1. juli 2017, hvorefter Kim Fausing, nuværende COO, overtager stillingen.

Note 25
REGNSKABSGRUNDLAG OG BESKRIVELSE AF ANVENDT REGNSKABSPRAKSIS

Bitten & Mads Clausens Fond (Fonden) er en erhvervsdrivende fond hjemmehørende i Danmark. Årsrapporten for perioden 1. januar - 31. december 2016 omfatter koncernregnskabet for Fonden og dets datterselskaber (Koncernen) i henhold til Årsregnskabslovens krav.

Koncernregnskabet aflægges i overensstemmelse med International Financial Reporting Standards (IFRS) som godkendt af EU og danske oplysningskrav i Årsregnskabsloven. Årsrapporten præsenteres, hvor intet andet er angivet, i kr. afrundet til nærmeste mio. kr.

Bestyrelsen har 4. maj 2017 behandlet og godkendt årsrapporten for 2016. Årsrapporten er udarbejdet efter det historiske kostprincip, dog undtaget følgende aktiver og forpligtelser som måles til dagsværdi: Derivater, finansielle instrumenter klassificeret som disponible for salg, forpligtelser vedrørende optioner og tegningsretter samt pensionsforpligtelser. Langfristede aktiver og afhændelsesgrupper bestemt for salg måles til den laveste regnskabsmæssige værdi før den ændrede klassifikation eller dagsværdi fratrukket salgsomkostninger.

Udtalelse om going concern
Bestyrelsen og direktionen har i forbindelse med aflæggelsen af årsregnskabet vurderet, hvorvidt det er velbegrundet at aflægge årsregnskabet under anvendelse af en forudsætning om going concern.

Bestyrelsen og direktionen har ikke identificeret faktorer, der kan medføre tvivl om, at Fonden og Koncernen er i stand til at gennemføre de planlagte aktiviteter i mindst 12 måneder fra balancedagen. Konklusionen er truffet på grundlag af kendskabet til Fonden og Koncernen, herunder fremtidsudsigter og identificerede usikkerheder og risici ved Fondens hovedaktivitet, forventninger til udviklingen i cash flow, kreditfaciliteter og disses forfaldsperioder samt øvrige betingelser i såvel Fonden som Koncernen.

Bestyrelse og direktion anser det på baggrund af ovenstående for velbegrundet at aflægge årsregnskabet under anvendelse af forudsætningen om going concern.

Ændring i regnskabspraksis
Fonden har implementeret de standarder og fortolkningsbidrag, der træder i kraft for 2016. Ingen af disse har påvirket indregning og måling væsentligt i 2016, ligesom de heller ikke forventer at have en væsentlig påvirkning fremadrettet.

Fremtidig ny regnskabsregulering
En række nye standarder og fortolkningsbidrag, der ikke er obligatoriske for Fonden ved udarbejdelsen af årsrapporten for 2016, er udsendt.

Den mest betydningsfulde er IFRS 15 'Indregning af omsætning fra kontrakter med kunder' og IFRS 16 'Leasing'. De nye standarder forventes implementeret på deres respektive obligatoriske effektive implementeringsdatoer henholdsvis pr. 1. januar 2018 og 2019. En konsekvensanalyse som følge af de pågældende standarder er igangsat.

Effekten af IFRS 15 'Indregning af omsætning fra kontrakter med kunder' bliver analyseret på områder såsom leveringsbetingelser, fastsættelse af tidspunkt for indregning af omsætningen, kunde-loyalitets programmer, særlige regler om indregning af omkostninger vedrørende opnåelse af aftaler med kunderne samt garantiforpligtelser. De nye regler forventes ikke at få væsentlig effekt på regnskabet, eftersom omsætningen hovedsagelig relaterer sig til salg af produkter til professionelle kunder. I løbet af de næste 12 måneder bliver der udarbejdet en mere detaljeret konsekvensanalyse, og standarden vil blive implementeret uden tilpasning af sammenligningstal.

Vedrørende IFRS 16 'Leasing', så har Koncernen indgået uopsigelige operationelle leasingkontrakter pr. 31. december 2016 med en samlet fremtidig minimumsleasingydelse på 1,2 mia. kr., hvoraf hovedparten relaterer sig til bygninger og er nærmere beskrevet i note 22 Eventualforpligtelser samt sikkerhedsstillelser. Analysen af effekten er ikke færdiggjort, så det er uvist hvilken betydning denne forpligtelse vil få på såvel balance, resultatopgørelse samt pengestrømsopgørelse.

Anvendt regnskabspraksis
Anvendt regnskabspraksis er anvendt konsistent i regnskabsåret og for sammenligningstallene.

Koncernregnskabet
Koncernregnskabet omfatter Moderfonden og dattervirksomheder, hvori Fonden direkte eller indirekte besidder mere end 50% af stemmerettighederne eller på anden måde har bestemmende indflydelse på virksomhedens finansielle og driftsmæssige politikker med henblik på at opnå afkast eller andre fordele fra dens aktiviteter. Virksomheder, hvori Koncernen besidder mellem 20% og 50% af stemmerettighederne og udøver betydelig men ikke bestemmende indflydelse, betragtes som associerede virksomheder eller som fælles ledede virksomheder (joint ventures) i de tilfælde, hvor joint venture bestemmelserne i IAS 31 er opfyldt. Ved vurdering af om Fonden har bestemmende eller betydelig indflydelse eller fælles kontrol, tages højde for potentielle stemmerettigheder, der på balancedagen kan udnyttes.

Koncernregnskabet udarbejdes som et sammendrag af Moderfondens og de enkelte dattervirksomheders årsregnskaber, der alle er aflagt i overensstemmelse med Fondens regnskabspraksis.

Kapitalandele i dattervirksomheder udlignes med den forholdsmæssige andel af dattervirksomhedernes dagsværdi af identificerbare nettoaktiver og indregnede eventualforpligtelser på overtagelsestidspunktet. Ved konsolideringen foretages eliminering af koncerninterne indtægter og omkostninger, aktiebesiddelser, interne mellemværender og udbytter samt realiserede og urealiserede fortjenester og tab ved transaktioner mellem de konsoliderede virksomheder. Urealiserede tab elimineres på samme måde som urealiserede fortjenester i det omfang, der ikke er sket værdiforringelse.

I koncernregnskabet indregnes dattervirksomhedernes regnskabsposter 100%. Minoritetsinteressernes forholdsmæssige andel af årets resultat indgår som en del af årets resultat for Koncernen og som en særskilt del af Koncernens egenkapital.

En oversigt over de selskaber, som indgår i Koncernen, fremgår af afsnittet »Koncernens selskabsoversigt«.

Virksomhedssammenslutninger
Nyerhvervede eller nystiftede virksomheder indregnes i koncernregnskabet fra overtagelsestidspunktet, og solgte virksomheder indregnes i den konsoliderede resultatopgørelse frem til afståelsestidspunktet. Sammenligningstal tilpasses ikke for nyerhvervede virksomheder. Medmindre frasolgte virksomheder klassificeres som ophørte aktiviteter, tilpasses sammenligningstal ikke for disse.

Ved erhvervelse af nye virksomheder, hvor Koncernen opnår bestemmende indflydelse over den købte virksomhed, anvendes overtagelsesmetoden. For de erhvervede virksomheder opgøres identificerbare aktiver og forpligtelser, herunder eventualforpligtelser, til dagsværdien på overtagelsestidspunktet. Identificerbare immaterielle aktiver indregnes, såfremt de kan udskilles eller udspringer fra en kontraktlig ret. Skatteeffekten af de foretagne omvurderinger indregnes. Overtagelsestidspunktet er det tidspunkt, hvor Koncernen faktisk opnår kontrol over den overtagne virksomhed.

Note 25
REGNSKABSGRUNDLAG OG BESKRIVELSE AF ANVENDT REGNSKABSPRAKSIS (fortsat)

Købsvederlaget for en virksomhed består af dagsværdien af det aftalte vederlag i form af overdragne aktiver, påtagne forpligtelser og udstedte egenkapitalinstrumenter. Hvis dele af købsvederlaget er betinget af fremtidige begivenheder eller opfyldelse af aftalte betingelser, indregnes disse dele af købsvederlaget til dagsværdien på overtagelsestidspunktet. Omkostninger, der kan henføres til virksomhedssammenslutninger, indregnes direkte i resultatopgørelsen ved afholdelsen.

Når en virksomhed overtages ved mere end én transaktion (trinvis overtagelse), omvurderes tidligere erhvervede kapitalandele til dagsværdien på overtagelsestidspunktet, og værdireguleringer indregnes i resultatopgørelsen under andre driftsindtægter eller andre driftsomkostninger. Ledelsen foretager skøn over dagsværdien af den samlede overtagne kapitalandel umiddelbart efter, at en trinvis overtagelse er gennemført. Dagsværdien måles til kostprisen for den samlede overtagne kapitalandel.

Hvis der på overtagelsestidspunktet er usikkerhed omkring identifikation eller måling af overtagne aktiver og forpligtelser eller eventualforpligtelser, sker første indregning til foreløbigt opgjorte dagsværdier. Viser det sig senere, at identificerbare aktiver og forpligtelser, herunder eventualforpligtelser, har en anden dagsværdi end antaget på overtagelsestidspunktet, reguleres opgørelsen, herunder goodwill, med tilbagevirkende kraft indtil 12 måneder efter overtagelsen. Effekten af reguleringerne indregnes i primo egenkapitalen, og sammenligningstal tilpasses. Herefter reguleres goodwill ikke. Ændringer i skøn over betingede købsvederlag indregnes direkte i resultatopgørelsen.

Positive forskelsbeløb (goodwill) mellem købsvederlaget og dagsværdien af overtagne identificerbare aktiver og forpligtelser, herunder eventualforpligtelser, indregnes som goodwill under immaterielle anlægsaktiver. Goodwill afskrives ikke, men testes årligt for værdiforringelse.

Første værdiforringelsestest udføres inden udgangen af overtagelsesåret. Ved overtagelsen henføres goodwill til de pengestrømsfrembringende enheder, der efterfølgende danner grundlag for værdiforringelsestests. Fastlæggelsen af pengestrømsfrembringende enheder følger Koncernens værdistrømme, som der følges op på i den interne økonomistyring. Det er ikke i alle tilfælde, at disse værdistrømme følger den juridiske struktur.

I forbindelse med overtagelse af en udenlandsk enhed med en anden funktionel valuta end Koncernens præsentationsvaluta behandles goodwill og dagsværdireguleringer som aktiver og forpligtelser tilhørende den udenlandske enhed og omregnes til den udenlandske enheds funktionelle valuta til transaktionsdagens kurs.

Fortjeneste eller tab ved afhændelse eller afvikling af dattervirksomheder, associerede virksomheder og joint ventures opgøres som forskellen mellem salgssummen eller afviklingssummen og den regnskabsmæssige værdi af nettoaktiver inkl. goodwill på salgstidspunktet og omkostninger til salg eller afvikling.

Minoritetsinteresser

Ved første indregning måles minoritetsinteresser enten til dagsværdi eller til deres forholdsmæssige andel af dagsværdien af den overtagne virksomheds identificerbare aktiver, forpligtelser og eventualforpligtelser. I førstnævnte tilfælde indregnes der således goodwill vedrørende minoritetsinteressernes ejerandel i den overtagne virksomhed, mens der i sidstnævnte tilfælde ikke indregnes goodwill vedrørende minoritetsinteresser. Måling af minoritetsinteresser vælges transaktion for transaktion og anføres i noterne i forbindelse med beskrivelsen af overtagne virksomheder.

Valutaomregning

For hver af de rapporterende virksomheder i Koncernen fastsættes en funktionel valuta. Den funktionelle valuta er den valuta, der benyttes i det primære økonomiske miljø, hvori den enkelte rapporterende virksomhed opererer. Transaktioner i andre valutaer end den funktionelle valuta er transaktioner i fremmed valuta. Transaktioner i fremmed valuta omregnes ved første indregning til den funktionelle valuta efter transaktionsdagens kurs. Monetære aktiver og forpligtelser i fremmed valuta omregnes til valutakursen på balancetidspunktet. Kursgevinster og -tab opstået herved indregnes i resultatopgørelsen under finansielle poster. Ikke-monetære aktiver og forpligtelser i fremmed valuta indregnes til valutakursen på transaktionsdagen.

Ved indregning i koncernregnskabet af virksomheder med en anden funktionel valuta end danske kroner omregnes resultatopgørelserne til transaktionsdagens kurs, og balanceposterne omregnes til balancedagens valutakurser. Som transaktionsdagens kurs anvendes gennemsnitskurs for de enkelte måneder i det omfang, dette ikke giver et væsentligt anderledes billede. Kursforskelle, opstået ved omregning af disse virksomheders egenkapital ved årets begyndelse til balancedagens valutakurser og ved omregning af resultatopgørelser fra transaktionsdagens kurs til balancedagens valutakurser, indregnes direkte i egenkapitalen under en særskilt reserve for valutakursreguleringer. Valutakursreguleringen fordeles mellem Moderfondens og minoritetsaktionærernes egenkapital.

Kursregulering af mellemværender, der anses for en del af den samlede nettoinvestering i virksomheder med en anden funktionel valuta end danske kroner, indregnes i koncernregnskabet direkte i egenkapitalen under en særskilt reserve for valutakursreguleringer. Tilsvarende indregnes i koncernregnskabet valutakursgevinster og -tab på den del af lån og afledte finansielle instrumenter, der er indgået til kurssikring af nettoinvesteringen i disse virksomheder, og som effektivt sikrer mod tilsvarende valutakursgevinster/-tab på nettoinvestering i virksomhederne, direkte i egenkapitalen under en særskilt reserve for valutakursreguleringer.

Ved afståelse af 100%-ejede udenlandske enheder reklassificeres de valutakursreguleringer, som er akkumuleret i egenkapitalen via anden totalindkomst, og som kan henføres til enheden, fra »Reserve for valutakursregulering« til resultatopgørelsen sammen med eventuel gevinst eller tab ved afståelsen.

Ved afståelse af delvist ejede udenlandske dattervirksomheder henføres den del af valutakursreserven, der vedrører minoritetsinteresser, ikke til resultatopgørelsen.

Tilbagebetaling af mellemværender, der anses for en del af nettoinvesteringen, anses ikke i sig selv for delvis afståelse af dattervirksomheden.

Resultatopgørelsen

Nettoomsætning

Nettoomsætning ved salg af handelsvarer og færdigvarer indregnes i resultatopgørelsen, såfremt levering og risikoovergang til køber har fundet sted inden årets udgang, og såfremt indtægten kan opgøres pålideligt og forventes modtaget. Nettoomsætningen måles til dagsværdi af det aftalte vederlag ekskl. moms, afgifter og rabatter i forbindelse med salget. Tilknyttede serviceindtægter indregnes i resultatopgørelsen i takt med, at serviceydelserne udføres, hvorved det indregnede salg svarer til salgsværdien af årets udførte arbejde. Salg af service indregnes i resultatopgørelsen, når de samlede indtægter og omkostninger på servicekontrakten kan opgøres pålideligt, og det er sandsynligt, at de økonomiske fordele, herunder betalinger, vil tilgå Koncernen.

Note 25
REGNSKABSGRUNDLAG OG BESKRIVELSE AF ANVENDT REGNSKABSPRAKSIS (fortsat)

Produktionsomkostninger
Produktionsomkostninger omfatter omkostninger, der afholdes for at opnå årets nettoomsætning. Omkostningerne består af vareforbrug eller fremstillingsomkostninger, herunder indgår direkte og indirekte omkostninger til råvarer og hjælpematerialer, løn og gager, leje og leasing samt afskrivninger.

Forsknings- og udviklingsomkostninger
Forsknings- og udviklingsomkostninger omfatter omkostninger, der ikke opfylder kriterierne for aktivering. Herunder indregnes omkostninger til personale samt forbrugsmaterialer.

Distributionsomkostninger
Distributionsomkostninger omfatter omkostninger, der er afholdt til distribution af varer solgt i årets løb samt til salgspersonale, reklame og udstillingsomkostninger m.v., herunder afskrivninger. Endvidere indgår nedskrivninger af tilgodehavender fra salg.

Administrationsomkostninger
Administrationsomkostninger indeholder omkostninger til det administrative personale, ledelsen, kontorlokaler, kontoromkostninger m.v., herunder afskrivninger.

Andre driftsindtægter og driftsomkostninger
Andre driftsindtægter og driftsomkostninger indeholder regnskabsposter af sekundær karakter i forhold til virksomhedernes hovedformål, herunder gevinst/tab ved salg af anlægsaktiver og virksomheder, nedskrivninger samt fratrædelsesomkostninger.

Resultat i associerede virksomheder og joint ventures (fællesledede virksomheder)
I Koncernen indregnes en forholdsmæssig andel af de associerede og fællesledede virksomheders overskud eller underskud efter skat efter eliminering af forholdsmæssig andel i intern avance/tab og fradrag af nedskrivning på goodwill.

Finansielle indtægter og omkostninger
Finansielle indtægter og omkostninger indeholder renteindtægter og -omkostninger, realiserede og urealiserede kursgevinster og –tab vedrørende værdipapirer, gæld og transaktioner i fremmed valuta, amortisering af finansielle aktiver og forpligtelser, samt tillæg og godtgørelse under aconto skatteordningen m.v. Herudover indgår renteelementet i finansielle leasingkontrakter samt gevinst og tab på afledte finansielle instrumenter, der ikke er sikringstransaktioner.

Låneomkostninger fra generel låntagning eller lån, der direkte vedrører anskaffelse, opførelse eller udvikling af kvalificerede aktiver, henføres til kostprisen for sådanne aktiver.

Balancen
Immaterielle anlægsaktiver Goodwill
Goodwill indregnes første gang i balancen til kostpris og allokeres til pengestrømsfrembringende enheder som beskrevet under »Virksomhedssammenslutninger«. Efterfølgende måles goodwill til kostpris med fradrag af akkumulerede nedskrivninger. Der foretages ikke afskrivninger på goodwill.

Udviklingsprojekter, software, patenter og licenser
Udviklingsprojekter, der er klart definerede og identificerbare, hvor den tekniske udnyttelsesgrad, tilstrækkelige ressourcer og et potentielt fremtidigt marked eller anvendelsesmulighed i virksomheden kan påvises, og hvor det er hensigten at fremstille, markedsføre eller anvende projektet, indregnes som immaterielle aktiver, såfremt kostprisen kan opgøres pålideligt, og der er tilstrækkelig sikkerhed for, at den fremtidige indtjening eller nettosalgsprisen kan dække produktions-, salgs- og administrationsomkostninger. Øvrige udviklingsomkostninger indregnes i resultatopgørelsen, efterhånden som omkostningerne afholdes.

Indregnede udviklingsprojekter måles til kostpris med fradrag af akkumulerede afskrivninger og nedskrivninger. Kostpris omfatter direkte og indirekte omkostninger, herunder gager samt låneomkostninger fra specifik og generel låntagning, der direkte vedrører udviklingen af udviklingsprojekter. Færdiggjorte udviklingsprojekter, herunder software, afskrives som hovedregel lineært over 4-5 år. Udviklingsprojekter under opførelse afskrives ikke, men testes årligt for værdiforringelse.

Patenter og licenser måles til kostpris med fradrag af akkumulerede afskrivninger og nedskrivninger. Patenter afskrives lineært over patentperioden, og licenser afskrives lineært over aftaleperioden eller brugstiden, hvis denne er kortere. Patentperioden og aftaleperioden løber typisk over 5-10 år.

Andre immaterielle aktiver
Andre immaterielle aktiver, herunder immaterielle aktiver erhvervet i forbindelse med virksomhedssammenslutninger, der typisk omfatter teknologi og kunderelationer, afskrives lineært over den forventede brugstid, typisk 10-20 år. Immaterielle aktiver, herunder varemærker, med udefinerbar brugstid afskrives ikke, men testes årligt for værdiforringelse.

Fortjeneste og tab ved afhændelse af immaterielle anlægsaktiver opgøres som forskellen mellem salgsprisen med fradrag af salgsomkostninger og den regnskabsmæssige værdi på salgstidspunktet. Fortjeneste eller tab indregnes i resultatopgørelsen under andre driftsindtægter eller andre driftsomkostninger.

Materielle anlægsaktiver
Grunde og bygninger, tekniske anlæg og maskiner samt driftsmateriel og inventar måles til kostpris med fradrag af akkumulerede afskrivninger og nedskrivninger.

Kostprisen omfatter anskaffelsesprisen samt omkostninger til materialer, komponenter, underleverandører, direkte lønforbrug, låneomkostninger fra specifik og generel låntagning, der direkte vedrører opførelsen af det enkelte aktiv samt for egne fremstillede anlægsaktiver tillige indirekte produktionsomkostninger. Kostprisen på et samlet aktiv opdeles i separate bestanddele, der afskrives hver for sig, såfremt brugstiden på de enkelte bestanddele er forskellig.

Efterfølgende omkostninger, f.eks. ved udskiftning af bestanddele af et materielt aktiv, indregnes i den regnskabsmæssige værdi af det pågældende aktiv, når det er sandsynligt, at afholdelsen vil medføre fremtidige økonomiske fordele. Omkostninger til almindelige reparationer og vedligeholdelse indregnes i resultatopgørelsen ved afholdelsen.

Afskrivning foretages lineært over aktivernes forventede brugstid, der udgør:

Bygninger og bygningsbestanddele	15-30 år
Produktionsanlæg og maskiner	4-8 år
Driftsmidler og inventar	2-6 år

Afskrivningsgrundlaget opgøres under hensyntagen til aktivets scrapværdi og reduceres med eventuelle nedskrivninger. Scrapværdien fastsættes på anskaffelsestidspunktet og revurderes årligt. Overstiger scrapværdien aktivets regnskabsmæssige værdi, ophører afskrivning.

Ved ændring i afskrivningsperioden eller scrapværdien indregnes virkningen for afskrivninger fremadrettet som en ændring i regnskabsmæssigt skøn.

Note 25
REGNSKABSGRUNDLAG OG BESKRIVELSE AF ANVENDT REGNSKABSPRAKSIS (fortsat)

Afskrivninger indregnes i resultatopgørelsen under henholdsvis produktions-, distributions- samt administrationsomkostninger i det omfang, afskrivningerne ikke indgår i kostprisen for egenfremstillede aktiver.

Fortjeneste og tab ved salg af materielle anlægsaktiver opgøres som forskellen mellem salgsprisen med fradrag af salgsomkostninger og den regnskabsmæssige værdi på salgstidspunktet. Fortjeneste eller tab indregnes i resultatopgørelsen under andre driftsindtægter eller andre driftsomkostninger.

Finansielt leasede aktiver indregnes på anskaffelsestidspunktet i balancen til handelsværdi eller nutidsværdien af de fremtidige leasingydelser, hvis denne er lavere. Ved beregningen af nutidsværdien anvendes leasingaftalens interne rentefod eller Koncernens alternative lånerente som diskonteringsfaktor. Finansielt leasede aktiver afskrives og nedskrives som øvrige materielle anlægsaktiver.

Operationelt leasede aktiver omkostningsføres systematisk over kontraktens løbetid.

Værdiforringelse af langfristede aktiver
Goodwill og immaterielle aktiver med udefinerbar brugstid testes årligt for værdiforringelse, første gang inden udgangen af overtagelsesåret. Igangværende udviklingsprojekter testes tilsvarende årligt for værdiforringelse. Udskudte skatteaktiver vurderes årligt og indregnes kun i det omfang, det er sandsynligt, at de vil blive udnyttet.

Den regnskabsmæssige værdi af øvrige langfristede aktiver vurderes årligt for at afgøre, om der er en indikation af værdiforringelse. Er en sådan indikation til stede, foretages værdiforringelsestest. Værdiforringelse testes ved at beregne genindvindingsværdien. Genindvindingsværdien er den højeste af aktivets dagsværdi med fradrag af forventede afhændelsesudgifter eller kapitalværdi. Kapitalværdien beregnes som nutidsværdien af forventede fremtidige pengestrømme fra aktivet eller den pengestrømsfrembringende enhed (CGU). Kan dagsværdien eller kapitalværdien ikke opgøres på enkeltaktiver, sker opgørelsen for den mindste pengestrømsfrembringende enhed (CGU), hvori aktivet indgår.

En nedskrivning indregnes i resultatopgørelsen, når den regnskabsmæssige værdi af et aktiv henholdsvis en pengestrømsfrembringende enhed overstiger genindvindingsværdien.

Nedskrivninger tilbageføres i det omfang, der er sket ændring i de forudsætninger og skøn, der førte til nedskrivningen. Nedskrivninger tilbageføres kun i det omfang, aktivets nye regnskabsmæssige værdi ikke overstiger den regnskabsmæssige værdi, aktivet ville have haft efter afskrivninger, såfremt aktivet ikke havde været nedskrevet. Nedskrivninger på goodwill tilbageføres dog aldrig.

Finansielle aktiver
Koncernens kapitalandele i associerede virksomheder samt fællesledede selskaber måles efter indre værdis metode til den forholdsmæssigt ejede andel af virksomhederne med tillæg af merværdier ved køb, herunder goodwill samt fradrag eller tillæg af forholdsmæssig andel af urealiserede koncerninterne fortjenester og tab. Kapitalandele i associerede virksomheder og fællesledede selskaber testes for værdiforringelse, når der er indikation for værdiforringelse.

Varebeholdninger
Varebeholdninger måles til kostpris. For varer, hvor den forventede salgspris med fradrag af eventuelle færdiggørelsesomkostninger og omkostninger til at effektuere salget (nettorealisationsværdien) er lavere end kostprisen, foretages nedskrivning til nettorealisationsværdien.

Kostpris beregnes på grundlag af vejede gennemsnitspriser eller efter FIFO-metoden. I kostprisen for varer under fremstilling og fremstillede færdigvarer indgår omkostninger til råvarer og hjælpematerialer, forarbejdningsomkostninger og andre omkostninger, der direkte eller indirekte kan henføres til de enkelte varer. Indirekte produktionsomkostninger omfatter vedligeholdelse og afskrivning på produktionsejendomme og anlæg samt administration og ledelse af fabrikker.

Tilgodehavender
Tilgodehavender måles til amortiseret kostpris. Der foretages nedskrivning af tilgodehavender til imødegåelse af tab, hvor der vurderes at være indtruffet værdiforringelse på baggrund af kundernes betalingsevne samt forventninger til eventuelle ændringer heri under hensyntagen til historiske betalingsmønstre, betalingsbetingelser, kundesegment, kreditværdighed samt aktuelle konjunkturer på de enkelte markeder. Nedskrivninger opgøres som forskellen mellem den regnskabsmæssige værdi og nutidsværdien af de forventede pengestrømme, herunder forventet realisationsværdi af eventuelle modtagne sikkerhedsstillelser. Som diskonteringssats anvendes den effektive rente, som er anvendt på tidspunktet for første indregning for det enkelte tilgodehavende.

Værdipapirer
Værdipapirer indregnes til dagsværdi hvor dette er muligt. Alternativt indregnes de til kostpris fratrukket nedskrivninger for værditab i de situationer, hvor dagsværdien ikke kan opgøres pålideligt.

Egenkapitalen
Grundkapital og rådighedskapital
Der henvises til note 11 Grundkapital og rådighedskapital.

Reserve for sikringstransaktioner
Ved sikring af fremtidige salgs- og købstransaktioner (cash flow) indregnes ændringer i dagsværdier for den del af instrumenterne, der opfylder betingelserne for dokumentation m.v. i totalindkomstopgørelsen under reserve for sikringstransaktioner, indtil den sikrede transaktion realiseres. De indregnede ændringer i dagsværdien indgår i reserve for sikringstransaktioner under egenkapitalen.

Reserve for valutakursreguleringer
Kursdifferencer, opstået ved omregning af udenlandske virksomheders egenkapital ved årets begyndelse til balancedagens valutakurser samt ved omregning af resultatopgørelser fra transaktionsdagens kurser til balancedagens valutakurser, indregnes direkte i totalindkomstopgørelsen under posten valutakursreguleringer.

Kursregulering af langfristede mellemværender med udenlandske datter- og associerede virksomheder, der anses for et tillæg eller fradrag til dattervirksomhedens egenkapital samt kursreguleringer vedrørende sikringstransaktioner, der kurssikrer Koncernens nettoinvestering i dattervirksomheder, indregnes i Koncernen ligeledes direkte i totalindkomstopgørelsen.

Hensatte forpligtelser
Hensatte forpligtelser indregnes i balancen, når Koncernen har en forpligtelse, retlig eller faktisk, som følge af begivenheder i regnskabsåret eller tidligere år, og det er sandsynligt, at indfrielsen af forpligtelsen vil medføre et forbrug af Koncernens økonomiske ressourcer, som rimeligt kan opgøres på balancetidspunktet. Hensatte forpligtelser måles til ledelsens bedste skøn over det beløb, hvormed forpligtelsen forventes at kunne indfries.

Note 25
REGNSKABSGRUNDLAG OG BESKRIVELSE AF ANVENDT REGNSKABSPRAKSIS (fortsat)

Ved målingen af hensatte forpligtelser foretages tilbagediskontering af de omkostninger, der er nødvendige for at afvikle forpligtelsen, såfremt dette har en væsentlig effekt på målingen af forpligtelsen.

Der anvendes en før-skat-diskonteringsfaktor, som afspejler samfundets generelle renteniveau og de konkrete risici, der knytter sig til forpligtelsen. Regnskabsårets forskydning i nutidsværdier indregnes under finansielle omkostninger.

Garantiforpligtelser indregnes i takt med salg af varer og tjenesteydelser baseret på niveauet for afholdte garantiomkostninger i regnskabsåret og tidligere regnskabsår.

Der hensættes til omstrukturerings- og fratrædelsesomkostninger, når Koncernen har vedtaget en detaljeret og formel plan, og Koncernen er påbegyndt implementeringen, eller den har offentliggjort planens hovedtræk overfor de, der berøres af planen. I hensatte forpligtelser til omstrukturering indgår ikke omkostninger til den løbende drift i omstruktureringsfasen.

Aflønning baseret på aktier
Bestyrelse, direktion og flere ledende medarbejdere er omfattet af options- og tegningsretsordninger baseret på Danfoss A/S' aktier.

Værdien af serviceydelser modtaget som modydelse for tildelte aktieoptioner og tegningsretter måles til dagsværdien af optionerne og tegningsretterne. For aktieoptioner og tegningsretter, hvor optionsindehaverne eller tegningsretsindehaverne har mulighed for at vælge kontant differenceafregning, måles dagsværdien af instrumenterne ved første indregning på tildelingstidspunktet og indregnes i resultatopgørelsen under personaleomkostninger over perioden, hvor den endelige ret til instrumenterne opnås.

Efterfølgende måles dagsværdien af instrumenterne på balancedagen, og ændringer i værdien indregnes i resultatopgørelsen under finansielle poster. I forbindelse med første indregning af aktieoptionerne og tegningsretterne skønnes over antallet af optioner og tegningsretter, medarbejderne forventes at erhverve ret til, jf. servicebetingelsen beskrevet i note 13 Aktieprogrammer. Efterfølgende justeres for ændringer i det skønnede antal af retserhvervede optioner, således at den samlede indregning er baseret på det faktiske antal retserhvervede optioner.

Dagsværdien af de tildelte instrumenter estimeres ved anvendelse af Black-Scholes modellen (tegningsret og optionsprismodel). Ved beregningen tages hensyn til de betingelser og vilkår, der knytter sig til de tildelte instrumenter.

Medarbejderaktier
Ved tildeling af medarbejderaktier indregnes et eventuelt favørelement som en omkostning under personaleomkostninger. Modposten hertil indregnes direkte på egenkapitalen. Favørelementet opgøres på tegningstidspunktet som forskellen mellem dagsværdien og tegningskursen for de tegnede aktier.

Pensionsforpligtelser og ydelsesbaserede sundhedsordninger
Koncernen har indgået pensionsaftaler og lignende aftaler med hovedparten af Koncernens ansatte. Herudover har Koncernen sundhedsordninger som bidrager til betaling af udgifter til læge og medicinbehandling for visse medarbejdergrupper i USA efter deres pensionering.

Forpligtelser vedrørende bidragsbaserede pensionsordninger, hvor Koncernen løbende indbetaler faste pensionsbidrag til uafhængige pensionsselskaber, indregnes i resultatopgørelsen i den periode, de optjenes, og skyldige indbetalinger indregnes i balancen under anden gæld.

Ved ydelsesbaserede pensionsordninger og sundhedsordninger er Koncernen forpligtet til at betale en bestemt ydelse i forbindelse med pensionering (f.eks. et fast beløb eller en procentdel af slutlønnen). For disse ordninger foretages en årlig aktuarmæssig beregning (Projected Unit Credit-metoden) af kapitalværdien af de fremtidige ydelser, som skal udbetales i henhold til ordningen. Kapitalværdien beregnes på grundlag af forudsætninger om den fremtidige udvikling i bl.a. lønniveau, rente, inflation og dødelighed. Kapitalværdien beregnes alene for de ydelser, som de ansatte har optjent ret til gennem deres hidtidige ansættelser i Koncernen. Den aktuarmæssigt beregnede kapitalværdi med fradrag af dagsværdien af eventuelle aktiver knyttet til ordningen indregnes i balancen under pensions- og sundhedsforpligtelser.

I resultatopgørelsen indregnes årets pensions- og sundhedsomkostninger baseret på aktuarmæssige skøn og finansielle forventninger ved årets begyndelse. Forskelle mellem den forventede udvikling af aktiver og forpligtelser og de realiserede værdier opgjort ved årets udgang betegnes aktuarmæssige gevinster eller tab og indregnes direkte i totalindkomstopgørelsen.

Ved en ændring i ydelser, der vedrører de ansattes hidtidige ansættelser i virksomheden, fremkommer en ændring i den aktuarmæssigt beregnede kapitalværdi, der betegnes som en historisk omkostning. Historiske omkostninger omkostningsføres straks, hvis de ansatte allerede har opnået ret til den ændrede ydelse. I modsat fald indregnes de i resultatopgørelsen over den periode, hvor de ansatte opnår ret til den ændrede ydelse.

Såfremt en pensions- eller sundhedsordning netto er et aktiv, indregnes aktivet alene i det omfang, det modsvarer fremtidige tilbagebetalinger fra ordningen, eller det vil føre til reducerede fremtidige indbetalinger til ordningen.

Andre langfristede personaleydelser
Andre langfristede personaleydelser indregnes tilsvarende ved anvendelse af aktuarmæssig opgørelse. Alle aktuarmæssige gevinster og tab indregnes dog straks i resultatopgørelsen. Andre langfristede personaleforpligtelser omfatter blandt andet jubilæumsgratialer.

Finansielle forpligtelser
Finansielle forpligtelser indregnes ved første indregning til dagsværdi med fradrag af transaktionsomkostninger. Efterfølgende måling sker til kostpris/amortiseret kostpris. Ved amortiseret kostpris forstås indregning af en konstant effektiv rente over løbetiden. Amortiseret kostpris opgøres som oprindelig kostpris med fradrag af eventuelle afdrag samt tillæg/fradrag af den akkumulerede amortisering af forskellen mellem kostpris og nominelt beløb. Den kapitaliserede restleasingforpligtelse for finansielt leasede aktiver opføres i balancen som en gældspost, og leasingydelsens rentedel omkostningsføres i resultatopgørelsen under finansielle poster.

Selskabsskat og udskudt skat
Fondens virksomheder er generelt indkomstskattepligtige i de lande, hvor de er hjemmehørende. Den aktuelle skat omfatter såvel danske som udenlandske indkomstskatter.

Resultatopgørelsen
Årets aktuelle og udskudte skatter indregnes i resultatopgørelsen bortset fra skat, der knytter sig til transaktioner, der indregnes i totalindkomstopgørelsen eller direkte på egenkapitalen.

Tillæg, fradrag og godtgørelser vedrørende skattebetalinger indgår i finansielle indtægter og omkostninger.

Note 25
REGNSKABSGRUNDLAG OG BESKRIVELSE AF ANVENDT REGNSKABSPRAKSIS (fortsat)

Balance
Skyldig og tilgodehavende aktuel skat indregnes i balancen som beregnet skat af årets skattepligtige indkomst reguleret for betalte aconto skatter. I forbindelse med international samhandel kan det forekomme, at ledelsen er involveret i transfer pricing diskussioner med lokale skattemyndigheder. Ledelsen foretager en vurdering af det mest sandsynlige udfald af sådanne diskussioner, hvilket anvendes som grundlag for måling af indregning.

Udskudte skatteforpligtelser og udskudte skatteaktiver måles efter den balanceorienterede gældsmetode, hvilket medfører, at alle midlertidige forskelle mellem regnskabs- og skattemæssige værdier af aktiver og forpligtelser indregnes som henholdsvis udskudte skatteforpligtelser og udskudte skatteaktiver i balancen. Der ses bort fra den skat, der ville fremkomme ved et eventuelt salg af aktier i dattervirksomheder, i det omfang Koncernen kan kontrollere, hvorvidt de udløses, samt fra skat vedrørende goodwill, der ikke er skattemæssigt fradragsberettiget. Udskudte skatteaktiver indregnes med den værdi, de forventes at kunne realiseres til, enten ved modregning i udskudte skatteforpligtelser eller ved udligning i skat af fremtidig indtjening inden for samme juridiske skatteenhed eller jurisdiktion.

Der foretages regulering af udskudt skat vedrørende foretagne elimineringer af urealiserede koncerninterne avancer og tab.

Udskudt skat måles på grundlag af de skatteregler og med den skattesats, der med balancedagens lovgivning vil være gældende, når skatteforpligtelsen forventes udløst som aktuel skat.

Afledte finansielle instrumenter
Afledte finansielle instrumenter såsom valutaterminsforretninger, -optioner og råvarekontrakter indregnes og måles til dagsværdier. Positive og negative dagsværdier af afledte finansielle instrumenter vises som særskilte poster i balancen. Modregning af positive og negative værdier foretages alene, når virksomheden har ret til og intention om at afregne flere finansielle instrumenter netto.

Under forudsætning af, at betingelserne for dokumentation m.v. er opfyldt, rapporteres instrumenterne som regnskabsmæssige sikringstransaktioner (hedge accounting). Ved sikring af fremtidige salgs- og købstransaktioner (cash flow) indregnes ændringer i dagsværdier for den del af instrumenterne, der opfylder betingelserne, i totalindkomstopgørelsen under reserve for sikringstransaktioner, indtil den sikrede transaktion realiseres. På dette tidspunkt overføres gevinst eller tab vedrørende sådanne sikringstransaktioner fra totalindkomstopgørelsen og indregnes i samme regnskabspost som det sikrede.

Såfremt betingelserne for hedge accounting ikke er til stede, indregnes ændringer i markedsværdien direkte i resultatopgørelsen under finansielle poster.

Uddelinger
Udbetalte uddelinger
Uddelinger, som i overensstemmelse med Fondens formål er vedtagne og udbetalte på balancedagen, fragår egenkapitalen via resultatdisponeringen.

Skyldige uddelinger
Uddelinger, som i overensstemmelse med Fondens formål er vedtagne på balancedagen og kundgjort overfor modtager, men som ikke er udbetalt på balancedagen, fragår via resultatdisponeringen og indregnes som en gældsforpligtelse.

Uddelingsrammen
På bestyrelsesmødet, hvor godkendelse af årsregnskabet sker, beslutter bestyrelsen en beløbsramme, som forventes uddelt. Dette beløb overføres fra de frie reserver til uddelingsrammen. I takt med, at uddelingerne bliver kundgjort over for modtager, udbetales beløbene, eller de overføres til gæld eller undtagelsesvis til hensættelser vedrørende uddelinger.

Hensættelser vedrørende uddelinger
For uddelinger, som er meddelt modtager, og som er betinget af én eller flere begivenheders opfyldelse hos modtager, kan forpligtelsen være usikker med hensyn til beløbsstørrelse eller forfaldstidspunkt. Disse poster indregnes i hensættelser vedrørende uddelinger.

Pengestrømsopgørelse
Pengestrømsopgørelsen viser pengestrømme fra drifts-, investerings- og finansieringsaktivitet for året samt likvider ved årets begyndelse og slutning. Likviditetsvirkningen af køb og salg af virksomheder vises separat under pengestrømme fra investeringsaktivitet. I pengestrømsopgørelsen medtages pengestrømme vedrørende købte virksomheder fra købstidspunktet, og pengestrømme vedrørende solgte virksomheder medtages frem til salgstidspunktet.

Pengestrøm fra driftsaktivitet
Pengestrømme fra driftsaktivitet opgøres efter den indirekte metode med udgangspunkt i resultat før skat/resultat før skat af fortsættende aktiviteter og reguleret for ikke-kontante driftsposter, ændring i driftskapitalen, betalte finansielle poster, modtagne udbytter samt betalte selskabsskatter.

Pengestrøm fra investeringsaktivitet
Pengestrømme fra investeringsaktivitet omfatter betaling i forbindelse med køb og salg af virksomheder og aktiviteter, immaterielle og materielle anlægsaktiver samt værdipapirer henført til investeringsaktivitet. Indgåelse af finansielle leasingaftaler betragtes som ikke likvide transaktioner.

Pengestrømme fra finansieringsaktivitet
Pengestrømme fra finansieringsaktivitet omfatter betalinger afledt af ændringer i størrelse eller sammensætning af aktiekapitalen, optagelse af og afdrag på langfristet gæld og kortfristet bankgæld, køb af minoritetsandele, køb og salg af egne aktier samt betaling af udbytte til selskabsdeltagere.

Likvide beholdninger
Likvide beholdninger omfatter indestående på bankkonti samt kassebeholdninger.

Segmentoplysninger
Segmentoplysningerne følger den interne ledelsesrapportering og er udarbejdet i overensstemmelse med Koncernens anvendte regnskabspraksis. De indtægter, omkostninger, aktiver og passiver, der indgår i et segment, omfatter de, der kan allokeres til segmenterne på et pålideligt grundlag. Ikke fordelte poster omfatter primært indtægter og omkostninger vedrørende Koncernens Corporate funktioner, udskudt skat (aktiver og passiver), tilgodehavender og skyldig skat, andre tilgodehavender og anden gæld, likvide midler samt rentebærende forpligtelser.

Langfristede aktiver i segmentet omfatter de langfristede aktiver, som anvendes direkte i segmentets drift, herunder immaterielle og materielle aktiver samt kapitalandele i associerede virksomheder og fællesledede selskaber. Kortfristede aktiver i segmentet omfatter de kortfristede aktiver, som anvendes direkte i segmentets drift, herunder varebeholdninger og tilgodehavender fra salg.

Note 25
REGNSKABSGRUNDLAG OG BESKRIVELSE AF ANVENDT REGNSKABSPRAKSIS (fortsat)

Segmentforpligtelser omfatter både lang- og kortfristede forpligtelser, der er afledt af segmentets drift, herunder leverandørgæld af varer og tjenesteydelser og garantiforpligtelser og andre hensatte forpligtelser.

Samhandel mellem segmenter sker til markedsmæssige vilkår eller på omkostningsdækkende basis.

Nøgletal

Nøgletal er, i de tilfælde hvor nøgletallene er definerede, udarbejdet i overensstemmelse med Den Danske Finansanalytikerforenings »Anbefalinger & Nøgletal 2015«.

De i årsrapporten anførte nøgletal er beregnet således:

Vækst målt i lokal valuta
Omsætningsvækst korrigeret for valutakursudviklinger (omregningseffekt)

EBITDA
Resultat af primær drift (EBIT) før af- og nedskrivninger

EBITDA margin eksklusive andre driftsindtægter mv.
Resultat af primær drift før af- og nedskrivninger, andre driftsindtægter og –omkostninger/Nettoomsætning

EBITDA margin
EBITDA/Nettoomsætning

EBIT margin eksklusive andre driftsindtægter m.v.
Resultat før andre driftsindtægter og driftsomkostninger/Nettoomsætning

EBIT margin
Resultat af primær drift (EBIT)/Nettoomsætning

Afkast på investeret kapital (ROIC)
EBIT/ gennemsnitlig investeret kapital

Investeret kapital
Nettorentebærende gæld tillagt egenkapital

Afkast på investeret kapital (ROIC) efter skat
EBIT efter skat/ gennemsnitlig investeret kapital eksklusive skat

EBIT efter skat
EBIT reduceret med skatten fra resultatopgørelsen

Investeret kapital eksklusive skat
Nettorentebærende gæld og nettoskat i balancen tillagt egenkapital

Egenkapitalens forrentning
Årets resultat efter minoriteternes andel/Gennemsnitlig egenkapital eksklusive minoriteter

Gæld/egenkapital (finansiel gearing)
Nettorentebærende gæld/egenkapital, ultimo

Soliditetsgrad
Egenkapital/samlede aktiver

Nettorentebærende gæld/EBITDA
Rentebærende gæld reduceret med rentebærende aktiver)/EBITDA

Note 26
VÆSENTLIGE REGNSKABSMÆSSIGE SKØN OG VURDERINGER

Den anvendte regnskabspraksis medfører, at der ved opgørelsen af den regnskabsmæssige værdi af visse aktiver og forpligtelser kræves skøn af, hvorledes fremtidige begivenheder påvirker værdien af disse aktiver og forpligtelser på balancedagen. Volatiliteten i verdensøkonomien og de finansielle markeder har gjort det mere vanskeligt at prognosticere udviklingen på en række nøgleforudsætninger om fremtiden, bl.a. likviditetsrisiko, kreditrisiko, renteniveau og kapitalstyring m.v. Fonden har derfor givet yderligere informationer om poster i koncernregnskabet og årsregnskabet, hvor der er risiko for en væsentlig regulering til den regnskabsmæssige værdi inden for de kommende år. Skøn, der er væsentlige for regnskabsaflæggelsen, foretages bl.a. vedrørende virksomhedssammenslutninger, goodwill, vurdering af af- og nedskrivninger på langfristede aktiver, måling af skatteaktiver og -forpligtelser, måling af varebeholdninger, tilgodehavender fra salg, hensatte forpligtelser, forpligtelser vedrørende aktieoptioner og tegningsretter samt ydelsesbaserede pensions- og sundhedsordninger. De anvendte skøn er baseret på forudsætninger, som ledelsen vurderer, er forsvarlige, men som i sagens natur indeholder usikkerheder. Virksomheden er således underlagt risici og usikkerheder, der kan føre til, at de faktiske resultater afviger fra disse skøn. For Koncernen vil måling af immaterielle aktiver særligt kunne påvirkes af væsentlige ændringer i de skøn og forudsætninger, der ligger til grund for måling af værdierne.

Virksomhedssammenslutninger
Nyerhvervede eller nystiftede virksomheder indregnes i koncernregnskabet fra overtagelsestidspunktet. De tilkøbte virksomheders identificerbare aktiver, forpligtelser og eventualforpligtelser måles til dagsværdi på overtagelsestidspunktet. De væsentligste tilkøbte aktiver består ofte af goodwill, teknologi, kunderelationer, lager og materielle anlægsaktiver. Ledelsen udarbejder væsentlige skøn af dagsværdierne, eftersom der ofte ikke eksisterer et aktivt marked for hovedparten af de tilkøbte aktiver, forpligtelser og eventualforpligtelser, specielt i relation til tilkøbte immaterialle aktiver. Den anvendte metode er baseret på en tilbagediskonteret pengestrømsopgørelse med indbyggede forudsætninger omkring royalty satser (teknologi), kunde-loyalitets satser (kunderelationer) og fremtidig forventede pengestrømme relateret til specifikke aktiver. Derudover estimerer ledelsen en vægtet gennemsnitlig kapitalomkostning (WACC) og et risikotillæg for de specifik omfattende aktiver. Dagsværdiestimaterne er forbundet med en vis usikkerhed og kan blive justeret efterfølgende. Virksomhedssammenslutninger er nærmere beskrevet i note 20 Køb og salg af dattervirksomheder og aktiviteter.

Nedskrivningstest for goodwill
Ved den årlige nedskrivningstest af goodwill foretages skøn over, hvorledes de dele af virksomheden (pengestrømsfrembringende enheder), som goodwill knytter sig til, vil være i stand til at generere tilstrækkelige positive nettopengestrømme i fremtiden til at understøtte værdien af goodwill og øvrige nettoaktiver i den pågældende del af virksomheden. Som følge af forretningens karakter må der skønnes over forventede pengestrømme mange år ud i fremtiden, hvilket naturligt fører til en væsentlig usikkerhed. Usikkerheden er afspejlet i den valgte diskonteringsrente. Nedskrivningstesten og de særligt følsomme forhold i forbindelse hermed, herunder allokeringen af goodwill på pengestrømsfrembringende enheder, er nærmere beskrevet i note 7 Immaterielle anlægsaktiver.

Nedskrivningstest for investeringer i associerede og joint ventures
Fonden udfører nedskrivningstest på investeringer i associerede og joint ventures, når impairment indikatorer forefindes. Som følge af forretningens karakter må der skønnes over forventede pengestrømme mange år ud i fremtiden, hvilket naturligt fører til en vis usikkerhed. Investeringer i associerede og joint ventures er nærmere beskrevet i note 3 Kapitalandele.

Brugstider og scrapværdier for langfristede aktiver
Langfristede aktiver måles til kostpris med fradrag af akkumulerede afskrivninger og nedskrivninger. Afskrivning foretages lineært over aktivernes forventede brugstid under hensyntagen til aktivets scrapværdi. Den forventede brugstid og scrapværdi fastsættes med udgangspunkt i historiske erfaringer og forventninger til den fremtidige anvendelse af de langfristede aktiver. De fremtidige forventede anvendelsesmuligheder og scrapværdier kan vise sig at være urealiserbare, hvilket vil kunne medføre fremtidige behov for revurdering af brugstider og scrapværdier samt behov for nedskrivninger eller tab ved salg af anlægsaktiverne. De anvendte afskrivningsperioder fremgår af den anvendte regnskabspraksis i note 25 Regnskabsgrundlag og beskrivelse af anvendt regnskabspraksis, og værdien af anlægsaktiverne fremgår af note 7 Immaterielle anlægsaktiver og note 8 Materielle anlægsaktiver.

Måling af indregnede udskudte skatteaktiver og -forpligtelser
Udskudte skatter, herunder skatteværdien af fremførselsberettigede skattemæssige underskud, indregnes med den værdi, hvortil de forventes at blive anvendt. Målingen af aktiverede udskudte skatteaktiver vedrørende skattemæssige fremførselsberettigede underskud tager udgangspunkt i de forventede fremtidige skattepligtige indkomster i de respektive virksomheder samt underskuddenes forældelsesfrist. Ikke indregnede udskudte skatteaktiver fremgår af note 14 Udskudt skat.

I forbindelse med international samhandel kan det forekomme, at ledelsen er involveret i transfer pricing diskussioner med lokale skattemyndigheder. Ledelsen foretager en vurdering af det mest sandsynlige udfald af sådanne diskussioner, hvilket anvendes som grundlag for måling af indregning. Det er ledelsens ansvar at hensætte tilstrækkeligt til usikre skattepositioner, som ikke er endelig afklaret med lokale myndigheder. Dog kan den aktuelle forpligtelse afvige og er afhængig af resultat af retstvister og forlig med relevante skattemyndigheder. Skyldig selskabsskat er nærmere omtalt i note 17 Skyldig selskabsskat.

Hensatte forpligtelser
Som led i almindelig forretningspraksis gives almindelige og udvidede garantier for solgte produkter. Der indregnes hensatte forpligtelser vedrørende garantier på baggrund af historiske erfaringer og fremtidige forventede ændringer i niveauet for garantiomkostninger vedrørende Koncernens produkter. Fremtidige garantiomkostninger kan afvige fra tidligere erfaringer. Andre hensatte forpligtelser, eventualaktiver og eventualforpligtelser, herunder det sandsynlige udfald af verserende og fremtidige retssager, vurderes løbende. Udfaldet afhænger af fremtidige begivenheder, som af natur er usikre. Ved vurderingen af det sandsynlige udfald af retssager og skatteforhold m.v., inddrager ledelsen interne og eksterne juridiske rådgivere samt kendte udfald fra retspraksis. Yderligere oplysninger fremgår af note 12 Hensatte forpligtelser og note 22 Eventualforpligtelser samt sikkerhedsstillelser.

Ydelsesbaserede pensionsordninger og sundhedsforpligtelser
Koncernen har indgået ydelsesbaserede pensionsordninger med visse medarbejdere i enkelte af Koncernens udenlandske selskaber. Disse pensionsaftaler forpligter Koncernen til at betale en bestemt ydelse i forbindelse med pensionering (dette kan være i form af et fast beløb ved pensionering eller en andel af medarbejderens slutløn). Disse pensionsforpligtelser opgøres ved en tilbagediskontering af pensionsforpligtelserne til nutidsværdi. Til brug for beregningen af nutidsværdien fastlægges forudsætninger om den fremtidige udvikling i økonomiske faktorer som forventet renteniveau, inflation, forventede dødstidspunkter samt invaliditetssandsynligheder, hvilket naturligt fører til en vis usikkerhed i beregningen. Til opgørelse af alle væsentlige ydelsesbaserede pensionsordninger anvendes eksterne aktuarer. Oplysninger om de anvendte forudsætninger fremgår af note 15 Pensions- og sundhedsforpligtelser.

KONCERNENS SELSKABSOVERSIGT
pr. 31. december 2016

Fonden ejer 50,71% af Danfoss A/S, der er moderselskab i Danfoss Koncernen (2015: 49,77%) og har 86,10% af stemmerne (2015: 85,68%). Herudover har Fonden ejerskab i flere andre selskaber, hovedsageligt investeringsselskaber.

I nedenstående oversigt fremgår det procentuelle ejerskab i forhold til den direkte overliggende koncern. Selskaberne er således 100% ejet af den pågældende koncern eller Fonden, medmindre andet er anført efter selskabets navn.

Bitten & Mads Clausens Fond, Nordborg, Danmark
(Moderfond)

- Datterselskab
- Associeret virksomhed eller joint venture

EUROPA

Belgien
- Danfoss N.V./S.A., Groot-Bijgaarden
- Danfoss Power Solutions BVBA, Groot-Bijgaarden
- Hydro-Gear Europe BVBA, Tongeren
- Vacon Benelux NV/SA, Heverlee

Bulgarien
- Danfoss EOOD, Sofia

Danmark
- Alsik A/S, Sønderborg – 99%
- Alsik Estate P/S, Sønderborg – 50,1%
- B&MC Holding A/S, Nordborg
- BetterHome ApS, Frederiksberg – 25% (associeret)
- BMC AE A/S, Nordborg – 50% (joint venture)
- BMC Aviation A/S, Nordborg
- BMC Borgen A/S, Nordborg
- BMC Holding II A/S, Nordborg
- BMC Hotel Holding A/S, Nordborg
- BMC Invest A/S, Nordborg
- Danfoss A/S, Nordborg
- Danfoss Compressors Holding A/S, Nordborg
- Danfoss Distribution Services A/S, Rødekro
- Danfoss International A/S, Nordborg
- Danfoss IXA A/S, Vejle – 62%
- Danfoss Power Electronics A/S, Gråsten
- Danfoss Power Solutions ApS, Nordborg
- Danfoss Power Solutions Holding ApS, Nordborg
- Danfoss Power Solutions Holding II ApS, Nordborg
- Danfoss Redan A/S, Hinnerup
- Danfoss Semco A/S, Odense – 60%
- Danfoss Universe A/S, Nordborg
- Danpumps A/S, Horsens
- Gemina Termix Production A/S, Sunds
- Issab Holding ApS, Nordborg
- Komplementarselskabet Alsik Estate ApS – 50,1%
- Komplementarselskabet Borgen Sønderborg ApS – 20% (associeret)
- Komplementarselskabet Nordals Ferieresort ApS, Sønderborg – 25% (associeret)
- P/S Borgen Shopping, Sønderborg – 20% (associeret)
- Sønderborg Havneselskab A/S, Sønderborg – 49% (associeret)
- Sondex Holding A/S, Kolding
- Sondex Service A/S, Kolding
- Sondex A/S, Kolding
- Sondex Rusland Holding Aps, Kolding
- Sondex Unit A/S, Odense
- Sondex Teknik A/S, Glostrup
- Sondex Pumps A/S, Kolding
- Udviklingsselskabet Nordals Ferieresort P/S, Sønderborg – 25% (associeret)
- Vacon Drives A/S, Gråsten
- Videnspark Alsion A/S, Sønderborg

Estland
- Danfoss AS, Tallinn

Finland
- Danfoss Power Solutions Oy Ab, Espoo
- Oy Danfoss Ab, Espoo
- Sondex Tapiro Oy Ab, Vanta
- Vacon Oy, Vaasa

Frankrig
- Avenir Energie, Valence
- Danfoss S.a.r.l., Elancourt
- Danfoss Commercial Compressors S.A., Trévoux
- Danfoss Power Solutions SAS, Elancourt
- Sondex France S.a.r.l., Saint Genis Laval
- Vacon France SAS, Saint-Pierre-du-Perray

Holland
- Advitronic Engineering B.V., Giessen
- Danfoss B.V., Rotterdam
- Danfoss Power Solutions B.V., Rotterdam
- Sondex B.V., WR Purmerend
- Sondex Holding Netherlands B.V., WR Purmerend
- Vacon Benelux B.V., Gorinchem

Irland
- Danfoss Ireland Ltd., Dublin

Island
- Danfoss hf., Reykjavik

Italien
- Danfoss Power Solutions S.r.l., Castenaso, Bologna
- Danfoss S.r.l., Turin
- Sondex Italia S.r.l., Salvirola (CR)
- Vacon S.r.l., Postal Bozen
- Vacon SpA, Reggio Emilia

Kazakhstan
- Danfoss LLP, Almaty

Kroatien
- Danfoss d.o.o., Zagreb

Letland
- Danfoss SIA, Riga

Litauen
- Danfoss UAB, Vilnius

Norge
- Danfoss AS, Skui, Oslo
- Danfoss Power Solutions AS, Skui, Oslo
- Vacon AS, Holmestrand

Polen
- Danfoss Poland Sp. z.o.o., Grodzisk Mazowiecki
- Danfoss Power Solutions Sp .z.o.o., Wroclaw
- Danfoss Saginomiya Sp. z.o.o., Grodzizsk Mazowiecki – 50% (joint venture)
- Elektronika S.A., Gdynia – 50% (joint venture)
- Sondex Poland Sp. z.o.o., Gdansk
- Sondex Sp. z.o.o., Gdansk
- Sondex Braze Sp. z.o.o., Nowa Wies Leborska
- Sondex Polska Sp. z.o.o., Warszawa
- Vacon Sp. z o.o., Grodzisk Mazowiecki

Rumænien
- Danfoss District Heating S.r.l., Popesti-Leordeni
- Danfoss s.r.l., Popesti-Leordeni
- S.C. Sondex Romania SRL, Rascruci
- S.C. Sondex Production SRL, Satu-Mare

Rusland
- Danfoss Dzerzhinsk LLC, Nizhny Novgorod
- Danfoss Power Solutions LLC, Moscow
- Danfoss LLC, Istra, Moscow
- T Plus Danfoss LLC, Perm
- ZAO Danfoss, Moscow – i likvidation
- ZAO Ridan, Nizhny Novgorod
- ZAO Vacon Drives, Moscow - i likvidation

Schweiz
- Danfoss AG, Frenkendorf

Serbien
- Danfoss d.o.o., Novi Beograd

Slovakiet
- Danfoss Power Solutions a.s., Povazska Bystrica
- Danfoss spol. S.r.o., Zlaté Moravce
- Sondex PHE s.r.o., Bosany – i likvidation

Slovenien
- Danfoss Trata d.o.o., Ljubljana-Sentvid

Spanien
- Danfoss Power Solutions S.A., Alcobendas, Madrid
- Danfoss S.A., Alcobendas, Madrid
- Vacon Drives Ibérica S.A., Terrassa, Barcelona

Sverige
- Danfoss AB, Linköping
- Danfoss Power Solutions AB, Älmhult
- Danfoss Värmepumpar AB, Arvika
- EP Technology AB, Malmö
- Vacon AB, Solna

Storbritannien
- Danfoss Limited, Denham, Buckinghamshire
- Danfoss Power Solutions Ltd., Swindon
- Danfoss UK Limited, Denham, Buckinghamshire
- Senstronics Holding Ltd., London – 50% (joint venture)
- Sondex (UK) Limited, Hayes, Middelsex
- Vacon Drives (UK) Ltd, Hinckley, Leicestershire

Tjekkiet
- Danfoss s.r.o., Praha
- Sondex CZ s.r.o, Prague
- Vacon s.r.o., Praha

Tyskland
- BD Kompressor Holding GmbH & Co. KG, Lollar – 50% (joint venture)
- Danfoss Esslingen GmbH, Esslingen
- Danfoss Flensburg GmbH, Flensburg
- Danfoss GmbH, Offenbach/Main
- Danfoss Silicon Power GmbH, Flensburg
- Danfoss Werk Offenbach GmbH, Offenbach/Main
- Danfoss Power Solutions GmbH & Co. OHG, Neumünster
- Danfoss Power Solutions Informatic GmbH, Neumünster
- Danfoss Power Solutions Holding GmbH, Neumünster
- SMA Solar Technology AG, Niestetal – 20% (associeret)
- Sondex Deutschland GmbH, Winsen/Luhe
- Vacon GmbH, Essen
- White Drive Products GmbH, Opfenbach

Ukraine
- Danfoss T.o.v., Kiev

Ungarn
- Danfoss Ktf., Budapest
- Sondex Hőcserélők Magyarország Kft., Budapest

Østrig
- Danfoss Gesellschaft m.b.H., Guntramsdorf
- Vacon AT Antriebssysteme GmbH, Leobersdorf

KONCERNENS SELSKABSOVERSIGT
pr. 31. december 2016

AFRIKA – MELLEMØSTEN

Forenede Arabiske Emirater
- Danfoss FZCO, Dubai
- Gulf Sondex FZCO, Dubai – 90%

Saudi Arabien
- Sondex Saudi Arabia

Sydafrika
- Danfoss (Pty) Ltd., Rivonia, Johannesburg
- Elsmark Investment Holdings (Pty) Limited, Johannesburg - i likvidation
- Sondex South Africa Pty. Ltd., Edenvale, Gauteng

Tyrkiet
- DAF Enerji Sanayi Ve Ticaret Anonim Sirketi, Istanbul – 73,3%
- Danfoss Otomasyon ve Kontrol Urunleri Tic Ltd., Istanbul
- Sondex-Tanpera, Istanbul – 51%
- Sondex Dis Ticaret Limited Sti., Istanbul

NORDAMERIKA

Canada
- Danfoss Inc., Mississauga, Ontario
- Turbocor Inc., St. Laurent
- Vacon Canada Inc., Stoney Creek, Ontario

USA
- Danfoss LLC, Baltimore
- Danfoss Turbocor Compressors Inc., Tallahassee, Florida
- Danfoss Power Solutions Inc., Ames, Iowa
- Danfoss Power Solutions (US) Company, Ames, Iowa
- Hydro-Gear Inc., Sullivan, Illinois – 60%
- Hydro-Gear Limited Partnership, Sullivan, Illinois – 60%
- K Products Company, Inc., Hopkinsville
- Polaris Plate Heat Exchangers, LLC.
- Propulsys, Inc., Hopkinsville
- Sondex Properties, Inc., Louisville, Kentucky
- Sondex, Inc., Louisville, Kentucky
- Tenacis, Inc., Hopkinsville
- Vacon Inc., Chambersburg, Pennsylvania
- White Hydraulics, Inc., Hopkinsville
- WH Manufacturing, Inc., Hopkinsville
- White Drive Products, Inc., Hopkinsville

LATINAMERIKA

Argentina
- Danfoss S.A., Buenos Aires

Brasilien
- Danfoss do Brasil Indústria e Comércio Ltda., Osasco, São Paulo
- Danfoss Power Solutions Ind. e. Com. Electrohidraulica Ltda., Osasco, São Paulo
- Sondex Brasil Ltda., São Paulo
- Sondex ICP Latin America, Louveira, São Paulo
- Vacon America Latina Ltda., São Paulo – 97%

Chile
- Danfoss Industrias Ltda., Santiago

Colombia
- Danfoss S.A., Bogota

Mexico
- Danfoss S.A. de C.V., Monterrey
- Vaasa Control de Mexico, Mexico City – i likvidation

Venezuela
- Danfoss S.A., Estado Carabobo, Valencia

ASIA-PACIFIC

Australien
- Danfoss (Australia) Pty. Ltd., Mulgrave Vic
- Danfoss Power Solutions Pty. Ltd., Huntingwood; NSW
- Sondex Australia Pty. Ltd., Rowville
- Sondex Engineering Pty. Ltd., Melbourne
- Vacon Pacific Pty Ltd, Melbourne

Filippinerne
- Danfoss Inc., Makati City, Manila

Indien
- Danfoss Industries Pvt. Ltd., Chennai
- Danfoss Power Solutions India Pvt. Ltd., Pune
- Sondex Heat Exchangers India Private Ltd., Gujaret
- Vacon Drives & Control Pvt. Ltd, Chennai

Indonesien
- PT Danfoss Indonesia, Jakarta
- PT Sondex Indonesia, Tangerang

Iran
- Danfoss Pars Private Joint Stock Company

Japan
- Daikin-Sauer-Danfoss Ltd., Osaka – 45%
- Danfoss Power Solutions Ltd., Osaka

Kina
- Daikin-Sauer-Danfoss Hydraulics (Suzhou) Co. Ltd., Suzhou
- Danfoss Automatic Controls Management (Shanghai) Co. Ltd., Shanghai
- Danfoss (Anshan) Controls Co. Ltd., Anshan
- Danfoss Industries Limited, Hong Kong
- Danfoss (Tianjin) Limited, Tianjin
- Danfoss Micro Channel Heat Exchanger (Jiaxing) Co., Ltd., Haiyan
- Danfoss Plate Heat Exchanger (Hangzhou) Co., Ltd. Zhejiang
- Danfoss Power Solutions (Shanghai) Co. Ltd., Shanghai
- Danfoss Power Solutions (Zhejiang) Co., Ltd., Zhejiang
- Danfoss Power Solutions Trading (Shanghai) Co., Ltd., Shanghai
- Danfoss Semco (Tianjin) Fire Protection Equipment Co., Ltd., Tianjin – 60%
- Danfoss Shanghai Hydrostatic Transmission Co. Ltd., Shanghai – 60%
- K Products Company Ltd. , Zhenjiang
- Sondex Heat Exchangers (Taicang) Co. Ltd., Taicang, Jiangsu
- Sondex Heat Exchangers (Ningbo) Co. Ltd., Ningbo, Zhejiang
- Tau Energy Holdings (HK) Limited, Hong Kong
- Vacon China Drives Co. Ltd., Suzhou
- White (China) Drive Products. Ltd., Zhenjiang
- Zheijang Holip Electronic Technology Co. Ltd., Haiyan

Malaysia
- Danfoss Industries Sdn Bhd, Shah Alam, Kuala Lumpur
- Sondex Heat Exchangers Malaysia Sdn. Bhd., Selangor

New Zealand
- Danfoss (New Zealand) Ltd., Auckland
- Sondex NZ Ltd., Pukete Hamilton

Singapore
- Danfoss Industries Pte. Ltd., Singapore
- Danfoss Power Solutions China Holding Pte. Ltd., Singapore - i likvidation
- Danfoss Power Solutions Pte. Ltd. Singapore
- Sondex South East Asia PTE. Ltd., Singapore

Sydkorea
- Danfoss Ltd., Seoul
- Danfoss Power Solutions Ltd., Seoul
- Sondex Korea LLC, Gyeongsangnam-Do

Taiwan
- Danfoss Co. Ltd., New Taipei City

Thailand
- Danfoss (Thailand) Co. Ltd., Bangkok

Moderfond
Regnskab og noter

TOTALINDKOMSTOPGØRELSE

1. januar til 31. december

mio. kr.	Note	2015	2016
Administrationsomkostninger	1	-61	-27
RESULTAT AF PRIMÆR DRIFT (EBIT)		**-61**	**-27**
Finansielle indtægter	2	488	482
Finansielle omkostninger		-9	-24
RESULTAT FØR SKAT		**418**	**431**
ÅRETS RESULTAT		**418**	**431**
Forslag til moderfondens resultatdisponering:			
Uddelinger		44	41
Tilbageførte uddelinger		-6	-1
Regulering til uddelingsramme		38	110
Rådighedskapital		342	281
		418	**431**

BALANCE

pr. 31. december

mio. kr. **AKTIVER**	Note	**2015**	**2016**
LANGFRISTEDE AKTIVER			
Kapitalandele	3	1.688	1.651
ANDRE LANGFRISTEDE AKTIVER		**1.688**	**1.651**
LANGFRISTEDE AKTIVER I ALT		**1.688**	**1.651**
KORTFRISTEDE AKTIVER			
Tilgodehavender hos dattervirksomheder		28	424
Andre tilgodehavender		2	
TILGODEHAVENDER		**30**	**424**
VÆRDIPAPIRER		**75**	**56**
LIKVIDE BEHOLDNINGER			**5**
KORTFRISTEDE AKTIVER I ALT		**105**	**485**
AKTIVER I ALT		**1.793**	**2.136**

PASSIVER	**2015**	**2016**
EGENKAPITAL I ALT	**1.650**	**2.041**
FORPLIGTELSER		
Anden gæld	50	22
LANGFRISTEDE FORPLIGTELSER	**50**	**22**
Lån	40	
Leverandørgæld	3	3
Anden gæld	50	70
KORTFRISTEDE FORPLIGTELSER I ALT	**93**	**73**
FORPLIGTELSER I ALT	**143**	**95**
PASSIVER I ALT	**1.793**	**2.136**

PENGESTRØMSOPGØRELSE

1. januar til 31. december

mio. kr.	Note	2015	2016
Resultat før skat		418	431
Regulering for ikke-kontante driftsposter	4	-481	-458
Ændring i driftskapital		5	
PENGESTRØM FRA PRIMÆR DRIFT		**-58**	**-27**
Modtagne renter		2	7
Modtaget udbytte		240	269
PENGESTRØM FRA DRIFTSAKTIVITET		**184**	**249**
Kapitalforhøjelse i dattervirksomheder		-551	-26
Frasalg af kapitalandele i dattervirksomheder		300	250
Køb (-)/salg af værdipapirer m.v.		55	-382
PENGESTRØM FRA INVESTERINGSAKTIVITET		**-196**	**-158**
FRIT CASH FLOW		**-12**	**91**
Afdrag (-)/optagelse af rentebærende gæld		40	-40
Udbetalte uddelinger		-66	-46
PENGESTRØM FRA FINANSIERINGSAKTIVITET		**-26**	**-86**
ÅRETS PENGESTRØM		**-38**	**5**
Likvide beholdninger, primo		38	
LIKVIDE BEHOLDNINGER, ULTIMO		**0**	**5**

Pengestrømsopgørelsen kan ikke udledes alene af det offentliggjorte materiale.

SPECIFIKATION AF EGENKAPITAL

mio. kr.

	GRUNDKAPITAL	RÅDIGHEDS-KAPITAL	UDDELINGS-RAMME	EGENKAPITAL I ALT
EGENKAPITAL 1. JANUAR 2015	141	1.079	50	**1.270**
Årets resultat		418		**418**
Totalindkomst i alt for perioden		418		**418**
Årets uddelinger			-44	-44
Årets tilbageførte uddelinger			6	6
Overført til uddelingsrammen		-38	38	
Øvrige transaktioner		-38		**-38**
EGENKAPITAL 31. DECEMBER 2015	141	1.459	50	**1.650**
Årets resultat		431		**431**
Totalindkomst i alt for perioden		431		**431**
Årets uddelinger			-41	-41
Årets tilbageførte uddelinger			1	1
Overført til uddelingsrammen		-110	110	
Øvrige transaktioner		-110	70	-40
EGENKAPITAL 31. DECEMBER 2016	**141**	1.780	**120**	**2.041**

Noter

Note 1 OMKOSTNINGER

mio. kr.

A. PERSONALEOMKOSTNINGER

	2015	2016
Gager og lønninger	15	17
	15	17
Gennemsnitligt antal medarbejdere	4	5
Antal medarbejdere ultimo året	4	5

Direktionen aflønnes med et fast vederlag og en bonus, der er relateret til Fondens projektaktiviteter og ikke til regnskabsmæssige (monetære) resultater.

Note 2 FINANSIELLE INDTÆGTER

mio. kr.

	2015	2016
Udbytte fra dattervirksomheder og associerede/joint ventures	232	262
Udbytte fra andre værdipapirer	9	7
Gevinst ved salg af kapitalandele i dattervirksomheder	241	206
Renteindtægter fra dattervirksomheder		7
Renteindtægter fra kreditinstitutter mv.	1	
Gevinst på øvrige finansielle aktiver	5	
	488	482
Renter på finansielle aktiver målt til amortiseret kostpris udgør	1	7

Note 3 KAPITALANDELE

mio. kr.

	2015			2016		
	Kapitalandele i dattervirk-somheder	Andre kapitalandele	TOTAL	Kapitalandele i dattervirk-somheder	Andre kapitalandele	TOTAL
Anskaffelsessum 1. januar	1.876	6	1.882	2.368	6	2.374
Tilgang	551		551	25		25
Afgang	-59		-59	-43		-43
Anskaffelsessum 31. december	2.368	6	2.374	2.350	6	2.356
Reguleringer 1. januar	-680	-4	-684	-680	-6	-686
Værdiregulering		-2	-2	-19		-19
Reguleringer 31. december	-680	-6	-686	-699	-6	-705
Regnskabsmæssig værdi 31. december	1.688		1.688	1.651		1.651

Der er ultimo 2016 gennemført nedskrivningstests af den regnskabsmæssige værdi af "Kapitalandele i dattervirksomheder", såfremt der har været indikationer på nedskrivningsbehov. Indikatorerne omfatter negativt resultat eller hvis den regnskabsmæssige værdi overstiger egenkapitalen i selskabets eksterne årsregnskab.
Ved nedskrivningstestene sammenholdes nutidsværdien af pengestrømme fra dattervirksomheder med de regnskabsmæssige værdier af samme.
Andre kapitalandele indregnes til dagsværdi, hvor dette er muligt. Alternativt indregnes de til kostværdi fratrukket eventuelle nedskrivninger for værditab.
Principperne er uændrede i forhold til nedskrivningstest udført i 2015.

For yderligere oplysninger om kapitalandele i dattervirksomheder se Note 2 Finansielle indtægter og Note 5 Nærtstående parter.

Note 4 REGULERING FOR IKKE-KONTANTE DRIFTSPOSTER

mio. kr.

	2015	2016
Finansielle indtægter	-488	-482
Finansielle omkostninger	9	24
Øvrige, herunder hensættelser	-2	
	-481	-458

Note 5 NÆRTSTÅENDE PARTER

Nærtstående parter for Bitten & Mads Clausens Fond omfatter direktion og bestyrelse samt bestyrelse, direktion og ledende medarbejdere i datter-, associerede og joint venture virksomheder. Hertil kommer aktionærer med betydelige aktiebesiddelser i Danfoss A/S.
Nærtstående parter omfatter endvidere virksomheder, hvor førnævnte personkreds har væsentlige interesser.

Bitten & Mads Clausens Fond ejer ultimativt 50,71% af aktierne, kontrollerer 86,10% af stemmerettighederne og har bestemmende indflydelse i Danfoss A/S.

Der har i regnskabsåret været et begrænset antal transaktioner i form af serviceydelser og finansielle mellemværender med Danfoss Koncernen, Fondens øvrige dattervirksomheder samt enkelte medlemmer af Clausen familien. De solgte serviceydelser er afregnet på markedsmæssige vilkår eller omkostningsdækkende basis. Bitten & Mads Clausens Fond har i regnskabsåret solgt aktier i Danfoss A/S tilbage til selskabet til en værdi af 250 mio. kr. (2015: 300 mio.)

Virksomheder, hvori Jørgen M. Clausen har betydelige ejerinteresser, har solgt varer og tjenesteydelser for under 5 mio. kr. (2015: 5 mio.) til Koncernen. Alle transaktioner er foregået på markedsmæssige vilkår.

BESTYRELSE OG DIREKTION

Direktion og bestyrelse har i året modtaget gager og honorarer for i alt 14 mio. kr. (2015: 13 mio.), hvoraf 14 mio. kr. er udbetalt via Bitten & Mads Clausens Fond (2015: 12 mio.)
Der er i perioden ikke foretaget transaktioner med bestyrelse eller direktion ud over transaktioner som følge af ansættelsesforholdene.
Herudover har virksomheder, hvori Peter M. Clausen, Mads Clausen og Jens Martin Skibsted har betydelige ejerinteresser, solgt varer og tjenesteydelser for under 5 mio. kr. (2015: 5 mio.) til Koncernen. Alle transaktioner er foregået på markedsmæssige vilkår.

mio. kr.

TRANSAKTIONER MELLEM FONDEN OG DATTERVIRKSOMHEDER

	2015	2016
Køb af varer og tjenesteydelser	2	2

Note 6 EFTERFØLGENDE BEGIVENHEDER

Der er efter balancedagen ikke konstateret væsentlige begivenheder, der vil påvirke Bitten & Mads Clausens Fondens økonomiske stilling, udover hvad der er indregnet og oplyst i årsrapporten.

Note 7 ANVENDT REGNSKABSPRAKSIS

Bitten & Mads Clausens Fond (Fonden) er en erhvervsdrivende fond hjemmehørende i Danmark.

Årsregnskabet aflægges i overensstemmelse med International Financial Reporting Standards (IFRS) som godkendt af EU og danske oplysningskrav i Årsregnskabsloven.

Bestyrelsen har den 3. maj 2017 behandlet og godkendt årsrapporten for 2016.

Bortset fra nedenstående afsnit svarer anvendt regnskabspraksis for Fonden til anvendt regnskabspraksis i koncernregnskabet for Fonden og dennes datterselskaber (Koncernen). Der henvises til Note 25 i koncernregnskabet.

KAPITALANDELE I DATTERVIRKSOMEDER

I Fondens årsregnskab måles kapitalandele i dattervirksomheder til kostpris. Ved indikationer på nedskrivningsbehov er der foretaget nedskrivningstest. Hvor kostprisen overstiger geninvindingsværdien, nedskrives til denne lavere værdi.
Nedskrivninger indregnes i Fondens resultatopgørelse under finansielle omkostninger. Tilbageførsel af nedskrivninger indregnes under finansielle indtægter.

Udbytte fra kapitalandele i dattervirksomheder indtægtsføres i Fondens resultatopgørelse under finansielle indtægter i det regnskabsår, hvor udbyttet deklareres.

Note 8 VÆSENTLIGE REGNSKABSMÆSSIGE SKØN OG VURDERINGER

Væsentlige regnskabsmæssige skøn og vurderinger for Bitten & Mads Clausens fond (Fonden) omfatter investeringer i dattervirksomheder.

I Fondens årsregnskab måles kapitalandele i dattervirksomheder til kostpris. Ved indikationer på nedskrivningsbehov er der foretaget nedskrivningstest. Hvor kostprisen overstiger genindvindingsværdien, nedskrives til denne lavere værdi.

Grundet aktiviteterne i Fondens dattervirkomheder baseres vurderingen af de forventede fremtidige pengestrømme på mange år ud i fremtiden, hvilket vil være behæftet med en vis grad af usikkerhed. Kapitalandele i dattervirksomheder er beskrevet yderligere i Note 3 Kapitalandele.

ENGINEERING
TOMORROW